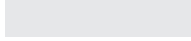




FUNDACJA
IM. STEFANA BATOREGO



Sprawozdanie **2008**



Fundacja im. Stefana Batorego

Sapieżyńska 10 a

00-215 Warszawa

tel. |48 22| 536 02 00

fax |48 22| 536 02 20

batory@batory.org.pl

www.batory.org.pl

KRS 0000101194

Konto bankowe:

Bank Handlowy

I Oddział Warszawa

81 1030 1016 0000 0000 6145 0000 (PLN)

75 1030 1016 0000 0000 6145 0011 (USD)

48 1030 1016 0000 0000 6145 0012 (EUR)

Opracowanie sprawozdania:

Kaja Kulesza

Opracowanie graficzne:

Marta Kusztra

Skład:

TYRSA Sp. z o.o.

Warszawa 2009

Nakład 100 egz.

Druk: Sowa-Druk na Życzenie

www.sowadruk.pl

ISSN 1234-7272

Dziękujemy wszystkim naszym darczyńcom z Polski

i zagranicy oraz współpracownikom i wolontariuszom –

dzięki Waszej pomocy możemy prowadzić naszą działalność.

Spis treści

O Fundacji	5
Nasi darczyńcy	12
Debaty Fundacji Batorego	14
Masz Głos, Masz Wybór	22
Instytucje Obywatelskie	30
Równe Szanse	33
Dla Tolerancji	41
Działania Strażnicze	45
Edukacja Prawna	48
Przeciw Korupcji	51
Partnerstwo Inicjatyw Społecznych	55
Memoria	57
Wschód–Wschód	59
Inicjatywy Obywatelskie w Europie Wschodniej	63
Współpraca Międzynarodowa	66
Przeciwdziałanie Uzależnieniom	71
Skrócone sprawozdanie finansowe	73

O Fundacji

Fundacja im. Stefana Batorego, założona w 1988 roku przez George'a Sorosa, amerykańskiego finansistę i filantropa, oraz grupę przywódców polskiej opozycji demokratycznej lat 80-tych, jest niezależną organizacją pozarządową o statusie organizacji pożytku publicznego.

Celem Fundacji jest budowa otwartego, demokratycznego społeczeństwa, społeczeństwa ludzi świadomych swych praw i obowiązków, angażujących się w sprawy swojej wspólnoty lokalnej, swojego kraju i społeczności międzynarodowej. Do priorytetowych zadań Fundacji należą:

■ zwiększanie aktywności obywateli i wzmacnianie roli organizacji pozarządowych

Wspieramy inicjatywy, które zachęcają obywateli do udziału w życiu publicznym, tworzymy forum publicznej debaty nad ważnymi problemami krajowymi i międzynarodowymi. Działamy na rzecz kształtowania przyjaznego dla trzeciego sektora środowiska społeczno-prawnego oraz budowania instytucjonalnej i finansowej stabilności organizacji pozarządowych. Pomagamy lokalnym organizacjom, które przyczyniają się do wyrównywania szans edukacyjnych dzieci niepełnosprawnych i młodzieży z uboższych środowisk.

■ propagowanie zasad państwa prawa i przejrzystości w życiu publicznym

Wspieramy działania zapewniające obywatelom dostęp do pomocy prawnej i wymiaru sprawiedliwości oraz obronę ich praw przed nadużyciami ze strony władzy. Pomagamy organizacjom zajmującym się zwalczaniem przejawów nietolerancji i dyskryminacji. Upowszechniamy wiedzę prawną i metody społecznej kontroli nad działaniami instytucji publicznych oraz działamy na rzecz ograniczenia korupcji.

■ rozwijanie współpracy i solidarności międzynarodowej

Wspieramy działania sprzyjające wymianie doświadczeń związanych z przemianami politycznymi i społecznymi w regionie Europy Środkowo-Wschodniej oraz budowaniu dobrych relacji między Unią Europejską a jej wschodnimi sąsiadami. Włączamy się w debatę o przyszłości wspólnej Europy. Działamy na rzecz zwiększenia roli inicjatyw obywatelskich w stosunkach między narodami, w propagowaniu zasad demokracji i poszanowania praw człowieka.

Podstawową metodą działania Fundacji jest udzielanie dotacji organizacjom działającym na rzecz dobra publicznego. Fundacja realizuje też własne projekty: organizuje konferencje i debaty, wizyty studyjne i szkolenia, wydaje publikacje, prowadzi kampanie społeczne i działania rzecznicze, monitoruje funkcjonowanie instytucji publicznych.

Fundacja współpracuje z wieloma instytucjami z kraju i zagranicy. Jest członkiem Forum Darczyńców w Polsce i Grupy Zagranica, a także Europejskiego Centrum Fundacji (European Foundation Centre) i amerykańskiej Rady Fundacji (Council on Foundations).

W swojej działalności Fundacja przestrzega zasad przejrzystości i otwartości. Stosujemy jasne procedury podejmowania decyzji i przyznawania dotacji. Opieramy się na rekomendacjach komisji ekspertów, które opiniują wnioski i proponują sposób rozdziału funduszy. Nasze coroczne sprawozdanie finansowe poddane jest audytowi zewnętrznemu. O naszych działaniach, w tym o możliwości ubiegania się o dotacje, informujemy na bieżąco na stronie internetowej www.batory.org.pl.

W 2008 roku prowadziliśmy 14 programów krajowych i międzynarodowych. Przekazaliśmy ponad 370 dotacji na łączną kwotę 8,8 miliona złotych. Na przedsięwzięcia prowadzone bezpośrednio przez nas – samodzielnie lub we współpracy z partnerami – wydaliśmy 3,2 miliona złotych.

Podobnie jak w ubiegłym roku wiele naszych działań koncentrowało się wokół problemu braku zaufania obywateli do polskich instytucji demokratycznych i ich niewielkiego udziału w życiu publicznym, manifestujących się m.in. niską frekwencją wyborczą i przekonaniem, że zwykły obywatel nie ma wpływu na to, co robią władze.

Kontynuowaliśmy – zaplanowaną na lata 2006–2010, czyli okres obejmujący całą kadencję wybranych w 2006 roku władz samorządowych – akcję „Masz głos, masz wybór. Samorząd jest Twój!”, której celem jest zainteresowanie obywateli sprawami ich wspólnot lokalnych i tym, co robią władze. W 2008 roku w akcji uczestniczyło 280 organizacji i grup nieformalnych działających na terenie 190 gmin. Uczestnicy akcji zorganizowali 182 publiczne debaty z udziałem władz lokalnych i mieszkańców, w 100 miejscowościach sprawdzali, jak władze lokalne wywiązują się ze swoich obietnic wyborczych, zrealizowali także 154 działania angażujące mieszkańców do interesowania się lokalnym życiem publicznym (happeningi, festyny, konkursy, ankiety) [*Masz Głos, Masz Wybór*].

Również dotacje instytucjonalne, przeznaczone na prowadzenie działalności statutowej, na wzmocnienie i rozwój, przekazaliśmy głównie organizacjom, które działają na rzecz zwiększenia aktywności obywateli w sferze publicznej i propagowania dobrych praktyk oraz przejrzystości działania instytucji publicznych [*Institucje Obywatelskie*].

Nadal wspieraliśmy działania dotyczące obywatelskiego nadzoru nad funkcjonowaniem instytucji publicznych, przekazując dotacje na monitorowanie dostępu do informacji publicznej, wykorzystania funduszy publicznych, realizacji ustawowych zadań przez władze samorządowe i jednostki administracji publicznej [*Działania Strażnicze*]. W ramach programu *Przeciw Korupcji* monitorowaliśmy poczynania władz i partii politycznych pod kątem przestrzegania przepisów antykorupcyjnych i standardów przejrzystości, obserwowaliśmy proces stanowienia prawa, proponując rozwiązania legislacyjne, które zapewniają przejrzystość procesów decyzyjnych i stanowią zabezpieczenie przed praktykami korupcyjnymi.

Szereg spotkań w cyklu *Debaty Fundacji Batorego* poświęciliśmy dyskusji o stanie polskiej demokracji, o polskiej scenie politycznej, o programie i działaniach rządu oraz o potrzebnych reformach.

Inny ważny nurt naszych działań dotyczył tolerancji, kształtowania postaw otwartości wobec różnic rasowych, etnicznych i religijnych. Wspieraliśmy przedsięwzięcia edukacyjne i kulturalne mające na celu przypomnienie i odkrywanie korzeni wielonarodowej Polski oraz ochronę wspólnego dziedzictwa kulturowego, zwłaszcza dziedzictwa polskich Żydów. Większość przedsięwzięć, na które przekazaliśmy dotacje, skupiała się na poznawaniu przeszłości matych ojczyzn i odkrywaniu „białych plam”. Dowiadywanie się o zapomnianych lub przemilczanych faktach łączyło się z wysiłkiem mierzenia się z historią Holocaustu i historią polskiego antysemityzmu. Choć obecność postaw ksenofobicznych i antysemickich wciąż jest ważnym polskim problemem, to równocześnie rośnie zainteresowanie tym, co inne, oraz świadomość tego, że kulturowa, etniczna i religijna różnorodność jest wartością [*Dla Tolerancji*].

Odkrywaniu wspólnego, wielokulturowego dziedzictwa służył też zainicjowany przez niemiecką Fundację Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość program międzynarodowych obozów wolontariackich, na których młodzi ludzie z Polski, Niemiec, Białorusi, Rosji (Obwód Kaliningradzki) i Ukrainy poznawali różne aspekty historii i kultury pogranicznych regionów oraz zdobywali wiedzę i praktyczne umiejętności w zakresie ochrony dóbr kultury. W 12 wakacyjnych obozach wzięło udział 200 młodych wolontariuszy. Zajmowali się oni porządkowaniem i renowacją cmentarzy, świątyń różnych wyznań lub innych lokalnych obiektów zabytkowych, pracowali w muzeach i archiwach, zbierali pieśni, opowieści i inne świadectwa wielokulturowej przeszłości regionów przygranicznych, tworzyli filmy, przygotowywali wystawy fotograficzne i publikacje [*Memoria*].

Nadal wspieraliśmy organizacje, które zajmują się świadczeniem pomocy prawnej adresowanej do grup najuboższych lub dyskryminowanych społecznie. Po raz ostatni przekazaliśmy dotacje na działania, wspieranej przez nas przez 10 lat, sieci Biur Porad Obywatelskich, w których rocznie otrzymuje bezpłatne porady i informacje prawne ok. 30 000 obywateli [*Edukacja Prawna*].

Dzięki hojności darczyńców indywidualnych i komercyjnych oraz dzięki osobom, które przekazały nam 1% swojego podatku, kontynuowaliśmy pomoc dla lokalnych organizacji pozarządowych, prowadzących programy stypendialne dla młodzieży z małych miejscowości oraz projekty integracyjne dla dzieci niepełnosprawnych. Uzyskane przez nas środki, powiększone o fundusze zebrane lokalnie przez wspierane przez nas organizacje, pozwoliły na ufundowanie ponad 1 100 stypendiów oraz prowadzenie działań art-terapeutycznych z udziałem 700 niepełnosprawnych dzieci i ich pełnosprawnych rówieśników [*Równe Szanse*].

W sferze współpracy międzynarodowej kontynuowaliśmy działania na rzecz liberalizacji polityki wizowej i podnoszenia standardów obsługi cudzoziemców na wschodniej granicy Unii Europejskiej. Zwracaliśmy uwagę decydentów na skutki, jakie członkostwo Polski w strefie Schengen może przynieść dla kontaktów ze wschodnimi sąsiadami. Uczestniczyliśmy też w debacie nad Europejską Polityką Sąsiedztwa oraz w dyskusji o przemianach zachodzących w Rosji i ich oddziaływaniu na rosyjską politykę zagraniczną, w tym na kwestię wykorzystywania przez Rosję surowców energetycznych jako instrumentu prowadzenia polityki międzynarodowej [*Współpraca Międzynarodowa*].

Dzięki współpracy z Fundacją Boscha kontynuowaliśmy wspieranie współpracy trójstronnej: między Polską i Niemcami a Białorusią, Ukrainą lub Rosją, służącej wzmocnieniu solidarności i dobrosąsiedzkich kontaktów oraz rozwiązywaniu problemów, z którymi borykają się kraje naszego regionu [*Partnerstwo Inicjatyw Społecznych*]. Dzięki środkom przekazanych przez Fundację Forda wspieraliśmy białoruskie i ukraińskie organizacje zainteresowane pobudzaniem i wspieraniem lokalnych inicjatyw obywatelskich, budową partnerstwa organizacji pozarządowych z instytucjami publicznymi, a także prowadzeniem działań z zakresu edukacji obywatelskiej i europejskiej [*Inicjatywy Obywatelskie na Wschodzie*].

Kontynuowaliśmy też dwa programy regionalne, działające w ramach sieci Instytutu Społeczeństwa Otwartego w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, Azji Centralnej i Kaukazu: program *Wschód–Wschód*, zajmujący się wspieraniem międzynarodowej współpracy na rzecz przemian demokratycznych, rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz upowszechniania nowatorskich rozwiązań problemów społecznych, a także program *Przeciwdziałanie Uzależnieniom*, upowszechniający polskie doświadczenia w dziedzinie terapii i profilaktyki uzależnień oraz reedukacji sprawców przemocy domowej.

Rada

Przewodnicząca

Anna Radziwiłł

historyk

Członkowie

Jan Krzysztof Bielecki

prezes Zarządu Banku Pekao S.A.,
były premier RP

Bogdan Borusewicz

marszałek Senatu RP

Wojciech Fibak

przedsiębiorca

prof. Bronisław Geremek

deputowany Parlamentu Europejskiego,
były minister spraw zagranicznych RP

prof. Leszek Kołakowski

All Souls College, Uniwersytet Oksfordzki

prof. Marcin Król

dziekan Wydziału Stosowanych Nauk Społecznych
i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego

Olga Krzyżanowska

lekarz

prof. Krzysztof Michalski

rektor Instytutu Nauk
o Człowieku w Wiedniu

dr Andrzej Olechowski

wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
Banku Citi Handlowy S.A.,
były minister spraw zagranicznych RP

prof. Zbigniew Pełczyński

Pembroke College, Uniwersytet Oksfordzki

ks. bp Tadeusz Pieronek

Konferencja Episkopatu Polski

prof. Andrzej Rapaczyński

Szkoła Prawa, Uniwersytet Columbia

prof. Hanna Suchocka

ambasador RP przy Stolicy Apostolskiej,
była premier RP (członkostwo zawieszona
na czas pełnienia misji dyplomatycznej)

prof. Stanisław Wellisz

Szkoła Ekonomii i Spraw
Międzynarodowych,
Uniwersytet Columbia

Zarząd

Prezes

Aleksander Smolar

politolog

Członkowie

dr hab. Klaus Bachmann

historyk, politolog, Instytut Nauk Politycznych Szkoły
Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie

Nathalie Bolgert

konsultant finansowy, Polsko-Amerykański
Fundusz Pożyczkowy Inicjatyw Obywatelskich (PAFPIO)

dr hab. Mirosława Grabowska (do czerwca)

socjolog, Instytut Socjologii
Uniwersytetu Warszawskiego

Szymon Gutkowski (od lipca)

współwłaściciel i dyrektor generalny
agencji reklamowej DDB

Irena Herbst (od lipca)

adiunkt w Szkole Głównej Handlowej

prof. Jacek Kochanowicz

historyk ekonomii, Wydział Nauk Ekonomicznych
Uniwersytetu Warszawskiego

Jarosław Kurski (do czerwca)

zastępca redaktora naczelnego „Gazety Wyborczej”

prof. Andrzej Rychard

socjolog, Szkoła Nauk Społecznych
Instytutu Filozofii i Socjologii PAN

prof. Andrzej Ziabicki

chemik, Instytut Podstawowych
Probleatów Techniki PAN

Komisja inwestycyjna

Nathalie Bolgert

członek Zarządu Fundacji Batorego

Włodzimierz Grudziński

członek Rady Nadzorczej Banku DnB NORD Polska

Janusz Jankowiak

główny ekonomista Polskiej Rady Biznesu

Stefan Kawalec

ekspert finansowy

Krzysztof Stupnicki

prezes Zarządu AIG TFI S.A.

Komisje i Rady programów

Równe Szanse – Kolorowa Akademia

Jan Chmiel

prezes Bielskiego Stowarzyszenia
Artystycznego *Teatr Grodzki*

Wojciech Kamiński

prezes Fundacji Agory

Ewa Suchcicka

prezes Stowarzyszenia Rodzin i Opiekunów
Osób z Zespołem Downa *Bardziej Kochani*

Dla Tolerancji

Marta Białek

członek Zarządu Towarzystwa
Inicjatyw Twórczych „ę”

dr Helena Datner

socjolog, Żydowski Instytut Naukowy

Maria Ofierska

socjolog i redaktor

Robert Suchta

nauczyciel historii, współautor szkolnego
programu nauczania o Holokauście

Działania Strażnicze

Katarzyna Batko-Tołuć

prezes Stowarzyszenia Liderów Lokalnych
Grup Obywatelskich

dr Marcin Radwan-Röhrenscheff

Kancelaria Prawna Wardyński i Wspólnicy

Agata Wacławik-Wejman

członek Zarządu Krajowego Depozytu
Papierów Wartościowych

Edukacja Prawna

Łukasz Bojarski

Helsińska Fundacja Praw Człowieka

Ewa Siedlecka

dziennikarka „Gazety Wyborczej”

Filip Wejman

dyrektor Szkoły Prawa Amerykańskiego
Uniwersytetu Jagiellońskiego

Partnerstwo Inicjatyw Społecznych

Anna Atlas

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji,
ekspert ds. Ukrainy

Julia Bardoun

Pozarządowa Agencja Wspierania
Inicjatyw Kulturalnych *Tranzit*,
Obwód Kaliningradzki

Łukasz Byrski

Projekt Bilateralny Ambasady Królestwa Niderlandów,
ekspert ds. Białorusi

Agata Gajewska-Dyszkiewicz

Fundacja im. Stefana Batorego

Olga Galytska

Fundacja PAUCI, Kijów

Bartosz Głuszak

Elbląskie Stowarzyszenie Wspierania
Inicjatyw Pozarządowych,
ekspert ds. Obwodu Kaliningradzkiego

Wilfried Jilge

Centrum Historii i Kultury Europy Środkowej
i Wschodniej, Uniwersytet w Lipsku,
ekspert ds. Ukrainy

Carsten Lenk

Fundacja Roberta Boscha, Stuttgart

Stephan Malerius

Fundacja Konrada Adenauera,
ekspert ds. Białorusi

Gudrun Schmidt-Kärner

Referat ds. kontaktów z Obwodem
Kaliningradzkim w parlamencie krajowym
Schleswig-Holstein,
ekspert ds. Obwodu Kaliningradzkiego

Memoria

Miłosz Czerniejewski

Stowarzyszenie Jeden Świat, Poznań

Corinna Jentsch

Fundacja Pamięć, Odpowiedzialność
i Przyszłość, Berlin

Dariusz Polok

Stowarzyszenie MitOst, Berlin

dr Janusz Smaza

kierownik Katedry Konserwacji
i Renowacji Rzeźby Kamiennej
i Elementów Architektury ASP

Wschód–Wschód

Olga Iwaniak

Instytut Studiów Wschodnich,
ekspert ds. Ukrainy i Białorusi (I półrocze)

Paweł Jessa

Uniwersytet Szczeciński,
ekspert ds. krajów Azji Środkowej (I półrocze)

Joanna Konieczna-Sałamatın

Instytut Socjologii UW,
ekspert ds. Ukrainy i Białorusi (II półrocze)

Marek Pędziwół

publicysta, ekspert ds. krajów wszechradzkich

Jadwiga Rogoża

Instytut Studiów Wschodnich,
ekspert ds. Rosji i krajów bałtyckich

Wojciech Stanistawski

Ośrodek Studiów Wschodnich,
ekspert ds. krajów bałkańskich

Kapituła Nagrody im. Beaty Pawlak

Urszula Doroszevska

Ambasador RP w Gruzji

Wojciech Jagielski

reporter „Gazety Wyborczej”

Maria Kruczkowska

dziennikarka „Gazety Wyborczej”

Antoni Rogala

przedstawiciel rodziny Fundatorki

Olga Stanistawska

publicystka

Adam Szostkiewicz

publicysta „Polityki”

Wojciech Tochman

reporter, pisarz

Joanna Załuska

Fundacja im. Stefana Batorego

Wojciech Załuska

dziennikarz „Gazety Wyborczej”

Rada programu Przeciw Korupcji

dr Ewa Balcerowicz

prezes Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych

Janusz Durlik

zastępca dyrektora Fundacji Centrum Badania Opinii
Społecznej

dr hab. Krzysztof Jasiocki

Zakład Struktury Społecznej
w Instytucie Filozofii i Socjologii PAN

prof. Jacek Kochanowski

Wydział Nauk Ekonomicznych
Uniwersytetu Warszawskiego

prof. Lena Kolarska-Bobińska

dyrektor Instytutu Spraw Publicznych

Paweł Łukasiak

prezes Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce

Jacek Strzemieczny

prezes Centrum Edukacji Obywatelskiej

Andrzej Szeniawski

sekretarz Starostwa Olsztyńskiego

Mirosław Warowicki

prezes URSA Consulting

prof. Edmund Wnuk-Lipiński

przewodniczący Rady Naukowej
Instytutu Studiów Politycznych PAN

Jakub Wygnański

prezes Zarządu Forum Inicjatyw Pozarządowych

Zespół

Dyrektor Fundacji

Anna Rozicka

Zastępca dyrektora

Ewa Kulik-Bielińska

Informacja i promocja

Kaja Kulesza (od września)

Sekretariat

Anna Musialik

Marzena Zera

Księgowość i finanse

Alina Muzińska, dyrektor

Anna Jakubik (od marca)

Danuta Mingin

Elżbieta Muras

Administracja

Grażyna Rutkowska, dyrektor

Karolina Płatek

Andrzej Wydrych

Tomasz Ostrowski, administrator sieci

Programy

Debaty Fundacji Batorego

Piotr Kosiewski

Masz Głos, Masz Wybór

Joanna Załuska

Marek Solon-Lipiński

Równe Szanse

Alina Wasilewska

Dla Tolerancji

Katarzyna Szotkowska-Beylin

Działania Strażnicze i Edukacja Prawna

Grzegorz Wiaderek

Magdalena Pieczyńska (od lutego)

Przeciw Korupcji

Grażyna Kopińska, dyrektor

Grażyna Czubek

Adam Sawicki

Anna Wojciechowska-Nowak

Partnerstwo Inicjatyw Społecznych

Agata Gajewska-Dyszkiewicz

Memoria

Alicja Garlińska-Cieślak (od kwietnia)

Wschód–Wschód

Sylwia Sobiepan

Justyna Blinowska

Inicjatywy Obywatelskie w Europie Wschodniej

Agnieszka Komorowska

Piotr Krygiel

Współpraca Międzynarodowa

Grzegorz Gromadzki, dyrektor

Michał Pachocki

Anita Szymborska

Olga Wasilewska

Wojciech Tworowski

Przeciwdziałanie Uzależnieniom

Ewa Woydytło-Osiatyńska, dyrektor

Małgorzata Prejzner

Nasi darczyńcy

Działania w roku 2008 prowadziliśmy dzięki dotacjom i darowiznom przekazanym nam przez polskie i zagraniczne instytucje prywatne i rządowe oraz osoby prywatne, a także dzięki wpłatom 1% podatku dochodowego od osób fizycznych. Wspierały nas również swoją radą i pomocą zarówno instytucje, jak i osoby prywatne.

Podobnie jak w ubiegłych latach większość naszych programów finansowana była ze środków otrzymanych z **Instytutu Społeczeństwa Otwartego** (Open Society Institute), założonego przez amerykańskiego finansistę i filantropa George'a Sorosa, twórcę i fundatora sieci fundacji społeczeństwa otwartego działających w prawie 60 krajach Europy Środkowej i Wschodniej, w Azji, Afryce, Ameryce Południowej i w Stanach Zjednoczonych.

Dzięki dotacjom otrzymanym od **Fundacji Forda** prowadziliśmy program Inicjatywy Obywatelskie w Europie Wschodniej oraz program Dla Tolerancji, który wsparła również **Fundacja Żydowskiego Życia i Kultury im. Tada Taubego**. Z dotacji przekazanych przez **Fundację Społeczeństwa Obywatelskiego w Europie Środkowej i Wschodniej** (Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe) współfinansowaliśmy programy: Działania Strażnicze oraz Masz Głos, Masz Wybór. **Fundacja Motta** przekazała nam środki na zaplanowany na sześć lat projekt wspierania koalicji pozarządowych w krajach wyszehradzkich. Dzięki funduszom z **Fundacji Roberta Boscha** kontynuowaliśmy program Partnerstwo Inicjatyw Społecznych, a dzięki środkom przekazanym przez **Fundację Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość** – program Memoria. Dotacja z unijnego programu **Środki Przejściowe 2005** umożliwiła rozszerzenie zakresu projektów realizowanych w ramach programu Przeciw Korupcji, a dotacja z **Funduszu dla Organizacji Pozarządowych** ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego pozwoliła na przeprowadzenie ogólnopolskiej kampanii społecznej „Sprawdzaj tych, których wybrałeś” w programie Masz Głos, Masz Wybór. Nasze działania w sferze współpracy międzynarodowej współfinansowane były z programu Polska Pomoc **Ministerstwa Spraw Zagranicznych**.

Projekty wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży finansowane były z **wpłat 1% podatku dochodowego od osób fizycznych**, z darowizn **Fundacji Agory** i firmy **Nestlé S.A.**, a także z wieczystego **Funduszu M**, utworzonego ze środków ofiarowanych Fundacji przez prywatnego darczyńcę z Polski. Ze środków **Fundacji Karola Urygi-Nawarowskiego** finansowaliśmy projekty adresowane do dzieci i młodzieży uzależnionej lub zagrożonej uzależnieniem od alkoholu.

Wszystkim naszym darczyńcom serdecznie dziękujemy! Dzięki Waszemu wsparciu możemy pomagać innym!

Dziękujemy również ekspertom, konsultantom i wolontariuszom, którzy służyli nam *pro bono* fachową radą i pomocą, oraz firmom, które przekazały nam pomoc rzeczową i niematerialną.

Pragniemy wyrazić swoją wdzięczność wszystkim, którzy w roku 2008 pomogli nam w promocji kampanii pozyskiwania wpłat 1%. Za pomoc i współpracę szczególnie dziękujemy **Wojciechowi Kliczce**, autorowi filmu animowanego „Równe Szanse”, **Mateuszowi Pospieszalskiemu**, który skomponował muzykę do filmu i spotu radiowego, oraz **Agatce Bielińskiej**, która użyczyła do nich swego głosu. Dziękujemy sieci kin **Cinema City**, stacjom telewizyjnym z Grupy TVN (TVN i TVN 24), kanałom nadawanym przez **Canal+ Cyfrowy** (Canal+, Ale kino!, Planete, MiniMini, ZigZap/Hyper, Kuchnia TV), a także stacjom obsługiwanym przez firmę **At Media** oraz **Grupie Radiowej Agora** i korporacji **Ele Taxi** za bezpłatną emisję naszego spotu reklamowego. Dziękujemy **spółce Agora S.A.** oraz sieciom reklamy internetowej **Ad.net S.A.** i **ARBOnetwork** za pomoc w promocji naszej kampanii w prasie i w mediach elektronicznych.

Dziękujemy współpracownikom i wolontariuszom programu Przeciw Korupcji: **Zbigniewowi Janasowi** i mecenasowi **Maciejowi Łaszczukowi** za współpracę, służenie wiedzą i doświadczeniem przy realizacji projektu „Monitoring procesu stanowienia prawa”; sędziemu **Przemysławowi Szustakiewiczowi** za gotowość dzielenia się swoją wiedzą i wyjaśniania naszych wątpliwości; **Bognie Baczyńskiej** za zaangażowanie w monitorowanie postępowania karnego w sprawie o zarzut łapownictwa przeciwko kontrolerom Państwowej Inspekcji Handlowej; wolontariuszowi **Krzysztofowi Śnioszkowi** za obserwacje postępowań sądowych; **Katarzynie Bartoszewicz** za bieżącą pomoc w projekcie pomocy prawnej.

Deбаты Fundacji Batorego

Deбаты Fundacji Batorego są próbą stworzenia niezależnego miejsca spotkań i dyskusji przedstawicieli świata polityki, ekspertów i dziennikarzy. Od wielu lat organizujemy konferencje i dyskusje poświęcone przemianom w Polsce, problematyce międzynarodowej, polityce zagranicznej naszego kraju oraz sytuacji w Europie Środkowo-Wschodniej. Naszym celem było i jest inicjowanie publicznej debaty na tematy istotne dla przyszłości naszego państwa i przyszłości regionu.

W 2008 roku debaty koncentrowały się wokół stanu polskiej demokracji, sceny politycznej, programu i działań rządu oraz potrzebnych reform związanych m.in. ze światowym kryzysem gospodarczym. Kontynuowaliśmy też prowadzone od lat dyskusje poświęcone polskiej polityce zagranicznej.

O polskiej demokracji i polskich reformach

Jaka polityka dla kultury?

31 stycznia

Paneliści: Andrzej Celiński (poseł na Sejm RP, były minister kultury RP), Izabella Cywińska (były minister kultury RP), Bogdan Zdrojewski (minister kultury i dziedzictwa narodowego RP). Prowadzenie: Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego).

Dyskusja, poświęcona wyzwaniom stojącym przed Ministerstwem Kultury, poprzedzona była wystąpieniem ministra Bogdana Zdrojewskiego, który przedstawił aktualne priorytety polityki kulturalnej. Za najważniejsze uznał weryfikację inwestycji realizowanych przez administrację publiczną pod kątem przywrócenia równowagi między nakładami na budynki i nakładami na działalność w nich prowadzoną, pozyskanie nowych odbiorców dla twórczości artystycznej (zmiana systemu edukacji szkolnej) oraz zrównoważenie wydatków na projekty poświęcone historii oraz te dotyczące kultury współczesnej. W ostatnich latach – jak podkreślał – zwracano uwagę przede wszystkim na pierwszą z tych sfer, co groziło przemianą Polski w państwo nekropolii i muzeów (ten wątek wzbudził najgorętszą dyskusję, kontynuowaną później w mediach). Minister zapowiedział wspieranie wybitnych artystów współczesnych i zagwarantowanie im warsztatu pracy w kraju. Podczas dyskusji wskazywano także inne problemy: konieczność reform instytucjonalnych i sposobu zarządzania instytucjami kultury, potrzebę zmiany systemu finansowania kultury (np. ustanowienie funduszy wieczystych), złą kondycję szkolnictwa artystycznego, brak polityki audiowizualnej czy nieuporządkowane kwestie własnościowe dóbr kultury.

Jak zabrać media politykom?

11 lutego

Paneliści: Robert Krasowski (redaktor naczelny „Dziennika. Polska. Europa. Świat”), Paweł Lisicki (redaktor naczelny „Rzeczpospolitej”), Adam Pieczyński (członek zarządu TVN), Mariusz Ziomecki (redaktor naczelny telewizji Superstacja), Jacek Żakowski („Polityka”). Prowadzenie: Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego).

Debata była poświęcona relacjom między mediami a polityką oraz kwestiom upolitycznienia mediów publicznych. Uczestnicy zastanawiali się nad tym, jak ograniczyć wpływ polityków na media, ale wskazywali także na problem wpływania mediów na politykę, padały nawet zarzuty o jej destabilizowanie. Jako przykład wymieniano Leszka Millera i Jarosława Kaczyńskiego, polityków, którzy wskutek ataków mediów stracili władzę. Zgodzono się, że na rynku powinny istnieć media reprezentujące różne poglądy polityczne i że tylko wydawcy silni ekonomicznie potrafią zapewnić polityczną niezależność. Zastanawiano się nad tym, jak zapewnić niezależność mediów publicznych, gdyż do tej pory nie udało się tego zrobić. Wskazywano m.in. na konieczność reformy Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji oraz na potrzebę ograniczenia uprzywilejowanej pozycji Telewizji Publicznej (abonament, a jednocześnie możliwość nadawania reklam), co umożliwi jej dyktowanie warunków na rynku mediów. Ograniczenie tej pozycji może zniechęcić polityków do bezpośredniego ingerowania w jej pracę.

Polska Tuska

21 kwietnia

Wprowadzenia: dr Dariusz Gawin (Instytut Filozofii i Socjologii PAN), Sławomir Sierakowski (redaktor naczelny „Krytyki Politycznej”), Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego). Prowadzenie: prof. Jacek Kochanowicz (Wydział Nauk Ekonomicznych UW, członek Zarządu Fundacji Batorego).

Na konferencji zastanawiano się, jakie cele realizuje rząd Donalda Tuska, jakie przedstawia wizje przyszłości i przeszłości. Część dyskutantów podkreślała, że rząd Platformy Obywatelskiej – wyciągając wnioski z lat 2005–2007 – stara się przede wszystkim stabilizować sytuację i unikać radykalnych działań, ograniczając się do sprawnego administrowania państwem. Diagnozowano, że nadszedł czas antypolityki, demobilizacji społecznej i politycznej. Krytycy rządzącej ekipy argumentowali natomiast, iż zaniedbuje ona reformy, które Polsce są nadal potrzebne, wytykali brak przygotowania do sprawowania władzy, nieprzejrzystość programową i ideową, amorficzność, uleganie presji opinii publicznej i skupianie się gabinetu na działaniach PR oraz na marketingu politycznym. Zastanawiano się także nad rolą opozycji. Pojawiły się głosy podkreślające niebezpieczeństwo trwałej dominacji Platformy Obywatelskiej na polskiej scenie politycznej i sprowadzenia innych sił politycznych do roli bezsilnej opozycji.

Zapis całości dyskusji został wydany w formie książkowej pod tytułem *Polska Tuska* (Warszawa 2008). Jest też dostępny na stronie internetowej Fundacji.

Państwo prawa i poczucie sprawiedliwości

24 kwietnia

Paneliści: dr hab. Zbigniew Cwiągalski (minister sprawiedliwości RP), Ryszard Kalisz (poseł na Sejm RP), prof. Wiktor Osiatyński (Komitet Nauk Politycznych PAN), prof. Marek Safjan (Wydział Prawa UW, były prezes Trybunału Konstytucyjnego). Prowadzenie: Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego).

Dyskusja koncentrowała się na problemach dotyczących funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, politycznych manipulacji związanych z prawem oraz podstawowych zadań stojących przed Ministerstwem Sprawiedliwości. Za jeden z najpoważniejszych problemów uznano zjawisko „inflacji prawa”, czyli przekonanie, że jeśli coś w państwie źle funkcjonuje, to rozwiązaniem jest zmiana prawa. W ten sposób powstają nieprzemysłane i wadliwe ustawy (dotyczące na przykład sądów 24-godzinnych), a przecież wiele zmian można wprowadzić, bazując na istniejących aktach prawnych. Za najważniejsze uznano stworzenie trwałych i powszechnie obowiązujących procedur prawnych. Dużo uwagi poświęcono nieskutecznej pracy organów ścigania i potrzebie reformy wymiaru sprawiedliwości. Mówiono również o konieczności przywrócenia właściwej rangi zawodowi sędziemu. Ważnym wątkiem rozmowy były relacje między poczuciem sprawiedliwości a zasadami państwa prawa – mówiono m.in. o przypadkach, kiedy społeczne poczucie sprawiedliwości bywa sprzeczne z regułami prawa (przykładem mogą być kłopoty z osądzeniem sprawców tragedii w kopalni „Wujek”). Większość dyskutantów ostrzegała przed nadmiernym zaostżaniem prawa, traktowanym jako lekarstwo na problem przestępczości. Mówiono też o niebezpieczeństwie wiążącym się z wykorzystywaniem aparatu sprawiedliwości do niezgodnych z prawem działań przeciwko obywatelom (takich jak poddawanie ich bez uzasadnienia czynnościom operacyjnym) czy do porachunków politycznych oraz o karygodnych przypadkach wypowiedania przez polityków opinii na temat winy różnych osób przed rozstrzygnięciem sądu. W przekonaniu części uczestników debaty możliwe jest połączenie poczucia bezpieczeństwa z nierepresyjnym systemem prawnym.

Jakich reform potrzebuje Polska?

23 czerwca

Paneliści: dr Henryka Bochniarz (prezydent Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan, prezes Boeing International na Europę Środkową i Wschodnią), prof. Stanisław Gomulka (główny ekonomista Business Center Club, były wiceminister finansów RP), dr Krzysztof Rybiński (Ernst & Young Polska, były wiceprezes Narodowego Banku Polskiego). Prowadzenie: Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego).

Dyskusja dotyczyła problemu reform w Polsce. Podstawowy spór przebiegał między zwolennikami poglądu o konieczności wprowadzania dalszych zmian oraz tymi, którzy uważają, że najważniejsze reformy zostały już przeprowadzone i potrzebne są jedynie korekty systemu. Podkreślano, że rząd Donalda Tuska opowiada się za tym ostatnim poglądem. Chwalono podejmowane przez rząd inicjatywy, m.in.: znoszenie barier dla przedsiębiorców (działania sejmowej komisji „Przyjazne państwo”), przygotowanie reformy emerytur pomostowych, prace nad programami „50+” (mającymi zwiększyć zatrudnienie wśród osób starszych) i nad ułatwieniami dla osób pracujących za granicą, które planują powrót do Polski. Jednak część dyskutantów wskazywała na konieczność dalej idących reform, takich jak: podwyższenie wieku emerytalnego i reforma systemu emerytalnego (w tym emerytur mundurowych), reformy służby zdrowia i szkolnictwa oraz dokończenie prywatyzacji. Zwracano też uwagę na problemy energetyczne, zwłaszcza że Polsce może grozić niedobór energii, co jest związane zarówno z dziedzictwem poprzedniego systemu (np. nieefektywne budownictwo mieszkaniowe), jak i z rozwojem przemysłu, budową nowych fabryk oraz wzrostem zużycia energii przez gospodarstwa domowe. Konieczne jest w tej dziedzinie opracowanie długookresowej strategii rządu. Innymi problemami są emisja dwutlenku węgla i sposoby walki z globalnym ociepleniem. Jako wyzwanie wymieniano też kwestię kapitału intelektualnego – podkreślano, że Polska nie tylko nie pracuje nad jego zwiększeniem, ale także bardzo słabo wykorzystuje istniejący już potencjał, który mógłby uczynić polską gospodarkę bardziej innowacyjną. Podkreślano wreszcie konieczność usprawnienia administracji publicznej, w tym – kwestię zmiany mentalności urzędników.

Partie i zmiany granic polityki

1 lipca

Wprowadzenia: Andrzej Celiński (poseł na Sejm RP, były minister kultury RP), dr Marek A. Cichocki (dyrektor programowy Centrum Europejskiego Natolin, doradca społeczny prezydenta Lecha Kaczyńskiego), Ludwik Dorn (poseł na Sejm RP, były marszałek Sejmu RP), prof. Lena Kolarska-Bobińska (dyrektor Instytutu Spraw Publicznych), prof. Zdzisław Krasnodębski (Uniwersytet w Bremie), Robert Krasowski (redaktor naczelny „Dziennika. Polska. Europa. Świat”), prof. Ireneusz Krzemiński (Instytut Socjologii UW), dr hab. Janusz A. Majcherek (Akademia Pedagogiczna im. Komisji Edukacji Narodowej, Kraków), dr Rafał Matyja (Wyższa Szkoła Biznesu – National-Louis University w Nowym Sączu), prof. Andrzej Mencwel (Instytut Kultury Polskiej UW), prof. Janusz Reykowski (Szkoła Wyższej Psychologii Społecznej), prof. Jerzy Szacki (Polska Akademia Nauk), dr hab. Paweł Śpiewak (Instytut Socjologii UW), Jacek Żakowski („Polityka”). Prowadzenie: Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego).

Poszczególne sesje konferencji, dotyczącej sytuacji na polskiej scenie politycznej, poświęcone były lewicy, prawicy oraz liberalnemu centrum.

Lewicy zarzucano brak programu i lewicowego języka, a także instytucjonalnej reprezentacji, zarówno partyjnej, jak i w postaci innych organizacji społecznych. Zwracano uwagę na brak tożsamości Sojuszu Lewicy Demokratycznej, najważniejszego ugrupowania sytuującego się po tej stronie sceny politycznej. Niektórzy podważali nawet lewicowość tej partii. Zastanawiano się także nad tym, dlaczego po 1989 roku nie udało się stworzyć silnej partii lewicowej bez postkomunistycznych korzeni.

Zgodzono się, że polską scenę polityczną zdominowała prawica, która narzuciła kształt obecnego dyskursu publicznego. Spierano się o to, czy konieczne są zmiany programowe i organizacyjne w dwóch największych partiach uznawanych za prawicowe: Platformie Obywatelskiej (postrzeganej przez niektórych raczej jako polityczne centrum) oraz Prawie i Sprawiedliwości. Krytycy zwracali uwagę na zanik dyskusji wewnętrzpartyjnej, wodzowski charakter obu partii, wypychanie poza ich obręb silnych indywidualności. Dyskutowano także o stosunku PO i PiS-u do modernizacji Polski oraz jej usytuowania w Unii Europejskiej.

Na sesji poświęconej liberalnemu centrum zastanawiano się, czy w Polsce liberalizm może być uznany za postawę centrową. Przyznano, że obecnie nie ma partii w pełni utożsamiającej się z takim programem (inaczej jest w przypadku liberalizmu ekonomicznego). Dyskutanci podkreślali, że Platformy Obywatelskiej nie można uznać za reprezentanta liberalnego centrum, chociaż wielu jej ważnych polityków wywodzi się z Kongresu Liberalnego-Demokratycznego. Jednak dziś PO nie odwołuje się bezpośrednio do dorobku myśli liberalnej i przesunęło się na prawo. Niektórzy z mówców twierdzili, że zmiany kulturowe i demograficzne sprawią, iż liberalizm będzie odgrywał coraz większą rolę w Polsce. Inni podkreślali, że myśl liberalna nie musi odnajdować swojego reprezentanta politycznego, stała się bowiem częścią etosu demokratycznego, stałym elementem systemu liberalnej demokracji, i jej wartości są podzielane przez wielu różnych uczestników sceny politycznej.

Zapis całości dyskusji został wydany w formie książkowej pod tytułem *Partie i zmiany granic polityki* (Warszawa 2009). Jest też dostępny na stronie internetowej Fundacji.

Polska między realem a wirtuałem. Granice politycznej manipulacji

4 listopada

Paneliści: Ludwik Dorn (poseł na Sejm RP, były marszałek Sejmu RP), dr Kinga Dunin („Krytyka Polityczna”), Jan Rokita („Dziennik. Polska. Europa. Świat”), dr hab. Paweł Śpiewak (Instytut Socjologii UW). Prowadzenie: Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego).

Debata była poświęcona manipulacji obywatelami oraz roli marketingu politycznego w polskiej polityce. Podczas dyskusji podkreślano rolę, jaką w ostatnich latach w naszym życiu politycznym ograły specjalści od PR. To oni zaczęli nadawać kierunek debacie publicznej, wyznaczać podstawowe tematy dyskusji, ale też zastępować realne problemy tematami wygodnymi dla danej partii. Działalność polityków została w znacznej mierze podporządkowana presji kolejnych sondaży. Podkreślano, że problem ten dotyka wszystkich głównych partii politycznych, jednak szczególnie widoczny był w pierwszym roku rządów Platformy Obywatelskiej (choć niektórzy dyskutanci zwracali uwagę, że metody marketingu politycznego stosowano już w latach 90.). W dyskusji zastanawiano się także nad znaczeniem, jakie dla kształtu polityki miało pojawienie się tabloidów oraz telewizyjnych kanałów informacyjnych. Czy w ślad za tabloidyzacją mass mediów postępuje tabloidyzacja polityki? Dyskutowano też o systemie finansowania partii politycznych. Część mówców podkreślała, że daje on nadmierną władzę przywódcom partyjnym, ogranicza rolę debaty wewnętrznej, a także pozwala – dzięki otrzymaniu znacznych środków finansowych – na kosztowne kampanie reklamowe, które uprzywilejowują dotychczasowych zwycięzców, zamiast dynamizować debatę publiczną.

Kryzys: diagnoza i odpowiedź

11 grudnia

Paneliści: dr Henryka Bochniarz (prezydent Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan, prezes Boeing International na Europę Środkową i Wschodnią), prof. Stanisław Gomułka (główny ekonomista Business Center Club, były wiceminister finansów RP), Stefan Kawalec (prezes Capital Strategy, były wiceminister finansów RP), Ryszard Petru (Szkoła Główna Handlowa), prof. Dariusz Rosati (poseł do Parlamentu Europejskiego, były minister spraw zagranicznych RP). Prowadzenie: prof. Jacek Kochanowicz (Wydział Nauk Ekonomicznych UW, członek Zarządu Fundacji Batorego).

Debata była poświęcona kryzysowi gospodarczemu na świecie i jego następstwom dla Polski. W dyskusji dominowały dwa wątki: zastanawiano się, na ile sytuacja w innych krajach wpłynie na naszą gospodarkę i o jakiej skali kryzysu można mówić w przypadku Polski, a także czy dotychczasowa reakcja władz oraz zaproponowane przez nią działania antykryzysowe są adekwatne do zagrożeń i jakie inne kroki w tym zakresie powinny zostać podjęte. Zgodzono się, że Polska znajduje się w stosunkowo dobrej sytuacji gospodarczej, a nasz system bankowy nie jest tak zagrożony, jak w innych krajach. Jednak istnieje wiele niebezpieczeństw, związanych z globalną sytuacją: banki ograniczyły dostęp do kredytów dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, podwyższeniu uległ koszt obsługi długu publicznego oraz osłabił się kurs złotówki. Za szczególnie ważny uznano pierwszy z tych punktów. Podkreślano, że obecna polityka banków prowadzi do obniżenia poziomu inwestycji w kraju oraz zahamowania wzrostu gospodarczego. Zwracano również uwagę, że 2/3 aktywów polskich banków należy do międzynarodowych grup bankowych, które mają swoje centrale w krajach dotkniętych głębokim kryzysem. Jeżeli na ich rynku macierzystym jest recesja, to, mimo wzrostu gospodarczego w Polsce, można się spodziewać, że będą dążyły do zaostrzenia polityki kredytowej w naszym kraju. Przewidywano także, że nastąpią ograniczenie konsumpcji i wzrost bezrobocia. W tej sytuacji nie można oczekiwać wzrostu gospodarczego na założonym przez rząd poziomie i konieczne będzie obniżenie wydatków państwa bądź nowelizacja budżetu. Większość uczestników zgodziła się, że w obecnej sytuacji najważniejsze są oszczędności w wydatkach publicznych i lepsze wykorzystanie środków unijnych. Konieczna jest też poprawa współdziałania rządu, Narodowego Banku Polskiego oraz Komisji Nadzoru Finansowego, której politykę w ostatnich miesiącach oceniono jako niewłaściwą i nie dość aktywną. Wśród innych potrzebnych działań wymieniano m.in. objęcie rządowymi gwarancjami wszystkich depozytów bankowych, dalszą obniżkę stóp procentowych i zmniejszanie podatków.

O polskiej polityce zagranicznej

Polska i Europa po Irlandii

23 czerwca

Paneliści: Krzysztof Bobiński (prezes Fundacji „Unia i Polska”), prof. Lena Kolarska-Bobińska (dyrektor Instytutu Spraw Publicznych), Eugeniusz Smolar (prezes Centrum Stosunków Międzynarodowych), Paweł Świeboda (prezes demoesEUROPA – Centrum Strategii Europejskiej). Prowadzenie: Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego).

Debata była poświęcona konsekwencjom irlandzkiego referendum w sprawie ratyfikacji traktatu z Lizbony dla przyszłości integracji europejskiej. Dyskutanci twierdzili, że negatywny wynik referendum zahamuje proces reformowania Unii, utrudni dalsze jej rozszerzanie i tworzenie wspólnej polityki zagranicznej oraz europejskiej polityki bezpieczeństwa i obrony; ponadto uznano, że bez nowego traktatu nie uda się nadać Wspólnocie większej spójności. Podkreślano też, że traktat lizboński jest korzystny dla Polski. Zwracano uwagę, że po odrzuceniu traktatu konstytucyjnego, a następnie lizbońskiego Unii grozi rozpad, zastąpienie jej przez inną, mniejszą wspólnotę lub powstanie Unii dwóch prędkości. Przedstawiano różne możliwe scenariusze dalszego integrowania się Europy, np.: tworzenie przez grupy państw polityk w obszarach będących w polu ich zainteresowania, reformowanie Unii obszar po obszarze, czyli rezygnacja z przygotowywania traktatów obejmujących wszystkie aspekty funkcjonowania Unii i skupienie się na porozumieniach sektorowych, np. dotyczących wymiaru sprawiedliwości czy polityki zagranicznej. Ważny wątek dyskusji dotyczył przyczyn, dla których Irlandczycy odrzucili traktat. Wymieniano negatywny stosunek do przeprowadzonego w latach 2004–2007 rozszerzenia Unii, poczucie braku demokratycznych mechanizmów w obrębie Unii i małego wpływu obywateli na jej funkcjonowanie, kryzys zaufania między społeczeństwami oraz wewnątrz nich, zwłaszcza między niższymi warstwami a klasą rządzącą.

Debata zorganizowana przez Centrum Stosunków Międzynarodowych, Centrum Strategii Europejskiej demoesEUROPA, Fundację im. Stefana Batorego, Fundację „Unia i Polska” oraz Instytut Spraw Publicznych.

Polska polityka zagraniczna wobec nowych wyzwań

28 listopada

Wprowadzenia: dr Marek A. Cichocki (dyrektor programowy Centrum Europejskiego Natolin, doradca społeczny prezydenta Lecha Kaczyńskiego), dr Andrzej Olechowski (były minister spraw zagranicznych RP, członek Rady Fundacji Batorego), Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego). Wystąpienie podsumowujące: Radosław Sikorski (minister spraw zagranicznych RP). Prowadzenie: prof. Adam Daniel Rotfeld (były minister spraw zagranicznych RP).

Debata była poświęcona polskiej polityce zagranicznej i stojącym przed nią wyzwaniom, związanym z wynikami wyborów w Stanach Zjednoczonych, wojną w Gruzji i nową strategią polityczną Rosji oraz kryzysem instytucjonalnym Unii Europejskiej, wynikającym z odrzucenia przez Irlandię traktatu lizbońskiego. Jako ważny czynnik wymieniano także kryzys gospodarczy i związane z tym niebezpieczeństwo wzrostu protekcjonizmu państwowego. Szczególną uwagę poświęcono relacjom Polski z Unią Europejską, miejscu naszego kraju we Wspólnocie i pytaniu o sposób uprawiania polityki unijnej: czy ma być ona oparta o stałe sojusze, czy też powinniśmy za każdym razem poszukiwać krajów, które zechcą poprzeć promowane przez nas rozwiązania. Istotnym punktem dyskusji były relacje ze Stanami Zjednoczonymi (w tym kwestie tarczy antyrakietowej oraz obecności polskich wojsk w Afganistanie), z Niemcami i Rosją. Zwracano także

uwagę na inne problemy, jak rola Polski w NATO, polityka wobec wschodnich sąsiadów (zwłaszcza problem Białorusi) czy walka ze zmianami klimatycznymi. Dyskusję podsumował Radosław Sikorski. Wymienił on priorytety polskiego rządu: „Polska silna w Europie”, odgrywająca rolę patrona i promotora jej polityki wschodniej; Polska jako mocne ogniwo Sojuszu Północnoatlantyckiego; Polska jako atrakcyjna marka, kraj sukcesu, kochający wolność i umiejący się nią dzielić; Polska jako kraj wspierający swoją diasporę; a także polska dyplomacja jako skuteczna służba. Minister Sikorski odniósł się także do pytań szczegółowych, w tym do problemów polityki wschodniej UE (projekt „Partnerstwo Wschodnie”) i bezpieczeństwa energetycznego.

Rachunek sił w stosunkach Unia Europejska – Rosja

Polska wersja raportu Marka Leonarda i Nicu Popescu *Rachunek sił w stosunkach Unia Europejska – Rosja*, wydana przez Europejską Radę Spraw Zagranicznych oraz Fundację im. Stefana Batorego. Autorzy przedstawili ocenę polityki Unii Europejskiej wobec Rosji: jej atutów, możliwości i ograniczeń, a także różnice interesów i postaw poszczególnych krajów członkowskich wobec wschodniego sąsiada Wspólnoty oraz ich wpływ na kształt wspólnej polityki wschodniej UE.

Inne debaty

Ameryka polskim okiem widziana

14 listopada

Paneliści: dr hab. Agata Bielik-Robson (Instytut Filozofii i Socjologii PAN), Artur Domostawski („Gazeta Wyborcza”), Paweł Lisicki (redaktor naczelny „Rzeczpospolitej”), Cezary Michalski („Dziennik. Polska. Europa. Świat”). Prowadzenie: Jacek Żakowski („Polityka”).

Rozmowa była poświęcona wyborom prezydenckim w Stanach Zjednoczonych i polskiemu obrazowi Ameryki. Zastanawiano się, czy wybór Baracka Obamy stanowi rzeczywisty przełom i kres dominacji prawicowej w tym kraju, czy też wybór dokonany przez Amerykanów był jedynie odpowiedzią na klęskę polityki prowadzonej przez George’a W. Busha. Część uczestników debaty uważała, że wraz z wyborem Obamy zakończyła się dominacja neokonserwatystów w Stanach Zjednoczonych, ale też dobiegł końca czas wojen kulturowych wokół takich problemów jak aborcja, małżeństwa jedнопłciowe czy teoria ewolucji. Ich zdaniem ostatnie lata pokazały, że skompromitowała się sama idea społecznego konserwatyzmu, co jednak nie musi oznaczać początku dominacji lewicowej. Podkreślano także, że zmieni się obraz Ameryki poza jej granicami. Zwolennicy przeciwnego stanowiska uznali natomiast wynik wyborów za konsekwencję słabości i błędów popełnionych przez odchodzącą ekipę rządową, co nie pozwala mówić przy ich okazji o głębokiej zmianie społecznej.

Debata towarzyszyła uroczystości wręczenia Nagrody im. Beaty Pawlak. Z tej okazji zorganizowano również pokaz zdjęć Roberta Stefanickiego *Północ–Południe*.

Nagroda im. Beaty Pawlak

Nagroda im. Beaty Pawlak, ustanowiona zgodnie z ostatnią wolą dziennikarki i pisarki, która 12 października 2002 roku zginęła w zamachu terrorystycznym na indonezyjskiej wyspie Bali, przyznawana jest corocznie za artykuł lub cykl artykułów na temat innych kultur, religii i cywilizacji. Nagroda wypłacana jest z Funduszu powierzonego w zarządzanie Fundacji.

Laureatami piątej edycji Nagrody w 2008 roku zostali Artur Domosławski, nagrodzony za książkę *Zbuntowana Ameryka* (Świat Książki, 2007), oraz Cezary Michalski – za cykl tekstów *Listy z Ameryki*, drukowany na łamach „Dziennika” w 2008 roku.

Sztuka jako rozmowa o przeszłości

22 listopada

Paneliści: Agnieszka Holland (reżyser), Aleksander Smolar (prezes Fundacji Batorego), Adam Szymczyk (kurator i krytyk sztuki, dyrektor Kunsthalle w Bazylei), Krzysztof Warlikowski (reżyser, dyrektor Nowego Teatru). Prowadzenie: Marek Beylin („Gazeta Wyborcza”).

Dyskusja próbowała uchwycić podobieństwa i różnice między traktowaniem historii przez artystów a sposobem, w jaki o historii mówi się w „głównym nurcie” debaty publicznej. Tezę, że w sztuce wypowiedzane są treści, które w inny sposób nie mogą pojawić się w sferze publicznej, zdaje się potwierdzać fakt, że w ostatnich latach to artyści – w teatrze, filmie i sztukach plastycznych – szczególnie często odnoszą się do przeszłości, krytycznie przyglądając się polskiej historii i pamięci oraz podejmując trudne wątki, takie jak sprawy polsko-żydowskie czy polsko-niemieckie. Ważnymi punktami odniesienia do rozmowy o sztuce były oficjalna polityka historyczna, a także stosunek do przeszłości polityków, którzy dążą raczej do zapewnienia spokoju społecznego, spójności i jedności niż do prawdy, której poszukiwanie jest domeną intelektualistów, historyków i artystów. Istotną kwestią była obecność historii w mediach masowych i przestrzeni publicznej (np. pomniki). Zastanawiano się, czy film, a zwłaszcza seriale telewizyjne mogą skutecznie przełamywać dominujące obecnie stereotypowe wyobrażenia o przeszłości.

Spotkaniu towarzyszyły pokazy filmów *Mary koszmary* Yael Bartany oraz *Nasz śpiewnik* i *Polak w szafie* Artura Żmijewskiego, a także prezentacja rysunków Wilhelma Sasnała do *Płomieni* Stanisława Brzozowskiego.

Zapis całości dyskusji został wydany w formie książkowej pod tytułem *Sztuka jako rozmowa o przeszłości* (Warszawa 2009). Jest też dostępny na stronie internetowej Fundacji.

W 2008 roku program finansowany był ze środków Instytutu Społeczeństwa Otwartego, Europejskiej Rady Spraw Zagranicznych (5 789,94 zł) oraz Fundacji Agora (10 000 zł) i Spółdzielni Pracy „Polityka” (665,20 zł).

Nagroda im. Beaty Pawlak	10 000,00 zł
Debaty i publikacje	162 072,84 zł
Razem koszty programu	172 072,84 zł

Masz Głos, Masz Wybór

Celem programu jest zwiększenie zainteresowania obywateli sprawami ich lokalnych społeczności i zachęcenie do uczestnictwa w życiu publicznym, w tym do świadomego i odpowiedzialnego udziału w wyborach samorządowych i parlamentarnych. Organizujemy ogólnopolskie akcje i kampanie społeczne. Współpracujemy z lokalnymi organizacjami, pomagając im w prowadzeniu działań służących animowaniu partycypacji obywatelskiej, budowaniu dialogu mieszkańców z ich przedstawicielami w samorządzie lokalnym i integracji lokalnych wspólnot wokół rozwiązywania problemów gminy.

Akcja Masz głos, masz wybór. Samorząd jest Twój

Akcję, prowadzoną wspólnie ze Stowarzyszeniem Szkoła Liderów, zaplanowaliśmy na lata 2006–2010, czyli okres obejmujący całą kadencję wybranych w 2006 roku władz samorządowych. Chcemy przyczynić się do ożywienia publicznej debaty o lokalnych problemach z udziałem mieszkańców i władz samorządowych oraz zaszczepić poczucie współodpowiedzialności – zarówno władz, jak i mieszkańców – za decyzje podejmowane w dniu wyborów.

Do udziału w akcji zapraszamy organizacje pozarządowe i grupy nieformalne z całej Polski, które zarejestrują się na stronie www.maszglos.pl i zadeklarują gotowość realizacji określonych zadań, polegających na: organizowaniu publicznych debat z udziałem mieszkańców i władz lokalnych, zbieraniu i monitorowaniu realizacji zobowiązań wybranych w 2006 roku wójtów, burmistrzów lub prezydentów oraz informowaniu mieszkańców o tym, jak wywiązują się oni ze swoich obietnic. Uczestnikom akcji oferujemy wsparcie merytoryczne (m.in. cykl spotkań szkoleniowych, doradztwo i porady ekspertów, materiały instruktażowe i promocyjne, forum wymiany informacji i doświadczeń) oraz możliwość ubiegania się o mikrogranty na przeprowadzenie zaplanowanych przez siebie działań.

W 2008 roku w akcji uczestniczyło 280 organizacji i grup nieformalnych działających na terenie 190 gmin; 105 spośród nich działało w ramach 36 koalicji. Uczestnicy akcji zorganizowali 182 publiczne debaty z udziałem władz lokalnych i mieszkańców (8100 osób); w 100 miejscowościach sprawdzali, jak władze lokalne rozwiązują wybrane problemy, i poinformowali o tym mieszkańców; zebrali 96 deklaracji, jakimi sprawami zajmą się podczas II roku kadencji wójtowie, burmistrzowie i prezydenci; przygotowali 52 raporty z realizacji tych deklaracji; zrealizowali 154 działania angażujące mieszkańców do interesowania się lokalnym życiem publicznym (happeningi, festyny, konkursy dla młodzieży, ankiety). Pięciu organizatorów najciekawszych i najskuteczniejszych działań tego typu nagrodziliśmy w konkursie „Osiemnastka samorządu”. W 10 miejscowościach opracowano we współpracy z władzami lokalnymi strategie działań na rzecz polepszenia jakości komunikacji między mieszkańcami a administracją samorządową, 9 spośród nich zostało zaakceptowanych przez lokalne władze do realizacji w roku 2009. Raporty z prowadzonych działań zamieszczane były na stronie www.maszglos.pl. Część z tych działań finansowana była z mikrograntów, które przekazaliśmy 73 organizacjom.

Stowarzyszenie Szkoła Liderów zorganizowało dla uczestników akcji cykl 15 warsztatów, poświęconych głównie zasadom współpracy z lokalnymi władzami, regułom prowadzenia monitoringu realizacji ich

zobowiązań oraz metodom angażowania mieszkańców. Wzięty w nich udział 303 osoby. Pomagaliśmy też w nawiązywaniu kontaktów z władzami lokalnymi i mediami, doradzaliśmy w kwestiach dotyczących kompetencji samorządu i regulacji prawnych, prowadziliśmy stronę internetową służącą jako forum wymiany informacji i doświadczeń.

Wzmocnieniem działań lokalnych była ogólnopolska kampania informacyjna „Sprawdź tych, których wybierasz” (luty–marzec 2008), w której przypominaliśmy mieszkańcom, że rok wcześniej dokonali wyboru władz samorządowych, i zachęcaliśmy ich do sprawdzenia, jak wybrane władze radzą sobie z rozwiązywaniem lokalnych problemów i realizacją zobowiązań wyborczych. Zależało nam również na pokazaniu, w jaki sposób mieszkańcy mogą wpływać na to, co dzieje się w ich gminie. Strategię i elementy kampanii (spoty telewizyjne i radiowe, baner internetowy, reklamy prasowe, plakaty, naklejki, znaczek) przygotowała agencja DDB.

Materiały kampanii opublikowały: gazety ogólnopolskie (m.in. „Gazeta Prawna”, „Gazeta Wyborcza”, „Metro”, „Newsweek”, „Polska”, „Rzeczpospolita”), ponad 30 gazet regionalnych, lokalnych i czasopism, 3 ogólnopolskie stacje telewizyjne oraz 60 regionalnych i lokalnych telewizji kablowych (w tym TVP Info i ośrodki regionalne TVP), 14 stacji radiowych oraz portale (m.in. gazeta.pl, pracuj.pl, ngo.pl, nasze-miasto.pl oraz portale lokalne). Plakaty (20 000), naklejki (45 000) i znaczki (5 000) były dystrybuowane lokalnie przez uczestników akcji „Masz głos”. W gminach objętych akcją firma AMS udostępniła nam miejsce na plakaty kampanii na 350 billboardach i 350 tablicach citylight. Na stronie www.maszglas.pl zamieszczony został „Poradnik obywatela” z informacjami na temat kompetencji władz lokalnych oraz możliwości wpływania na ich decyzje, a ekspertka udzielała odpowiedzi na wybrane pytania internautów. W trakcie kampanii stronę odwiedziło 40 000 internautów (990 000 wywołań).

Więcej informacji o akcji znajduje się na stronie www.maszglas.pl.

Obywatele w życiu publicznym

W 2008 roku dodatkowo ogłosiliśmy konkurs na projekty służące: zwiększaniu udziału obywateli w życiu publicznym, upowszechnianiu dobrych praktyk partycypacji obywatelskiej, tworzeniu forum wyrażania opinii i debaty publicznej nad ważnymi problemami lokalnymi, krajowymi i międzynarodowymi oraz mobilizowaniu różnych środowisk i opinii publicznej wokół tych problemów.

Otrzymaaliśmy 161 wniosków, spośród których wybraliśmy 9 projektów. Dotyczyły one włączania mieszkańców w kształtowanie lokalnej polityki, upowszechniania dobrych praktyk działania Rad Młodzieżowych, a także angażowania obywateli wokół kwestii praw człowieka na świecie. Ponadto przekazaliśmy dotacje na działania związane z rocznicą obrad Okrągłego Stołu.

W 2008 roku program finansowany był ze środków Instytutu Społeczeństwa Otwartego, Fundacji Społeczeństwa Obywatelskiego w Europie Środkowej i Wschodniej (302 959,01 zł), Funduszu dla Organizacji Pozarządowych ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego (180 000 zł) oraz Agory S.A. (publikacja materiałów kampanii o wartości 189 222 zł).

Dotacje	743 385,31 zł
Realizacja akcji i kampanii społecznych	605 799,56 zł
Razem koszty programu	1 349 184,87 zł

Dotacje

Akcja Masz głos, masz wybór

Stowarzyszenie Szkoła Liderów, Warszawa

Partnerska współpraca przy realizacji akcji *Masz głos, masz wybór* (m.in. organizacja szkoleń oraz pomoc merytoryczna dla organizacji uczestniczących w akcji).

279 700 zł

Realizacja zadań akcji przez lokalne organizacje

Agroturystyczne Stowarzyszenie W siodle, Przygodzice

2 debaty z udziałem wójta, radnych i mieszkańców (118 osób); raport o realizacji zobowiązań wójta; działania angażujące mieszkańców.

2 000 zł

Bank Żywności, Zielona Góra

Debata z udziałem prezydenta i mieszkańców (15 osób); działania angażujące mieszkańców. Zadania realizowane w koalicji z Towarzystwem Integracji Społecznej.

2 500 zł

Dolnośląskie Centrum Inicjatyw Społecznych, Świdnica

2 debaty z udziałem prezydenta, starosty, radnych i mieszkańców (56 osób); raport o realizacji zobowiązań prezydenta i starosty; działania angażujące mieszkańców.

2 000 zł

Elbląska Rada Konsultacyjna Osób Niepełnosprawnych, Redakcja „Razem z Tobą”, Elbląg

Spotkanie mieszkańców dzielnicy Nad Jarem (30 osób); działania angażujące mieszkańców.

2 000 zł

Europejskie Ugrupowanie na rzecz Edukacji i Kreowania Aktywności Eureka, Rumia

2 debaty z udziałem burmistrza i mieszkańców (40 osób); działania angażujące mieszkańców; opracowanie strategii działań na rzecz polepszenia komunikacji między mieszkańcami a urzędem gminy. Zadania realizowane w koalicji ze stowarzyszeniami Trampolina i Ineria.

4 600 zł

Forum Rozwoju Ziemi Ostrzeszowskiej, Ostrzeszów

2 debaty z udziałem władz lokalnych i powiatowych oraz mieszkańców (40 osób); raport o realizacji zobowiązań burmistrza; działania angażujące mieszkańców.

1 998 zł

Fundacja Civis Polonus, Warszawa

Debata z udziałem pani prezydent i mieszkańców (40 osób); doprowadzenie do powołania 4 Młodzieżowych Rad Dzielnicy (Białotęka, Mokotów, Praga Południe, Żoliborz); opracowanie, wspólnie z samorządem, planu działania mającego usprawnić system komunikacji Urzędu m.st. Warszawy z młodzieżą. Zadania realizowane w koalicji z Federacją Organizacji Służebnych Mazowia.

3 000 zł

Fundacja Inicjatyw Kulturalnych, Radomsko

2 debaty z udziałem prezydenta, radnych i mieszkańców (170 osób); raport o realizacji zobowiązań prezydenta; opracowanie, wspólnie z Urzędem Miasta, planu działań mających usprawnić system komunikowania się z mieszkańcami; działania angażujące mieszkańców.

2 000 zł

Fundacja Pokolenia, Pelplin

2 debaty z udziałem prezydenta, radnych i mieszkańców (94 osoby); raport o realizacji zobowiązań władz; działania angażujące mieszkańców.

1 935 zł

Fundacja Rozwoju Organizacji Pozarządowych Upowszechniających Harcerstwo ROPUH, Dzierżoniów

Debata z udziałem burmistrza i mieszkańców (50 osób); działania angażujące mieszkańców.

2 000 zł

Fundacja U siebie, Sokółów Podlaski

2 debaty z udziałem burmistrza, radnych i mieszkańców (29 osób); sprawdzenie realizacji zobowiązań burmistrza.

1 975 zł

Głogowskie Towarzystwo Naukowe, Głogów

Działania angażujące mieszkańców, realizowane w koalicji z Obywatelskim Porozumieniem Samorządowym.

4 000 zł

Inicjatywa dla Rozwoju Kastor, Tłuszcz

2 debaty z udziałem burmistrza i mieszkańców (100 osób); raport o realizacji zobowiązań burmistrza; działania angażujące mieszkańców.

1 915 zł

Instytut Edukacji Społecznej, Wrocław

2 debaty z udziałem radnych i mieszkańców (80 osób); raport o realizacji zobowiązań prezydenta; działania angażujące mieszkańców. Zadania realizowane w koalicji z Fundacją Pomocy Dzieciom i Młodzieży Pozbawionej Opieki Dorosłych, Fundacją Opieka i Troska, Fundacją Przyjazny Dom, Klubem Sympatyków Kolei, Sowiogórskim Bractwem Kolejowym, Stowarzyszeniem Społeczeństwo Aktywne, Stowarzyszeniem Absolwentów, Byłych Nauczycieli LZN i Stowarzyszeniem Wrocław – Za Widawą.

7 375 zł

Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych, Jelenia Góra

Debata z udziałem prezydenta i mieszkańców (150 osób); raport o realizacji zobowiązań prezydenta; opracowanie, wspólnie z Urzędem Miasta, strategii działań na rzecz polepszenia komunikacji między mieszkańcami a urzędem. Zadanie realizowane w koalicji z Ośrodkiem Edukacji Makrobiotycznej oraz Stowarzyszeniem Mieszkańców i Sympatyków Al. Wojska Polskiego.

2 200 zł

Koło Mieszkańców na rzecz Rozwoju Wsi Kamierowo, Kamierowo

Debata z udziałem władz i mieszkańców (50 osób); raport o realizacji zobowiązań burmistrza; działania angażujące mieszkańców.

1 223,80 zł

Kujawsko-Pomorski Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych Tłok, Toruń

Debata z udziałem prezydenta, radnych i mieszkańców (20 osób); raport o realizacji zobowiązań prezydenta; opracowanie, wspólnie z Urzędem Miasta, planu działań mających usprawnić system komunikowania się z mieszkańcami. Zadania realizowane w koalicji ze Stowarzyszeniem Wyborcy.

3 958 zł

Łaskie Towarzystwo Kulturalne, Łask

2 debaty z udziałem burmistrza i mieszkańców (35 osób); raport o realizacji zobowiązań burmistrza; działania angażujące mieszkańców. Zadania realizowane w koalicji ze Stowarzyszeniem Rozwoju Ziemi Łaskiej.

3 833,51 zł

Łęczycki Komitet Obrony Bezrobotnych, Łęczyca

Debata z udziałem burmistrza i mieszkańców (80 osób); działania angażujące mieszkańców; opracowanie, wspólnie z przedstawicielem Urzędu, planu działań mających usprawnić system komunikowania się z mieszkańcami.

800 zł

Międzynarodowe Stowarzyszenie Dzieci i Młodzieży Uśmiech Życia, Jarczów

Debata z udziałem wójta, sołtysów, radnych i mieszkańców (50 osób); działania angażujące mieszkańców.

2 000 zł

Młode Centrum, Poznań

W Poznaniu: debata z udziałem prezydenta, radnych i mieszkańców (120 osób); raport o realizacji zobowiązań prezydenta; działania angażujące mieszkańców. **W Zgorzelcu:** 2 debaty z udziałem burmistrza, radnych i mieszkańców (170 osób); raport o realizacji zobowiązań burmistrza; działania angażujące mieszkańców. Zadania realizowane w koalicji ze Stowarzyszeniem Młodzi Demokraci.

4 380 zł

Obywatelskie Forum Demokratyczne, Kraków

2 debaty z udziałem przedstawicieli władz i mieszkańców (50 osób); raport o działaniach władz lokalnych; działania angażujące mieszkańców; opracowanie planu działań mających usprawnić system komunikowania się władz samorządowych z mieszkańcami. Zadania realizowane w koalicji ze Stowarzyszeniem Katolickiej Młodzieży Akademickiej i Krakowską Radą Samorządów Uczniowskich.

4 500 zł

Ochotnicza Straż Pożarna, Poddębice

2 debaty z udziałem burmistrza, przewodniczącego Rady Miasta, sołtysów, proboszczów i mieszkańców (70 osób); raport o realizacji zobowiązań burmistrza; działania angażujące mieszkańców.

2 000 zł

Ogólnopolskie Stowarzyszenie Aktywizacji Regionalnej, Tarnów

2 debaty z udziałem wójta i mieszkańców (62 osoby) oraz spotkanie z radnym (22 osoby); sprawdzenie realizacji zobowiązań wójta.

1 986 zł

Polskie Stowarzyszenie Dom Europejski, Sosnowiec

Debata z udziałem prezydenta, radnych i mieszkańców (250 osób); raport o realizacji zobowiązań prezydenta; działania angażujące mieszkańców; opracowanie planu działań mających usprawnić komunikację między mieszkańcami a urzędem gminy.

2 000 zł

Rembieszowskie Towarzystwo Inicjatyw Społecznych, Zapolice

2 debaty z udziałem wójta, radnych i 30 mieszkańców; raport o postępach 5 inwestycji prowadzonych przez lokalne władze na terenie gminy; działania angażujące mieszkańców.

2 000 zł

Rokietnickie Forum Obywatelskie Gmina Przyszłości, Rokietnica

Raport o budżecie gminy; działania angażujące mieszkańców.

1 996 zł

Spółdzielnia Socjalna Redhead, Bytom

Raport o realizacji obietnic wyborczych; działania angażujące mieszkańców.

2 000 zł

Stowarzyszenie Bliżej Siebie i Natury, Lubasz

2 debaty z udziałem wójta, radnych, sołtysów i mieszkańców (93 osoby); raport o realizacji zobowiązań wójta; działania angażujące mieszkańców; opracowanie planu działań mających usprawnić komunikację między mieszkańcami a urzędem gminy. 2 000 zł

Stowarzyszenie Civitas, Dąbrowa Górnicza

2 debaty z udziałem prezydenta i mieszkańców (280 osób); raport o realizacji zobowiązań prezydenta; działania angażujące mieszkańców. 1 500 zł

Stowarzyszenie Dylizans Kulturalny, Białystok

W Białymstoku: 2 spotkania z mieszkańcami (247 osób); raport o realizacji obietnic wyborczych prezydenta; działania angażujące mieszkańców. **W Brańsku:** 2 debaty z udziałem burmistrza i mieszkańców (172 osoby); raport o realizacji zobowiązań burmistrza; działania angażujące mieszkańców. **W Hajnówce:** spotkanie mieszkańców z radnymi (84 osoby); raport o działaniach władz lokalnych; działania angażujące mieszkańców. **W Juchnowcu Kościelnym:** 2 debaty z udziałem wójta i mieszkańców (145 osób). **W Zabłudowie:** 2 debaty z udziałem burmistrza i mieszkańców (234 osoby); raport o realizacji zobowiązań burmistrza; działania angażujące mieszkańców. 2 000 zł

Stowarzyszenie Europa i My, Pułtusk

2 debaty z udziałem burmistrza, radnych, władz powiatu i mieszkańców (97 osób); raport o realizacji zobowiązań władz; działania angażujące mieszkańców. Zadania realizowane w Nasielsku. 1 998 zł

Stowarzyszenie Grabo, Grabów nad Pilicą

2 debaty z udziałem wójta, radnych i mieszkańców (95 osób); raport o realizacji zobowiązań wójta; działania angażujące mieszkańców. 1 000 zł

Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych, Nowy Barkoczyn

Debata z udziałem wójta i mieszkańców (100 osób); sprawdzenie stanu realizacji budowy sali gimnastycznej w Zespole Szkół w Lubaniu. 1 000 zł

Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych EFFATA, Piła

Debata z udziałem prezydenta i mieszkańców (200 osób); działania angażujące mieszkańców. 2 000 zł

Stowarzyszenie Kocham Radom, Radom

2 debaty z udziałem władz samorządowych i mieszkańców (180 osób); raport o rozwiązywaniu przez władze problemów ważnych dla mieszkańców; działania angażujące mieszkańców. Zadanie realizowane w koalicji z Bractwem Rowerym. 3 000 zł

Stowarzyszenie Lepsza Integracja Dla Energicznego Rozwoju LIDER, Kraków

2 debaty z udziałem wójta, radnych i mieszkańców (70 osób); raport o realizacji zobowiązań wójta; działania angażujące mieszkańców. Zadania realizowane w Lubaczowie w koalicji ze Stowarzyszeniem Inicjatyw Społeczno-Gospodarczych Gminy Lubaczów. 3 996 zł

Stowarzyszenie Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich, Warszawa

2 debaty z udziałem burmistrza, radnych i mieszkańców (47 osób); sprawdzenie realizacji zobowiązań burmistrza; działania angażujące mieszkańców. 1 535 zł

Stowarzyszenie Malborskie Centrum Kwadrat, Malbork

5 debat z udziałem burmistrza, radnych i mieszkańców (225 osób); raport o realizacji zobowiązań prezydenta; działania angażujące mieszkańców. Zadania realizowane w koalicji z Malborskim Stowarzyszeniem Przyjaciół Zwierząt Reks. 3 000 zł

Stowarzyszenie Mieszkańców Osiedla im. Wojewody Grażyńskiego, Bielsko-Biała

3 spotkania radnych i mieszkańców (130 osób); raport o działaniach władz lokalnych; działania angażujące mieszkańców. Zadania realizowane w koalicji z Akademią Wspierania Rozwoju Człowieka oraz stowarzyszeniami Uwaga Kultura i Koliber. 6 000 zł

Stowarzyszenie Moje Miasto, Rydułtowy

2 debaty z udziałem burmistrza i mieszkańców (128 osób); działania angażujące mieszkańców. Zadania realizowane w koalicji z Hufcem Ziemi Wodzisławskiej. 2 600 zł

Stowarzyszenie na rzecz Pamiętowa i Adamkowa, Kęsowo

2 debaty z udziałem wójta, radnych, sołtysów i mieszkańców (45 osób); raport o realizacji zobowiązań wójta; działania angażujące mieszkańców. 2 000 zł

Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Domaradz, Domaradz

Debata z udziałem wójta i mieszkańców (17 osób); utworzenie Młodzieżowej Rady Gminy. 2 000 zł

Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju i Aktywności Pieńkowo-Pieńkówko Razem Lepiej, Postomino

Kampania zachęcająca mieszkańców do udziału w przedterminowych wyborach na wójta; 2 debaty z nowo wybranym wójtem, radnymi i mieszkańcami (58 osób); zebranie deklaracji, jakie lokalne problemy zostaną rozwiązane podczas kadencji. 1 992 zł

Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Miasta Częstochowy, Częstochowa

2 debaty z udziałem prezydenta, radnych i mieszkańców (100 osób); raport o realizacji zobowiązań prezydenta; działania angażujące mieszkańców. Zadania realizowane w koalicji z kołem Młode Centrum. 2 424 zł

Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Rodziny Parasolka, Lublin

2 debaty z udziałem prezydenta i mieszkańców (40 osób); działania angażujące mieszkańców. Zadania realizowane w koalicji ze stowarzyszeniami Fraternitas i Homo Faber oraz Towarzystwem dla Natury i Człowieka. 4 285 zł

Stowarzyszenie Nadzieja, Ostrów Mazowiecka

2 debaty z udziałem burmistrza, radnych i mieszkańców (85 osób); raport o realizacji zobowiązań burmistrza; działania angażujące mieszkańców. 1 000 zł

Stowarzyszenie Partner dla Przedsiębiorczości, Gorlice

Debata z udziałem burmistrza, radnych i mieszkańców (28 osób); raport o realizacji zobowiązań burmistrza. 2 000 zł

Stowarzyszenie Pomocy na rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej, Świebodzice

2 debaty z udziałem burmistrza, radnych i mieszkańców (170 osób); sprawdzenie realizacji zobowiązań burmistrza; działania angażujące mieszkańców. 2 000 zł

Stowarzyszenie Pomocy Potrzebującym Dar, Witnica

2 debaty z udziałem burmistrza i mieszkańców (70 osób); raport o rozwiązywaniu przez władze lokalnych problemów; działania angażujące mieszkańców. 1 984 zł

Stowarzyszenie Porozumienie Samorządowe Kołobrzeg 2010, Kołobrzeg

2 debaty z udziałem prezydenta, radnych i mieszkańców (90 osób); raport o realizacji zobowiązań prezydenta; działania angażujące mieszkańców. Zadania realizowane w koalicji z Kołobrzeskim Porozumieniem Mieszkańców i Kołobrzeską Inicjatywą Obywatelską. 3 000 zł

Stowarzyszenie Promocji Sportu, Edukacji i Ekorozwoju Kalos Kaghatos, Konstancinów Łódzki

2 debaty z udziałem burmistrza i mieszkańców (65 osób); działania angażujące mieszkańców. 2 000 zł

Stowarzyszenie Przyjaciele Pięknej Ziemi, Rawa Mazowiecka

Debata z udziałem burmistrza i mieszkańców (10 osób); działania angażujące mieszkańców. 1 785 zł

Stowarzyszenie Przyjazny Wałbrzych, Wałbrzych

2 debaty z udziałem prezydenta, radnych i 40 mieszkańców; raport o realizacji zobowiązań prezydenta. 1 300 zł

Stowarzyszenie Radzimińskie Forum, Radzymin

2 debaty z udziałem burmistrza, radnych i mieszkańców (130 osób); raport o realizacji zobowiązań burmistrza; działania angażujące mieszkańców. 2 000 zł

Stowarzyszenie Regionu Kluczborskiego Kobietom–Mammograf, Kluczbork

2 debaty z udziałem burmistrza, radnych i mieszkańców (162 osoby); działania angażujące mieszkańców. 2 000 zł

Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Lipiny, Lipiny

2 debaty z udziałem wójta i mieszkańców (30 osób); 2 spotkania z sołtysami (32 osoby); raport o realizacji zobowiązań wójta; działania angażujące mieszkańców. 1 000 zł

Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Strękowa Góra, Strękowa Góra

4 debaty z udziałem wójta i mieszkańców (225 osób); raport o realizacji zobowiązań wójta; działania angażujące mieszkańców; opracowanie, we współpracy z Urzędem Gminy, i wdrożenie planu działań mających usprawnić komunikację między mieszkańcami a urzędem. Zadania realizowane w koalicji ze stowarzyszeniami Integra i Biebrza Koneserom. 6 000 zł

Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Cordis, Gniewkowo

Debata z udziałem burmistrza, radnych i mieszkańców (60 osób); sprawdzenie realizacji zobowiązań burmistrza; działania angażujące mieszkańców. 1 989 zł

Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Solec Zdrój, Solec Zdrój

2 debaty z udziałem wójta i mieszkańców (72 osoby); raport o realizacji zobowiązań wójta; działania angażujące mieszkańców. Zadanie realizowane w koalicji ze Stowarzyszeniem Źródło Zdrowia. 4 000 zł

Stowarzyszenie Wspierania Działalności Lokalnych Niva, Poddębice

2 debaty z udziałem burmistrza i mieszkańców (72 osoby); raport o realizacji zobowiązań burmistrza; działania angażujące mieszkańców. Zadania realizowane w Ciężkowie. 1 860 zł

Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Społecznych, Szczerców

Sprawdzenie działań władz w sprawie budowy przedszkola; działania angażujące mieszkańców. 2 000 zł

Stowarzyszenie Wspólnota Garbowska, Garbów

2 debaty z udziałem wójta i mieszkańców (65 osób); monitoring rozwoju infrastruktury drogowej; działania angażujące mieszkańców. Zadanie realizowane w koalicji z Ochotniczą Strażą Pożarną. 4 002 zł

Stowarzyszenie Z Drugiej Strony, Lubień Kujawski

Spotkanie z mieszkańcami (28 osób); przygotowanie ulotki informującej o planach inwestycyjnych w gminie oraz o stanie realizacji obietnic wyborczych burmistrza. 1 500 zł

Towarzystwo Przyjaciół Ziębic Ducatus, Ziębice

2 debaty z udziałem burmistrza, radnych i mieszkańców (120 osób). 1 820 zł

Towarzystwo Społeczno-Gospodarcze Inicjatywa, Goczałkowice-Zdrój

2 debaty z udziałem wójta i mieszkańców (130 osób); sprawdzenie realizacji zobowiązań wójta; działania angażujące mieszkańców. 1 500 zł

Towarzystwo Wspierania Inicjatyw Społecznych, Chmielów

2 debaty z udziałem burmistrza i mieszkańców (38 osób); raport o realizacji obietnic wyborczych burmistrza; działania angażujące mieszkańców. 1 440 zł

Twórczy, Aktywni, Zgierz

2 debaty z udziałem prezydenta, wójta i mieszkańców (50 osób); raport o realizacji zobowiązań wójta i prezydenta; działania angażujące mieszkańców. 2 000 zł

Wigierskie Stowarzyszenie Turystyczne, Suwałki

2 debaty z udziałem wójta, radnych i mieszkańców (70 osób); sprawdzenie realizacji zobowiązań wójta; działania angażujące mieszkańców. 2 000 zł

Cztery organizacje, które otrzymały dotacje (Pracownia Inicjatyw Lokalnych, Bukowo; Stowarzyszenie Jesteśmy Razem, Stargard Szczeciński; Fundacja Promocji i Rozwoju Demokracji Lokalnej w Lęborku LEO i Tarnobrzесьkie Stowarzyszenie Kulturalne, Tarnobrzeg), zrezygnowały z realizacji zadań (dotacje zostały zwrócone w 2009 roku). 7 200 zł

Konkurs „Osiemnasta samorządu”

Agroturystyczne Stowarzyszenie Ziemi Ostrowsko-Ostrzeszowskiej W siodle, Przygodzice

Nagroda za zorganizowanie, we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury, konkursu dla młodzieży pod hasłem „Gdy będę wójtem, to w mojej miejscowości...”. 1 500 zł

Fundacja Pokolenia, Pelplin

Nagroda za zorganizowanie kampanii informacyjnej nt. kompetencji władz lokalnych i akcji „List do Prezydenta”. 1 000 zł

Fundacja Pomocy Dzieciom im. św. Dominika Savio, Ełk

Nagroda za zorganizowanie przygotowanego przez dzieci happeningu i plenerowego przedstawienia na temat wandalizmu w mieście. 1 500 zł

Publiczne Gimnazjum nr 1 im. Akademii Krakowskiej, Jerzmanowice

Nagroda za zorganizowanie debaty „Gmina Jerzmanowice-Przegonia za 10 lat” z udziałem mieszkańców gminy i młodzieży, obecnych i byłych wójtów, przedstawicieli Rady Gminy, Sejmiku Województwa Małopolskiego i radnych powiatu krakowskiego. 1 000 zł

Stowarzyszenie Wspierania Działalności Lokalnych Niva, Poddębice

Nagroda za zorganizowanie festynu „Strzel burmistrzowi”, na którym m.in. rozegrano mecz piłkarski samorządowcy – mieszkańcy oraz przeprowadzono konkurs wiedzy o gminie Poddębice i prawach obywatela. 1 500 zł

Obywatele w życiu publicznym

Forum Rozwoju Warszawy, Warszawa

Aleja Marszałkowska – opracowanie i poddanie pod publiczną dyskusję koncepcji zagospodarowania ulicy Marszałkowskiej oraz przedstawienie jej władzom miasta. 22 000 zł

Fundacja Civis Polonus, Warszawa

Młodzieżowe rady – opracowanie bazy danych młodzieżowych rad gmin i miast oraz przykładów dobrych praktyk ich działania. 24 800 zł

Fundacja Inna Przestrzeń, Warszawa

Prawa człowieka w Tybecie – cykl działań mających na celu zaangażowanie lokalnych aktywistów, nieformalnych grup oraz organizacji pozarządowych w inicjatywy na rzecz przestrzegania praw człowieka w Tybecie oraz wypracowanie skutecznych sposobów przełożenia obywatelskiego zaangażowania na działania polityków. **46 800 zł**

Piska Fundacja Rozwoju, Pisz

Twoje zdanie też się liczy – cykl debat publicznych w czterech gminach, o tym, co się dzieje i co można zmienić w gminie, z udziałem mieszkańców i władz. **20 000 zł**

Regionalne Centrum Informacji i Wspomagania Organizacji Pozarządowych RCIWOP, Gdańsk

Rady dzielnic – zaangażowanie mieszkańców w proces podejmowania decyzji o nowym podziale administracyjnym miasta oraz zachęcenie ich do udziału w wyborach do rad dzielnicowych. **34 500 zł**

Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne Ziarno, Słubice

Śmieci do lasu czy do przetworzenia? – opracowanie i przekonsultowanie z mieszkańcami koncepcji gospodarki odpadami w gminie i regionie. **25 000 zł**

Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno, Debrzno

Myśl globalnie, działaj lokalnie – opracowanie, z udziałem mieszkańców, planów rozwoju społeczno-gospodarczego 15 sołectw gminy Debrzno. **38 200 zł**

Stowarzyszenie Radzymińskie Forum, Radzymin

@ktywne Radzymińskie Forum – cykl działań mających na celu powołanie rad osiedlowych oraz uaktywnienie kontaktów między radnymi i mieszkańcami. **20 000 zł**

Towarzystwo dla Natury i Człowieka, Lublin

Inicjatywy rowerowe Lublina – integracja organizacji i grup nieformalnych działających na rzecz poprawy jakości poruszania się po mieście oraz zaangażowanie mieszkańców do akcji mającej na celu przekonanie prezydenta miasta do powołania pełnomocnika ds. komunikacji rowerowej. **25 000 zł**

Stowarzyszenie MłodaRP, Warszawa

Moja RP – cykl działań związanych z rocznicą obrad Okrągłego Stołu (debaty, wystawy, happeningi, wydarzenia w internecie, wydanie gazety i książki). **25 000 zł**

Instytucje Obywatelskie

Celem programu jest wzmocnienie roli organizacji obywatelskich w życiu publicznym oraz budowanie ich instytucjonalnej i finansowej stabilności. Przekazujemy dotacje instytucjonalne organizacjom pozarządowym, działającym w priorytetowych obszarach Fundacji. Wspieramy inicjatywy przyczyniające się do kształtowania przyjaznego dla trzeciego sektora środowiska społeczno-prawnego oraz do podnoszenia standardów działania instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

Dotacje instytucjonalne

Organizacje pozarządowe zapraszamy do ubiegania się o dotacje instytucjonalne, przeznaczone na długofalowe działania programowe, wzmocnienie i rozwój instytucji. Nasze dotacje mają pomóc organizacjom w prowadzeniu ich podstawowej działalności statutowej, a otrzymane środki mogą być wykorzystane zarówno na prowadzenie projektów oraz programów, jak i na rozwój infrastruktury, podnoszenie kwalifikacji zespołu, różnicowanie źródeł finansowania, poprawę zarządzania czy przygotowywanie i wprowadzanie zmian potrzebnych dla rozwoju i stabilizacji instytucji.

W 2008 roku dotacje instytucjonalne przekazaliśmy 10 organizacjom, które działają na rzecz zwiększenia udziału obywateli w życiu publicznym, propagowania zasad państwa prawa i przejrzystości w życiu publicznym oraz rozwijania współpracy międzynarodowej.

Koalicje obywatelskie

Projekt, zainicjowany i współfinansowany przez Fundację Motta, został zaplanowany na lata 2008–2013. Jego celem jest wzmocnienie koalicji organizacji pozarządowych działających w jednym z krajów wschodnich (Czechy, Polska, Słowacja, Węgry), które angażując w swoje działania na rzecz dobra wspólnego szersze grupy obywateli, podejmują się rzecznictwa interesów społeczeństwa obywatelskiego i wpływania na kształt polityki władz publicznych na poziomie krajowym i europejskim. W ramach dwóch edycji konkursu dotacyjnego przekażemy dotacje przeznaczone na: wzmocnienie zasobów i potencjału organizacyjnego koalicji, zwiększenie profesjonalizacji i legitymizacji prowadzonych przez nie działań, budowę ich wiarygodności w środowisku pozarządowym, wobec sektora publicznego i opinii publicznej, a także zwiększanie roli i udziału organizacji pozarządowych w dialogu obywatelskim.

W roku 2008 eksperci z krajów wschodnich przeprowadzili badania na temat funkcjonowania i potrzeb koalicji w poszczególnych krajach. Na tej podstawie opracowane zostały zasady i kryteria przyznawania dotacji. W październiku została ogłoszona pierwsza – z dwu planowanych – edycja konkursu dotacyjnego. Koalicje mogą ubiegać się o wsparcie na okres od roku do trzech lat w wysokości do 15 000 euro na rok. Przedłużenie wsparcia na kolejne lata uwarunkowane będzie przyjęciem sprawozdania rocznego i planów działania na następny rok.

Forum Darczyńców w Polsce

Od 2002 roku Fundacja uczestniczy w pracach założonego z naszej inicjatywy Forum Darczyńców w Polsce, zrzeszającego kilkanaście organizacji grantodawczych. Celami Forum są: upowszechnianie dobrych

praktyk przyznawania dotacji, działanie na rzecz przyjaznych i przejrzystych warunków rozwoju działalności grantodawczej, promocja zinstytucjonalizowanych form filantropii. Od 2006 roku przewodniczącą Zarządu Forum Darczyńców jest przedstawicielka Fundacji, Ewa Kulik-Bielińska.

W 2008 roku Forum brało udział w konsultacjach nowelizacji ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, a także rządowych programów: Funduszu Inicjatyw Obywatelskich na lata 2008–2013 i Strategii Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2007–2013 oraz w kilkunastu spotkaniach parlamentarnych zespołów i komisji sejmowych poświęconych barierom rozwoju trzeciego sektora. We współpracy z MPiPS i OFOP zorganizowało kampanię informacyjną na temat nowego mechanizmu przekazywania 1% podatku na organizacje pożytku publicznego. Zainicjowało też działania rzecznicze zmierzające do zmiany restrykcyjnej interpretacji przez urzędników MSWiA przepisów o zbiórkach publicznych. Cyklem seminariów „Rola i modele fundacji w Europie”, z udziałem ekspertów i praktyków z Polski i zagranicy, otworzyło publiczną debatę na temat pożądanych kierunków zmian prawnych, sprzyjających rozwojowi fundacji w Polsce.

W ramach doskonalenia i promocji dobrych praktyk grantodawczych Forum zorganizowało szereg spotkań i seminariów dyskusyjnych pokazujących modele i sposoby wspierania przez fundacje projektów społecznych. Forum kontynuowało również działania służące promocji filantropii korporacyjnej: konkurs Liderzy Filantropii potoczony z rankingiem firm społecznie zaangażowanych, konferencję upowszechniającą wyniki badań na temat społecznego zaangażowania biznesu oraz cykliczne spotkania dedykowane problemom fundacji firmowych. W roku 2008 do Forum przystąpiło 6 nowych fundacji grantodawczych.

Europejskie Centrum Fundacji

Od 1990 roku Fundacja jest członkiem Europejskiego Centrum Fundacji (EFC) z siedzibą w Brukseli, zrzeszającego około 300 fundacji z krajów europejskich i z USA. Celami EFC są: dokumentacja działalności fundacji europejskich, tworzenie sprzyjających warunków prawnych dla ich rozwoju i wzmacnianie infrastruktury środowiska fundacyjnego oraz promocja współpracy między fundacjami i innymi instytucjami działającymi na rzecz dobra wspólnego w Europie i poza Europą. Przedstawiciel Fundacji uczestniczy w pracach Komitetu Prawnego EFC monitorującego zmiany prawne regulujące funkcjonowanie fundacji w Europie i przygotowującego działania rzecznicze na poziomie narodowym i unijnym.

W 2008 roku Fundacja uczestniczyła w charakterze eksperta w przygotowaniu, na zlecenie Komisji Europejskiej, analizy potrzeb i możliwości (tzw. studium wykonalności) stworzenia w prawie unijnym europejskiego statutu fundacji, który mógłby ułatwić funkcjonowanie fundacji prowadzących działania w kilku krajach unijnych. Fundacja brała też aktywny udział w wypracowaniu stanowiska w sprawie ujednoczenia zwolnień podatkowych dla darczyńców i podmiotów działających w innych krajach unijnych, a także w przygotowaniu kampanii na rzecz wprowadzenia takich zmian w systemie VAT w stosunku do organizacji pożytku publicznego, które pozwoliłyby na zwiększenie efektywności ich działań.

W 2008 roku program finansowany był ze środków Instytutu Społeczeństwa Otwartego i dotacji Fundacji Motta (38 785,57 zł).

Dotacje	797 046,00 zł
Badania koalicji w krajach wyszehradzkich	38 785,57 zł
Koszty realizacji i składki członkowskie	100 935,87 zł
Razem koszty programu	936 767,44 zł

Dotacje

Dotacje instytucjonalne

Fundacja Instytut na rzecz Państwa Prawa, Lublin

Dotacja instytucjonalna na lata 2009–2010 przeznaczona na działania statutowe dotyczące poradnictwa i edukacji prawnej. **100 000 zł**

Inicjatywa Wolna Białoruś, Warszawa

Dotacja instytucjonalna na lata 2009–2010 przeznaczona na działania statutowe dotyczące wspierania przemian demokratycznych na Białorusi. **90 000 zł**

Kampania Przeciw Homofobii, Warszawa

Dotacja instytucjonalna na lata 2009–2010 przeznaczona na działania statutowe dotyczące przeciwdziałania dyskryminacji i nietolerancji wobec osób homoseksualnych, biseksualnych i transpłciowych (LGBT). **100 000 zł**

Koalicja dla Młodych Fundusz Lokalny Ziemi Białobrzesckiej, Białobrzegi

Dotacja instytucjonalna na lata 2009–2010 przeznaczona na działania statutowe dotyczące rozwijania inicjatyw obywatelskich i młodzieżowych oraz angażowania mieszkańców w sprawy ważne dla społeczności lokalnej. **100 000 zł**

Lubuskie Stowarzyszenie na rzecz Kobiet Baba, Zielona Góra

Dotacja instytucjonalna na lata 2009–2010 przeznaczona na działania statutowe dotyczące poradnictwa i edukacji prawnej kobiet. **50 000 zł**

Mariański Ruch Inicjatyw Ekonomiczno-Społecznych, Puszcza Mariańska

Dotacja instytucjonalna na lata 2009–2010 przeznaczona na działania statutowe dotyczące rozwoju lokalnego oraz angażowania mieszkańców w sprawy ważne dla społeczności lokalnej. **50 000 zł**

Stowarzyszenie Amnesty International Polska, Warszawa

Dotacja instytucjonalna na lata 2009–2010 przeznaczona na działania statutowe dotyczące obrony praw człowieka na świecie. **80 000 zł**

Stowarzyszenie Homo Faber, Lublin

Dotacja instytucjonalna na lata 2009–2010 przeznaczona na działania statutowe dotyczące rozwijania inicjatyw obywatelskich, ochrony praw człowieka i przeciwdziałania dyskryminacji. **50 000 zł**

Stowarzyszenie Lepszy Świat, Poznań

Dotacja instytucjonalna na lata 2009–2010 przeznaczona na działania statutowe dotyczące tworzenia ruchu obywatelskiego na rzecz zmian systemowych i integracji społecznej. **50 000 zł**

Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy Bona Fides, Katowice

Dotacja instytucjonalna na lata 2009–2010 przeznaczona na działania statutowe dotyczące obywatelskiego nadzoru nad funkcjonowaniem instytucji publicznych. **50 000 zł**

Inne

Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych, Warszawa

Kampania informacyjna na temat zmiany procedur przekazywania 1% podatku dochodowego na rzecz organizacji pożytku publicznego. **7 046 zł**

Stowarzyszenie na rzecz Forum Inicjatyw Pozarządowych FIP, Warszawa

V Ogólnopolskie Forum Organizacji Pozarządowych (13–20 września 2008). **70 000 zł**

Równe Szanse

Celem programu jest zwiększenie dostępu do edukacji młodzieży z mniejszych miejscowości i uboższych środowisk oraz wyrównanie szans edukacyjnych i przeciwdziałanie izolacji społecznej niepełnosprawnych dzieci i młodzieży. Wspieramy organizacje pozarządowe, które prowadzą programy stypendialne adresowane do młodzieży szkolnej, oraz organizacje, które pracują z dziećmi niepełnosprawnymi. Administrujemy też funduszami powierzonymi Fundacji przez firmy i osoby prywatne.

Lokalne programy stypendialne

W ramach tego projektu, prowadzonego od 2000 roku, dążymy do upowszechnienia systemu finansowania stypendiów dla młodzieży z małych miejscowości i z rodzin o niskich dochodach, opartego o zasoby i aktywność społeczności lokalnych. Wspieramy lokalne organizacje pozarządowe, które zbierają fundusze w swoich środowiskach (od lokalnego biznesu, indywidualnych darczyńców, władz samorządowych, ze zbiorów publicznych, aukcji, wpłat 1%) i przeznaczają je na programy stypendialne dla młodzieży szkolnej ze swojego terenu. Programy stypendialne prowadzone są na podstawie opracowanych przez organizacje zasad i regulaminów, uwzględniających lokalne potrzeby i możliwości. Decyzje o przyznaniu stypendium uzależnione są zazwyczaj od dobrych wyników w nauce, dochodu w rodzinie, zaangażowania na rzecz środowiska lokalnego lub innych osiągnięć. Stypendia w wysokości 60–380 złotych miesięcznie przeznaczane są na podręczniki, pomoce naukowe, opłacenie internatów, dodatkowe kursy, dojazdy do szkół itp.

Organizacjom uczestniczącym w projekcie oferujemy co roku możliwość uzyskania dotacji do 20 000 zł. Dotacja przekazywana jest wówczas, gdy organizacja przedstawi plan i zasady działania swojego programu stypendialnego oraz udokumentuje posiadanie dodatkowych funduszy, tak aby do kwoty przekazanej przez Fundację mogła dotożyć co najmniej taką samą kwotę pochodzącą od innych darczyńców. 24 organizacje korzystają ponadto z przekazanych przez Fundację trzyletnich dotacji instytucjonalnych, przeznaczonych na ich umocnienie i rozwój w latach 2007–2009. Poza dotacjami oferujemy organizacjom udział w spotkaniach i szkoleniach na temat zasad prowadzenia programów stypendialnych, zbierania funduszy i zarządzania nimi, współpracy z lokalnymi partnerami, mediami, wolontariuszami i stypendystami. W roku 2008 szkolenia te organizowane były przez Nidzicki Fundusz Lokalny.

W roku 2008 w projekcie uczestniczyło 38 organizacji z 16 województw, w tym 4 nowe. Organizacjom tym przekazaliśmy dotacje w łącznej wysokości 622 610 zł. Kwota ta, powiększona o fundusze zebrane z innych źródeł, pozwoliła na ufundowanie 1 137 stypendiów na rok szkolny 2008/2009.

W 2008 roku Lokalne Programy Stypendialne finansowane były z wpłat 1% podatku dochodowego od osób fizycznych (327 698,60 zł) i z wpłat osób indywidualnych (10 911,40 zł), z darowizny firmy Nestlé Polska S.A. (30 000 zł) oraz ze środków Instytutu Społeczeństwa Otwartego.

Kolorowa akademia

W ramach tego projektu wspieramy organizacje z małych miejscowości pracujące z dziećmi niepełnosprawnymi. Organizacjom tym oferujemy możliwość ubiegania się o dotacje na działania, które ułatwiają dzieciom niepełnosprawnym zdobywanie wiedzy i umiejętności, umożliwiają im udział w zajęciach kulturalnych i artystycznych, przyczyniają się do ich integracji z rówieśnikami i ze środowiskiem, w którym żyją.

W roku 2008 do ubiegania się o dotacje zaprosiliśmy organizacje, które w pracy z dziećmi niepełnosprawnymi wykorzystują techniki sztuk scenicznych. Oprócz dotacji zaoferowaliśmy im wsparcie merytoryczne: szkolenia i konsultacje przygotowane i prowadzone przez Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne Teatr Grodzki.

Otrzymaaliśmy listy intencyjne od 150 organizacji, spośród których Komisja wybrała 23. Przedstawiciele tych organizacji zaprosiliśmy na szkolenie do Bielska-Białej (marzec). Po szkoleniu wnioski złożyły 22 organizacje i wszystkie otrzymały dotacje.

W zajęciach prowadzonych w ramach dotowanych projektów bierze udział ok. 440 młodych, niepełnosprawnych osób oraz ok. 280 ich rówieśników. Uczą się działania zespołowego, komunikacji i przezwyciężania lęku. Poznają różne techniki teatralne. Przygotowują elementy scenografii i kostiumów. Mają też możliwość uczestniczenia w spektaklach zawodowych teatrów oraz prezentacji własnych dokonań artystycznych w swoich środowiskach i na przeglądach artystycznych. Instruktorzy Teatru Grodzkiego udzielają konsultacji w trakcie prowadzonych z dziećmi zajęć w miejscach realizacji projektów. Przeprowadzą też spotkania podsumowujące, połączone z kolejnymi warsztatami metodycznymi.

W roku 2008 Kolorowa akademia finansowana była ze środków Fundacji Agory (134 660 zł), z wieczystego Funduszu M (77 000 zł) oraz ze środków Instytutu Społeczeństwa Otwartego.

Fundusze powierzone

Fundacja administruje powierzonymi jej funduszami firm i osób prywatnych. Fundusze te ustanawiane są na mocy umowy o darowiźnie, zawieranej przez firmę lub osobę prywatną i Fundację. Zgodnie z umową Fundacja wspiera ze środków jej powierzonych działania mieszczące się w zakresie jej działalności statutowej i leżące w polu zainteresowania darczyńcy.

Fundusz Charytatywny Commercial Union

Od 1995 roku Fundacja współpracuje z firmą Commercial Union Polska. W roku 2008 Fundacja zarządziła środkami Commercial Union, z których finansowane były przedsięwzięcia wskazane przez darczyńcę, związane z działalnością oświatową i edukacyjną. Dotacje z tej puli wyniosły 13 000 zł (dotacje opisane przy Funduszu Charytatywnym Commercial Union).

Fundusz M

W 2002 roku, dzięki darowiźnie przekazanej Fundacji przez prywatnego darczyńcę pragnącego zachować anonimowość, powstał wieczysty Fundusz M. Dochody z inwestowania tego funduszu przeznaczamy co roku na pomoc dla dzieci.

W 2008 roku z Funduszu M sfinansowaliśmy 9 dotacji na działania wykorzystujące techniki sztuk scenicznych w pracy z niepełnosprawnymi dziećmi i młodzieżą (dotacje opisane przy projekcie Kolorowa akademia). Z Funduszu M przekazujemy też środki na cele wskazane przez darczyńcę, związane z niesieniem

pomocy dzieciom chorym i potrzebującym opieki. W roku 2008 dotacje z tej puli wyniosły 33 000 zł (dotacje opisane przy Funduszu M).

Fundusz Beaty Pawlak

Fundusz ten został utworzony z darowizny zapisanej w testamencie przez Beatę Pawlak, dziennikarkę i pisarkę, która zginęła w zamachu terrorystycznym na indonezyjskiej wyspie Bali 12 października 2002 roku. Ze środków Funduszu – zgodnie z życzeniem Ofiarodawczyni – ustanowiona została doroczna nagroda Jej imienia, opisana w programie Debaty Fundacji Batorego.

Fundusz Iwony Winiarskiej-Feleszko

Fundusz został utworzony w roku 2007 przez przyjaciół i rodzinę tragicznie zmarłej prawniczki Iwony Winiarskiej-Feleszko. Dotacje na stypendia pomostowe na pierwszy rok studiów na Wydziale Prawa i Administracji lub na innych kierunkach humanistycznych Uniwersytetu Warszawskiego przekazujemy organizacjom uczestniczącym w projekcie Lokalne Programy Stypendialne, które rekomendowały stypendystów Funduszu.

W roku 2008 przekazaliśmy 2 dotacje w łącznej kwocie 11 400 zł (dotacje opisane przy Funduszu Iwony Winiarskiej-Feleszko).

Fundusz Karola Urygi-Nawarowskiego

W roku 2008 ze środków Fundacji Urygi-Nawarowskiego z USA został utworzony fundusz mający na celu wzmocnienie organizacji zajmujących się wsparciem i terapią dzieci oraz młodzieży zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, diagnozowaniem i leczeniem dzieci dotkniętych Alkoholowym Zespołem Płodowym oraz szkoleniem ich rodziców (biologicznych, zastępczych i adopcyjnych), terapeutów i nauczycieli.

W roku 2008 przekazaliśmy 3 dotacje w łącznej kwocie 56 900 zł (dotacje opisane przy Funduszu Urygi-Nawarowskiego).

Dotacje	948 570,00 zł
Koszty realizacji	79 119,79 zł
Razem koszty programu	1 027 689,79 zł

Dotacje

Lokalne programy stypendialne

Fundacja Elbląg Fundusz Lokalny Regionu Elbląskiego, Elbląg

Programy stypendialne *Szansa* i *Słownik* dla uczniów szkół ponadpodstawowych z Elbląga i powiatu elbląskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 38 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 20 000 zł

Fundacja Fundusz Lokalny Ziemi Biłgorajskiej, Biłgoraj

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z powiatu biłgorajskiego i gminy Zwierzyniec – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 29 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 20 000 zł

Fundacja Inicjatyw Kulturalnych, Radomsko

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z powiatu radomszczańskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 12 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 20 000 zł

Fundacja Pomocy Społecznej, Brzeszcze

Programy stypendialne: *Kadet* dla uczniów szkół gimnazjalnych i *Junior* dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z gminy Brzeszcze – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 25 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 12 000 zł

Fundacja Rodzina, Stawno

Program stypendialny *Talent za talent* dla młodzieży z powiatu Stawno – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 33 stypendia na rok szkolny 2008/2009. 20 000 zł

Fundacja Rozwoju Regionu Gołdap, Gołdap

Gołdapski Fundusz Stypendialny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z powiatu gołdapskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 29 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 20 000 zł

Fundacja Rozwoju Regionu Łukta, Łukta

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z wybranych gmin powiatów ostródzkiego i olsztyńskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 36 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 20 000 zł

Fundacja Sądecka, Chełmiec

Fundusz Stypendialny im. Braci Potoczków dla uczniów szkół ponadpodstawowych z wybranych gmin powiatów nowosądeckiego i gorlickiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 137 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 20 000 zł

Fundacja Sokólski Fundusz Lokalny, Sokółka

Program stypendialny *Prymus* dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Sokółka, uczących się w szkołach na terenie województwa podlaskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 40 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 20 000 zł

Fundacja Vive Serce Dzieciom, Kielce

Program stypendialny *Korab* dla uczniów szkół ponadpodstawowych ze Staszowa – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 29 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 20 000 zł

Fundusz Lokalny Masywu Śnieżnika, Stara Bystrzyca

Program stypendialny *Z rączki do rączki* dla uczniów szkół ponadpodstawowych z 4 gmin Masywu Śnieżnika: Bystrzyca Kłodzkiej, Łądko-Zdroju, Międzyzlesia i Stronia Śląskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 72 stypendia na rok szkolny 2008/2009. 20 000 zł

Leżajskie Stowarzyszenie Rozwoju, Leżajsk

Program stypendialny dla uczniów ze szkół gimnazjalnych z gmin Kuryłówka i Grodzisko Dolne oraz ze szkół ponadgimnazjalnych z powiatu leżajskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 35 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 13 400 zł

Srokowskie Stowarzyszenie Sukces Każdego Dziecka, Srokowo

Program stypendialny *Bociek* dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Srokowo – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 37 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 13 750 zł

Stowarzyszenie Barciańska Inicjatywa Oświatowa, Barciany

Program stypendialny *Bartek* dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Barciany – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 26 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 20 000 zł

Stowarzyszenie Dobroczynne Lokalny Fundusz Roku 2000, Tomaszów Mazowiecki

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z powiatu tomaszowskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 8 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 8 000 zł

Stowarzyszenie Dobroczynne Razem, Zelów

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Zelów – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 11 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 10 700 zł

Stowarzyszenie Edukacja dla Przyszłości, Namysłów

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Namysłów – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 12 stypendiów na rok szkolny 2008/2009 (dotacja finansowana ze środków Nestlé Polska). 20 000 zł

Stowarzyszenie Edukacji Kulturalnej Widok, Białystok

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z Białegostoku – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 16 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 20 000 zł

Stowarzyszenie Fundusz Stypendialny dla Młodzieży Wiejskiej im. A. Bąkowskiej, Sońsk

Program stypendialny *Omnibus* dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z Zespołu Szkół Rolniczych w Gołotczyźnie, powiat ciechanowski – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 19 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 20 000 zł

Stowarzyszenie Młodzi dla Rozwoju EMKA, Wieliszew

Program stypendialny *Eureka* dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Wieliszew – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 16 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 12 650 zł

Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Młodzieży Wiejskiej Przywrócić Nadzieję, Głogów

Program stypendialny *Żak* dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Głogów – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 22 stypendia na rok szkolny 2008/2009. 15 000 zł

Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Lokalnego, Białobrzegi 1

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Białobrzegi w województwie podkarpackim – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 25 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 14 000 zł

Stowarzyszenie na rzecz Tworzenia Przyjaznego Środowiska Wychowawczego Dzieci i Młodzieży Iławskiej Przystań, Iława

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z powiatu iławskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 40 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 20 000 zł

Stowarzyszenie Nidzicki Fundusz Lokalny, Nidzica

Programy stypendialne: *Olimpijczyk* dla uczniów szkół gimnazjalnych i *Prymus* dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z powiatu nidzickiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 30 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 20 000 zł

Stowarzyszenie Oświatowe im. Dezyderego Chtąpowskiego, Kościan

Program stypendialny dla młodzieży z powiatu kościańskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 20 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 20 000 zł

Stowarzyszenie Pomocna Dłoń, Złoty Stok

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Złoty Stok – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 17 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 10 000 zł

Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym Bez Barier, Zakliczyn

Program stypendialny *Integracja* dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z gmin Czchów, Gromnik, Pleśna i Zakliczyn w województwie małopolskim – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 37 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 20 000 zł

Stowarzyszenie Promenada, Wyszków

Program stypendialny *Talenty Wyszkowa* dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z gminy Wyszków – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 19 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 10 000 zł

Stowarzyszenie Przyjaciele Ziemi Jednorożeczej, Jednorożec

Program stypendialny *Olimpijczyk* dla uczniów szkół gimnazjalnych z gminy Jednorożec – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 10 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 5 000 zł

Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Klonowa, Klonowa

Program stypendialny *Magister* dla młodzieży z gminy Klonowa – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 11 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 5 000 zł

Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Archidiecezji Katowickiej, Koło Parafialne przy Parafii Św. Jerzego, Goczałkowice-Zdrój

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Goczałkowice-Zdrój – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 13 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 13 110 zł

Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Zarzecze, Zarzecze

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z gminy Zarzecze – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 15 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 20 000 zł

Stowarzyszenie Świętokrzyski Fundusz Lokalny, Kielce

Program stypendialny *Żaczek* dla uczniów szkół ponadpodstawowych z regionu świętokrzyskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 55 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 20 000 zł

Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju Powiatu Człuchowskiego, Człuchów

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z powiatu człuchowskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 56 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 20 000 zł

Towarzystwo Kulturalne Echo Pyzdr, Pyzdry

Program stypendialny *Mecenat* dla młodzieży z gmin: Gizalki, Pyzdry i Stupca w województwie wielkopolskim – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 5 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 10 000 zł

Towarzystwo Miłośników Ziemi Muszyńskiej, Muszyna

Program stypendialny dla uczniów Liceum Ogólnokształcącego w Muszynie, szkół muzycznych w Krynicy i Nowym Sączu oraz gimnazjów w Muszynie, Powroźniku i Złockiem w województwie małopolskim – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 19 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. 20 000 zł

Towarzystwo Samorządowe, Konin

Program stypendialny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych z powiatów: konińskiego, kolskiego, słupeckiego, tureckiego, wrzesińskiego i gnieźnieńskiego – z dotacji oraz innych zebranych funduszy przyznano 69 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. **20 000 zł**

Uczniowski Klub Sportowy Dąbrówka Kargowa, Kargowa

Program stypendialny dla uczniów szkół gimnazjalnych z gminy Kargowa – z dotacji (finansowanej ze środków Nestlé Polska) oraz innych zebranych funduszy przyznano 14 stypendiów na rok szkolny 2008/2009. **10 000 zł**

Kolorowa akademia

Fundacja im. Brata Alberta, Świetlica Terapeutyczna, Trzebinia

Zajęcia teatralne dla 20 niepełnosprawnych podopiecznych świetlicy terapeutycznej oraz ich 10 rówieśników, przygotowanie spektaklu opartego na animacji dużych tkanin i przedstawienia kukielkowego o tematyce wybranej przez dzieci, wyjazdy do teatru, udział instruktorów w szkoleniach (dotacja sfinansowana z Funduszu M). **8 100 zł**

Fundacja na rzecz Rewaloryzacji Miasta Śrem, Śrem

Mój kolorowy świat – zajęcia teatralne dla 6 dzieci niepełnosprawnych oraz ich 9 rówieśników i rodzeństwa, przygotowanie 2 spektakli, wyjazdy do teatru, działania wspomagane przez 20 uczniów ze szkolnych klubów wolontariatu (dotacja sfinansowana z Funduszu M). **8 400 zł**

Oddział Terenowy Stowarzyszenia Serce Pomocy Dzieciom i Młodzieży Specjalnej Troski w Białogardzie, Białogard

Ulubiona postać z bajki – zajęcia teatralne inspirowane bajkami oraz zajęcia muzyczne i plastyczne dla 14 niepełnosprawnych dzieci i młodzieży, przygotowanie spektaklu *Kopciuszek*, wyjazdy do teatru, organizacja konkursu plastycznego dla uczniów (dotacja sfinansowana ze środków Fundacji Agory). **10 000 zł**

Poddębickie Stowarzyszenie Przedsiębiorczości, Poddębice

Nasz teatr – zajęcia teatralne dla 15 niepełnosprawnych dzieci i młodzieży oraz ich 23 rówieśników i rodzeństwa, zajęcia prowadzone w dwu cyklach tematycznych, opartych na filmach: *Kaczka* i *Kolory Afryki*, wyjazdy do teatru (dotacja sfinansowana z Funduszu M). **7 500 zł**

Polskie Stowarzyszenie Pedagogów i Animatorów Klanza, Bogatynia

Magiczna moc wyobraźni – zajęcia teatralne dla 7 dzieci niepełnosprawnych oraz 10 dzieci ze szkoły podstawowej, warsztaty dla wolontariuszy, opiekunów i nauczycieli pracujących z osobami niepełnosprawnymi (dotacja sfinansowana z Funduszu M). **7 900 zł**

Stowarzyszenie Dobrze, że jesteś, Sandomierz

W naszym rytmie – zajęcia taneczne i teatralne dla 40 podopiecznych Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjnego oraz warsztaty integracyjne z grupą uczniów ze szkoły podstawowej, wycieczka do teatru (dotacja sfinansowana ze środków Fundacji Agory). **9 000 zł**

Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych w Wojnowie, Sicienko

W Teatrolandii – zajęcia teatralne, muzyczne i plastyczne dla 15 dzieci niepełnosprawnych oraz 15 wolontariuszy ze szkolnego Koła Caritas, przygotowanie dwóch przedstawień, wyjazdy do teatru (dotacja sfinansowana z Funduszu M). **9 500 zł**

Stowarzyszenie K40, Komorów

Jesteśmy podobni i różni – zajęcia teatralne dla 15 uczniów Ośrodka Szkolno-Wychowawczego oraz 6 uczniów z okolicznych szkół, oparte na motywach książki Umberto Eco *Trzej astronauty*, wycieczka do teatru (dotacja sfinansowana ze środków Fundacji Agory). **10 000 zł**

Stowarzyszenie Marzenie, Jabłoń

Wysupłać z kądzieli – zajęcia sceniczne dla 22 osób niepełnosprawnych (w tym 15 do 18 lat) oraz ich 30 rówieśników, tematycznie związane z tradycją i obrzędami regionu, wyjazd do teatru (dotacja sfinansowana ze środków Fundacji Agory). **10 000 zł**

Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Przyjaciele Okruszka, Kołobrzeg

Zespół teatralny Milutek – zajęcia sceniczne dla 30 niepełnosprawnych dzieci i młodzieży ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, przygotowanie scenek z użyciem własnoręcznie wykonanych lalek oraz przedstawień z elementami muzyki i tańca, wyjazdy do teatru (dotacja sfinansowana ze środków Fundacji Agory). **9 400 zł**

Stowarzyszenie na rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Razem, Piekoszów

Zajęcia teatralne, tańca i pantomimy dla 45 niepełnosprawnych dzieci i młodzieży, ich rodzeństwa (ok. 10 osób) oraz 10 podopiecznych świetlicy środowiskowej, prowadzone w dwóch grupach wiekowych, przygotowanie i prezentacje przedstawień, wyjazd do teatru (dotacja sfinansowana ze środków Fundacji Agory). **10 000 zł**

Stowarzyszenie na rzecz Integracji Osób Niepełnosprawnych Umysłowo Partner, Lesko

Teatr ruchu Alter Ego – zajęcia teatralne dla 10 niepełnosprawnych dzieci i młodzieży oraz ich 10 rówieśników, prowadzone w dwóch grupach wiekowych, wyjazdowe warsztaty teatralne, przygotowanie i prezentacja przedstawień, wyjazdy do teatru i Muzeum Lalek (dotacja sfinansowana ze środków Fundacji Agory). 9 700 zł

Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych oraz Przewlekłe Chorych Ulka, Bochnia

Polscy poeci dzieciom – zajęcia dla 10 niepełnosprawnych dzieci i ich 10 rówieśników, osnute wokół interpretacji wybranych wierszy, prezentacje przygotowanych scenek, spotkania z pisarkami (dotacja sfinansowana ze środków Fundacji Agory). 9 600 zł

Stowarzyszenie na rzecz Osób Upośledzonych Umysłowo lub Fizycznie Dobra Wola, Nowa Iwiczna

Teatrzyk integracyjny Dobrej Woli – warsztaty teatralne dla 50 niepełnosprawnych dzieci i młodzieży oraz 15 uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, przygotowanie i prezentacje przedstawień na przeglądach teatralnych (dotacja sfinansowana ze środków Fundacji Agory). 9 000 zł

Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Nasza Nadzieja, Nowa Ruda

Integracyjne spotkania teatralne – zajęcia teatralne i muzykoterapia dla 9 dzieci niepełnosprawnych oraz 8 uczniów szkoły podstawowej, przygotowanie i prezentacje inscenizacji sztuki wybranej przez dzieci, wyjazdy na przedstawienia i warsztaty przygotowane dla dzieci przez aktorów Teatru Lalki i Aktora w Wałbrzychu (dotacja sfinansowana ze środków Fundacji Agory). 10 000 zł

Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym Bez Barier, Zakliczyn

Integracyjny teatrzyk dziecięcy – zajęcia teatralne dla 12 dzieci niepełnosprawnych i 12 podopiecznych Ośrodka Wsparcia Dziennego (dzieci z rodzin dysfunkcyjnych), przygotowanie i prezentacje dwóch spektakli, wyjazdy do teatru (dotacja sfinansowana ze środków Fundacji Agory). 10 000 zł

Stowarzyszenie Sympatyków Gąsawy, Gąsawa

Pięknie, ładnie, teraz wszystko jest jak trzeba – zajęcia teatralne i plastyczne dla 15 niepełnosprawnych dzieci i młodzieży oraz uczniów Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych, przygotowanie przedstawienia i spektaklu ulicznego, wyjazdy do teatru (dotacja sfinansowana z Funduszu M). 8 100 zł

Stowarzyszenie Sympatyków Szkoły Podstawowej nr 2 im. Hugona Kołłątaja, Przeworsk

Integracyjne zajęcia teatralne – zajęcia teatralne i muzyczne dla dwóch grup: 25 dzieci ze szkoły podstawowej oraz 12 dzieci niepełnosprawnych z klas specjalnych, przygotowanie przez każdą grupę spektaklu *Stworzenie świata*, wyjazdy do teatru (dotacja sfinansowana z Funduszu M). 9 900 zł

Stowarzyszenie Wspierania Niestyszących, Przemyśl

Teatrzyk Pinokio – zajęcia dla 30 uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, prowadzone w dwóch grupach: tanecznej i teatralnej, przygotowanie i prezentacje inscenizacji bajek, pantomimy i tańców regionalnych, wyjścia do teatru (dotacja sfinansowana ze środków Fundacji Agory). 10 000 zł

Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju Dzieci i Młodzieży Podaruj Radość, Szprotawa

Świat wokół mnie – zajęcia teatralne, taneczne i plastyczne dla 30 uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego oraz ich 20 rówieśników i rodzeństwa, przygotowanie oraz prezentacje spektakli z własnoręcznie zrobionymi rekwizytami i dekoracjami, wyjazd do teatru (dotacja sfinansowana z Funduszu M). 8 500 zł

Stowarzyszenie Wspomagania Rozwoju Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Dębowe Wzgórze, Morąg

Zespół GRiM – warsztaty teatralne i pantomimy dla 15 podopiecznych Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego oraz 5 uczniów z pobliskiej wioski, przygotowanie i prezentacja spektakli na festynach i przeglądach, wyjazdy do teatrów (dotacja sfinansowana ze środków Fundacji Agory). 7 960 zł

Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Rakowskiej, Raków

Klub Kolorowej Akademii – warsztaty teatralne o tematyce bożonarodzeniowej dla 20 niepełnosprawnych dzieci i młodzieży, ich rodzeństwa i przyjaciół (20 osób) oraz rodzin (20 osób), wyjazdy do teatru (dotacja sfinansowana ze środków Fundacji Agory). 10 000 zł

Złocienieckie Stowarzyszenie Uśmiech Dziecka, Złocieniec

Teatrolandia – zajęcia teatralne dla 14 niepełnosprawnych i 16 zaniedbanych środowiskowo dzieci, prowadzone w dwóch grupach wiekowych, przygotowanie i prezentacje dwóch spektakli, wyjazd do teatru (dotacja sfinansowana z Funduszu M). 9 100 zł

Fundusz CU

Polskie Stowarzyszenie Graczy Ultimate, Warszawa

Dotacja na działalność statutową, w tym udział studenckiej drużyny Uniwersytetu Warszawskiego w rozgrywkach frisbee. 3 000 zł

Towarzystwo Opieki nad Ociemniałymi, Izabelin

Dotacja na działalność oświatowo-edukacyjną na rzecz osób niewidomych. 10 000 zł

Fundusz M

Dolnośląska Fundacja Rozwoju Ochrony Zdrowia, Wrocław

Dotacja na leczenie chorej dziewczynki. 2 000 zł

Fundacja Ducha na rzecz Rehabilitacji Naturalnej Ludzi Niepełnosprawnych, Toruń

Dotacja na likwidację barier architektonicznych dla niepełnosprawnej studentki. 2 500 zł

Fundacja Dzieciom Zdążyć z Pomocą, Warszawa

Dotacja na leczenie i rehabilitację 12 niepełnosprawnych dzieci. 19 500 zł

Hipomedical 2, Ośrodek Rehabilitacji Dzieci Zabajka 2 s.c. Katarzyna Klaczyńska, Dariusz Tarnowski, Złotów

Dotacja na rehabilitację 3 niepełnosprawnych dzieci. 5 500 zł

Darowizny dla osób indywidualnych

Darowizna na leki dla osoby chorej na mukowiscydozę. 1 000 zł

Darowizna na leczenie i rehabilitację niepełnosprawnego chłopca. 2 500 zł

Fundusz Iwony Winiarskiej-Feleszko

Fundacja Sokółski Fundusz Lokalny, Sokółka

Dotacja na stypendium dla Katarzyny Tumiel, studentki I roku europeistyki w Centrum Europejskim Uniwersytetu Warszawskiego. 3 800 zł

Stowarzyszenie Edukacji Kulturalnej Widok, Białystok

Dotacja na stypendia dla Anny Piekutowskiej, studentki I roku socjologii, i Szymona Prusińskiego, studenta I roku europeistyki Uniwersytetu Warszawskiego. 7 600 zł

Fundusz Karola Urygi-Nawarowskiego

Fundacja na rzecz Rozwoju Dzieci Niepełnosprawnych Daj Szansę, Toruń

Profilaktyka nadużywania alkoholu wśród młodzieży, konsultacje i porady dla rodziców (biologicznych, adopcyjnych i zastępczych) dzieci z Alkoholowym Zespołem Płodowym (FAS) oraz szkolenia na temat FAS dla pedagogów szkolnych, pracowników socjalnych i kuratorów sądowych. 19 100 zł

Oddział Terenowy Towarzystwa Rozwijania Aktywności Dzieci Szansa w Łodzi, Łódź

Pomoc rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym w podtrzymaniu lub podjęciu na nowo funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec własnych dzieci oraz zapewnienie popołudniowej opieki nad dziećmi zaniedbanymi wychowawczo. 19 000 zł

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Perspektywa, Biała Podlaska

Wsparcie starszych (17–24 lata) wychowanków środowiskowych świetlic socjoterapeutycznych oraz przygotowanie ich do wolontariackiej pomocy dzieciom zagrożonym marginalizacją. 18 800 zł

Dla Tolerancji

Celem programu, realizowanego od 2006 roku, jest kształtowanie postaw otwartości wobec różnic rasowych, etnicznych i religijnych oraz przeciwdziałanie przejawom nietolerancji i dyskryminacji. Chcemy przyczynić się do „rozbrajania” zakorzenionych w naszej kulturze i naszym języku ksenofobicznych uprzedzeń, a także do zwiększenia liczby i zakresu podejmowanych w Polsce działań, które odnoszą się bezpośrednio do aktów nietolerancji i ksenofobii, oraz do rozwoju i profesjonalizacji organizacji, które takie działania prowadzą.

To, co wspólne / to, co różne

Przekazujemy dotacje na różnorodne przedsięwzięcia edukacyjne i kulturalne, mające na celu przypomnienie i odkrywanie korzeni wielonarodowej Polski oraz ochronę wspólnego dziedzictwa kulturowego, zwłaszcza dziedzictwa polskich Żydów. Oprócz dotacji oferujemy organizacjom pomoc merytoryczną w przygotowaniu projektów, możliwość współpracy i wymiany doświadczeń. Pomaga nam w tym Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „e”, które organizuje warsztaty dla organizacji ubiegających się o dotacje, prowadzi internetową stronę www.dlatolerancji.pl oraz zajmuje się dokumentowaniem i promocją najlepszych projektów. Stowarzyszeniu „Spotkania” – naszej drugiej organizacji partnerskiej – powierzyliśmy zadanie ewaluowania dotowanych przez nas projektów i badania ich wpływu na społeczności lokalne.

W 2008 roku, w trzeciej edycji konkursu, otrzymaliśmy 163 listy intencyjne, spośród których wybraliśmy 42. Autorów 30 projektów zaprosiliśmy na warsztaty do Warszawy (27–29 marca). Wpływ tych warsztatów widać w ewolucji wielu projektów, które w ostatecznym kształcie znacznie różniły się od pomysłów przedstawionych w listach. Prace i dyskusje nad poszczególnymi projektami prowadzili Marta Białek-Graczyk i Piotr Stasik z Towarzystwa „e”; bardzo istotne były też uwagi i wzajemne inspiracje uczestników spotkania. Inspirujące były ponadto spotkania z opowiadaczami historii z warszawskiego Stowarzyszenia Grupa Studnia O., z Anką Grupińską (o rozmawianiu i o pamięci), dr. Jackiem Leociakiem z Centrum Badań nad Zagładą Żydów PAN (spacer po terenach getta – po „nieistniejącym mieście”), z Jakobem Dammasem oraz Marią Zmarz-Koczanowicz i ich filmami (*Dworzec Gdański* i *Kredens*), a także wizyta w Muzeum Powstania Warszawskiego. Warsztaty posłużyły również do nawiązania bezpośredniej współpracy między organizacjami; kilka z nich włączyło do swoich działań spotkania z innymi grupami realizującymi projekty „dla tolerancji”.

Spośród złożonych po warsztatach wniosków komisja ekspertów rekomendowała 26 projektów (11 z nich stanowi kontynuację działań wspartych w pierwszej i drugiej edycji konkursu). Podobnie jak w poprzednich latach znakomita większość dotowanych projektów dotyczyła dziedzictwa polskich Żydów, stosunków polsko-żydowskich oraz problemu antysemityzmu i opierała się na poznawaniu przeszłości swojej małej ojczyzny – miasteczka, miasta czy regionu. Wsparliśmy też projekty zajmujące się społecznościami Greków,

Romów i Czechenów mieszkających w Polsce. Poza wspólnotą tematyczną dotowane przez nas projekty łączy bezpośrednie zaangażowanie ich uczestników w działanie – są to inicjatywy pomyślane jako pewien dłuższy proces, angażujące we wspólną pracę i wspólne myślenie. I choć realizatorów projektu jest czasem zaledwie kilku czy kilkunastu, to dzięki zaraźliwej pasji miewają oni realny wpływ na swoje otoczenie.

Przeciwdziałanie nietolerancji

Organizacjom wybranym w przeprowadzonym w 2006 roku otwartym konkursie przekazujemy dotacje na realizację projektów, polegających na prowadzeniu badań, monitorowaniu przejawów nietolerancji, ksenofobii i antysemityzmu w życiu społecznym oraz podejmowaniu działań edukacyjnych i prewencyjnych. W 2008 roku przekazaliśmy dodatkowo dotację na projekt „Przestrzeń miasta”, polegający na egzekwowaniu od instytucji publicznych obowiązku usuwania pojawiających się w przestrzeni publicznej napisów i symboli, które naruszają godność osób należących do mniejszości etnicznych, narodowych, rasowych czy seksualnych.

W 2008 roku program finansowany był ze środków Fundacji Forda (471 060,83 zł), Fundacji Żydowskiego Życia i Kultury im. Tada Taubego (52 000 zł) oraz Instytutu Społeczeństwa Otwartego.

Dotacje	487 500,00 zł
Koszty realizacji	44 560,83 zł
Razem koszty programu	532 060,83 zł

Dotacje

To, co wspólne / to, co różne

Bieszczadzka Fundacja Rozwoju Postaw Twórczych Orelec-Gala, Uherce Mineralne

Bliżej siebie – Grecy w Bieszczadach – cykl wydarzeń kulturalnych w Krościenku, przypominających o greckiej społeczności osiedlonej w tej okolicy po 1949 roku. 8 000 zł

Centrum Polsko-Niemieckie, Kraków

Przywróćmy pamięć – śladami społeczności żydowskiej w mojej miejscowości – projekt edukacyjny dla uczniów szkół ponadpodstawowych z 8 miejscowości, zbudowany wokół wędrującej wystawy „Żydzi w Polsce. Swoi czy obcy?”. 9 600 zł

Fundacja Edukacji i Twórczości, Białystok

Zyliśmy razem przez wieki, czyli Żydzi i Polacy w Białymstoku – cykl zajęć dla nauczycieli oraz realizacja i prezentacja ich projektów z uczniami (dotacja współfinansowana ze środków Fundacji Taubego). 8 700 zł

Fundacja Inicjatyw Kulturalnych, Radomsko

Śladem pożytkłych fotografii... – odkrywanie przez młodzież polsko-żydowskiej historii Radomska. 8 600 zł

Fundacja U Siebie, Sokołów Podlaski

Moje wielokulturowe miasto, cz. III – kolejny etap odkrywania i popularyzowania przeszłości Sokołowa Podlaskiego przez grupę młodzieży (kontynuacja działań realizowanych w 2006 i 2007 roku przez Fundację Civis Polonus; dotacja współfinansowana ze środków Fundacji Taubego). 9 000 zł

Komitet Partnerski Ziemi Goślińskiej, Murowana Goślina

Murowana Goślina miastem trzech narodowości i różnych wyznań – cykl prowadzonych przez młodzież działań przypominających historię miasta. 9 000 zł

Lokalna Grupa Działania Razem dla Rozwoju, Bodzanów

Kotysanka dla miasteczka... – działania edukacyjne i kulturalne, popularyzujące historię żydowskich mieszkańców Bodzanowa. 8 000 zł

Międzynarodowe Stowarzyszenie Pomocy Słyszę Serce, Łódź

Mozaika i dialektyka, czyli wszystko, co chciałbyś wiedzieć o Niemcach – poznawanie historii i kultury społeczności współtworzących niegdyś Łódź: Żydów, Rosjan i Niemców; III etap projektu realizowanego przez młodzież ze świetlicy środowiskowej (kontynuacja działań dotowanych w latach 2006 i 2007 roku). 9 400 zł

Nadbużańskie Stowarzyszenie Oświatowo-Ekologiczne Mężenin, Platerów

Mojżesz z Mężenina – plener fotograficzny dla grupy młodzieży, przygotowanie i prezentacja wystawy fotografii otwor-kowych, ilustrujących tekst Janusza Korczaka „Mojżesz”. 10 000 zł

Ochotnicza Straż Pożarna Stołpno, Międzyrzec Podlaski

...ślady... – drugi etap działań grupy młodzieży odkrywającej i popularyzującej żydowską przeszłość Międzyrzecza Podla-skiego (kontynuacja projektu realizowanego w 2007 roku). 7 000 zł

Pracownia Alternatywnego Wychowania, Łódź

Światła tolerancji – poznawanie historii i kultury żydowskiej przez podopiecznych świetlicy środowiskowej. 10 000 zł

Raciborskie Stowarzyszenie Kulturalne ASK, Racibórz

Puste miejsce, czyli tu byli Żydzi – wykłady historyczne dla młodzieży i studentów oraz przygotowanie przez grupę mło-dych pasjonatów filmu o żydowskiej społeczności Raciborza i jego pokaz na pustym placu, gdzie stała synagoga (dotacja współfinansowana ze środków Fundacji Taubego). 8 300 zł

Stowarzyszenie Edukacji i Postępu STEP, Warszawa

Romski pstryk 2008 – projekt edukacyjny i artystyczny dla dzieci i młodzieży z romskiego osiedla Zawiszy Czarnego w Nowym Sączu (kontynuacja działań realizowanych w 2007 roku w Szaflarach). 9 900 zł

Stowarzyszenie Hańczowa Wszyscy Razem, Wysowa-Zdrój

Wspomnienie... – zbieranie przez grupę osób zainteresowanych „historią bliską” relacji o dawnym wspólnym życiu Łemków, Polaków, Romów, Węgrów i Żydów w okolicach Wysowej. 8 500 zł

Stowarzyszenie Historyczne Yachad, Zduńska Wola

Organizacja 1. ogólnopolskiej konferencji osób działających na rzecz ochrony dziedzictwa kultury żydowskiej w Polsce „Pro memoria Ireneusz Ślipek” (dotacja współfinansowana ze środków Fundacji Taubego). 7 000 zł

Stowarzyszenie Homo Faber, Lublin

Przechadzka po Brzeźnie – odkrywanie przez grupę uczniów historii miasteczka, niegdyś zamieszkiwanego przez Polaków, Ukraińców i Żydów. 9 000 zł

Stowarzyszenie Inicjatyw Społeczno-Ekologicznych Ruch na rzecz Ziemi, Siemiatycze

Obrazy pamięci – kolejny etap działań poświęconych odkrywaniu i popularyzacji historii siemiatyckich Żydów (kontynuacja projektu realizowanego w 2006 i 2007 roku). 9 000 zł

Stowarzyszenie Miłośników Twórczości Brunona Jasińskiego, Warszawa

Kadisz za sąsiadów – artystyczne i edukacyjne działania adresowane do dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców Kli-montowa, przywracające pamięć o żydowskich mieszkańcach miasta (dotacja współfinansowana ze środków Fundacji Taubego). 10 000 zł

Stowarzyszenie na rzecz Odnowy Wsi Odnowica, Bodzentyn

Dawid Rubinowicz – realizowany z grupą młodzieży projekt edukacyjny i artystyczny dotyczący historii i kultury Żydów, z kulminacją w postaci spektaklu teatralnego opartego na pamiętniku Dawida Rubinowicza, chłopca z bodzentyńskiego getta (kontynuacja działań prowadzonych w 2007 roku). 9 000 zł

Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Szydłowca, Szydłowiec

Dziennik lekcyjny – historia z Szydłowca – odkrywanie przez grupę młodych ludzi polsko-żydowskiej historii ich miasta, przygotowanie na jej kanwie spektaklu multimedialnego (kontynuacja działań realizowanych w 2007 roku; dotacja współ-finansowana ze środków Fundacji Taubego). 8 500 zł

Stowarzyszenie OFFicyna, Szczecin

tożsamość #2 – działania artystyczne prowadzone w szczecińskiej dzielnicy Niebuszewo, odkrywanie jej niemieckiej i żydowskiej (od 1945 do 1968 roku) oraz polskiej historii i teraźniejszości. 9 100 zł

Stowarzyszenie Olszówka, Bielsko-Biała

Każdy naród dawał, każdy brał – cykl prowadzonych w Bielsku-Białej i Krośnie działań artystycznych i edukacyjnych, po-swięconych wielokulturowości Karpat (kontynuacja działań realizowanych w 2006 i 2007 roku). 9 000 zł

Stowarzyszenie Panorama Kultur, Wojstawice

Dom szewca Fawki – warsztaty dla młodych animatorów kultury z całej Polski poświęcone dziedzictwu sztuki oraz przed-sięwzięcia edukacyjne i kulturalne kierowane do mieszkańców Wojstawic (kontynuacja działań realizowanych w 2007 roku; dotacja współfinansowana ze środków Fundacji Taubego). 10 000 zł

Stowarzyszenie Praktyków Kultury, Warszawa

Café Kaukaz – przygotowanie wydarzenia kulturalnego dotyczącego kultury czeczeńskiej i problemu uchodźstwa, prezentowanego w miejscowościach, w których znajdują się ośrodki dla uchodźców. 10 000 zł

Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Plan Szansa, Żuromin

Posłuchaj śpiewu starych ulic – odkrywanie przez młodzież polsko-żydowskiej historii Żuromina (dotacja współfinansowana ze środków Fundacji Taubego). **8 400 zł**

Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Orłańskiej, Orla

Przygotowanie w synagodze w Orli stałej ekspozycji poświęconej historii orlańskich Żydów, poszukiwanie oraz opracowanie archiwaliów i materiałów dotyczących tej społeczności (kontynuacja działań realizowanych w 2007 roku przez Ochotniczą Straż Pożarną). **7 000 zł**

Spotkania - Stowarzyszenie dla Edukacji i Kultury, Warszawa

Dotacja uzupełniająca na projekt ewaluacyjno-badawczy dotyczący działań realizowanych w ramach „To, co wspólne / to, co różne”. **9 000 zł**

Przeciwdziałanie nietolerancji

Collegium Civitas, Warszawa

Realizacja, we współpracy ze Stowarzyszeniem Nigdy Więcej, trzech projektów: *Mowa nienawiści* – monitoring i analiza wypowiedzi rasistowskich i ksenofobicznych w polskich mediach (badanie dotyczy wybranych tytułów prasowych oraz wybranych nadawców telewizyjnych); *Brunatna księga* – dokumentacja incydentów na tle rasistowskim i ksenofobicznym oraz przestępstw popełnionych przez neofaszystów na terenie Polski; *Racism Delete* – monitorowanie Internetu oraz zamykanie stron, które propagują treści rasistowskie i nawołują do przemocy na tym tle (II rata z dwuletniej dotacji w wysokości 400 000 zł). **129 700 zł**

Otwarta Rzeczpospolita, Stowarzyszenie Przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii, Warszawa

Realizacja dwóch projektów: prawnego *Prawo przeciw nienawiści* – monitorowanie postępowań prokuratorskich i spraw sądowych toczących się z artykułów 256 i 257 KK (propagowanie faszyzmu, nawoływanie do nienawiści na tle różnic etnicznych, rasowych, wyznaniowych); oraz opiniotwórczego *Sumienie* – dokumentowanie przejawów antysemityzmu i ksenofobii w życiu społecznym i reagowanie na nie (II rata z dwuletniej dotacji w wysokości 200 000 zł). **91 800 zł**

Fundacja Projekt: Polska, Warszawa

Przestrzeń miasta – przeciwdziałanie nienawistnym treściom w przestrzeni publicznej poprzez egzekwowanie od instytucji publicznych obowiązku usuwania pojawiających się na murach napisów i symboli, które mogą naruszać godność osób należących do mniejszości etnicznych, narodowych, rasowych czy seksualnych. **30 000 zł**

Działania Strażnicze

Celem programu, realizowanego od 2004 roku, jest upowszechnienie mechanizmów obywatelskiego nadzoru nad funkcjonowaniem instytucji publicznych i instytucji zaufania publicznego, służących podnoszeniu standardów i przejrzystości ich działania. Wspieramy organizacje, które mają już doświadczenie w prowadzeniu działań strażniczych oraz te, które tego typu działalność dopiero zaczynają. Oprócz dotacji oferujemy organizacjom pomoc merytoryczną w przygotowaniu projektów oraz umożliwiamy im poszerzanie wiedzy i umiejętności.

W latach 2007–2009 o dotacje mogą ubiegać się organizacje, które podejmują działania dotyczące społecznego nadzoru nad: dostępem do informacji publicznej, wykorzystaniem funduszy publicznych, przejrzystością i etyką działania osób publicznych oraz procedurami instytucji publicznych w kontaktach z obywatelami.

W 2008 roku otrzymaliśmy 105 listów intencyjnych. Autorów 28 projektów zaprosiliśmy na spotkanie (29 stycznia), na którym konsultowaliśmy planowane przez organizacje działania oraz omawialiśmy kwestie dotyczące prawnych i praktycznych aspektów prowadzenia działań rzeczniczych, wykorzystujących wyniki działań monitoringowych (zajęcia na ten temat poprowadzili Katarzyna Batko-Tołuc oraz Krzysztof Izdebski ze Stowarzyszenia Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich). Po spotkaniu nadesłano 28 wniosków, spośród których komisja ekspertów wybrała 16 projektów. Większość dotowanych projektów dotyczyła nadzoru nad realizacją przez różne instytucje i urzędy obowiązków wynikających z ustawy o dostępie do informacji publicznej, nad realizacją ustawowych zadań przez instytucje samorządowe i nad sposobem funkcjonowania poszczególnych jednostek administracji publicznej.

Wspieramy ponadto Stowarzyszenie Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich, które prowadzi specjalistyczny portal www.watchdog.org.pl służący gromadzeniu i upowszechnianiu informacji o doświadczeniach polskich i zagranicznych organizacji strażniczych oraz organizuje seminaria służące przekazywaniu wiedzy i wymianie doświadczeń między organizacjami. W marcu zorganizowane zostało pierwsze międzynarodowe seminarium, w którym wzięło udział 80 uczestników, w tym 15 z zagranicy. Podczas seminarium dyskutowano m.in.: na temat aspektów prawnych prowadzenia działalności strażniczej, standardów i „dobrych praktyk” oraz roli mediów w działalności strażniczej.

W 2008 roku program finansowany był ze środków Fundacji Społeczeństwa Obywatelskiego w Europie Środkowej i Wschodniej (400 705,35 zł) oraz Instytutu Społeczeństwa Otwartego.

Dotacje	787 160,00 zł
Spotkanie informacyjne	6 901,92 zł
Koszty realizacji	93 734,47 zł
Razem koszty programu	887 796,39 zł

Dotacje

Centrum Inicjatyw Obywatelskich, Słupsk

Obywatelski Słupsk – monitoring działań władz lokalnych, dotyczących prowadzenia konsultacji społecznych i rozpatrywania opinii obywateli na temat projektów uchwał publikowanych w BIP, oraz działań związanych z planowaną w Redzikowie lokalizacją tarczy antyrakietowej. 31 200 zł

Federacja Pacjentów Polskich FPP, Warszawa

Barometr zdrowia – monitoring prac legislacyjnych dotyczących nowelizacji ustawy Prawo Farmaceutyczne i rozporządzenia Ministra Zdrowia o lekach refundowanych oraz działania na rzecz zwiększenia udziału przedstawicieli społecznych w komisjach refundacyjnych. 28 000 zł

Fundacja Instytut Rozwoju Regionalnego, Kraków

Zbadanie dostępności serwisów informacyjnych, zawartych na stronach internetowych wybranych instytucji publicznych, dla osób niewidomych i słabowidzących. 41 100 zł

Fundacja Rodzic po Ludzku, Warszawa

Opieka nad matką i dzieckiem – zbadanie w 16 miastach działania administracji samorządowej w zakresie organizacji opieki okołoporodowej. 39 960 zł

Instytut Rozwoju Swobód Obywatelskich im. Ronalda Reagana, Kraków

Sprawdzenie, czy w Biuletynach Informacji Publicznej wszystkich jednostek samorządu terytorialnego woj. małopolskiego zamieszczane są oświadczenia majątkowe osób pełniących funkcje publiczne, oraz zorganizowanie spotkania informacyjnego dla administratorów BIP, w których stwierdzono uchybienia. 20 600 zł

Komitet Ochrony Praw Dziecka, Warszawa

Początek samodzielności – zbadanie w Powiatowych Centrach Pomocy Rodzinie dostępności informacji o możliwości uzyskania pomocy przez wychowanków domów dziecka lub rodzin zastępczych, którzy osiągnęli pełnoletność, oraz sposobu rozdysponowania środków przeznaczonych na tę pomoc. 42 200 zł

Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych, Warszawa

Monitorowanie aktywności przedstawicieli organizacji pozarządowych, będących członkami Komitetów Monitorujących programy operacyjne finansowane z funduszy strukturalnych w latach 2007–2013. 38 000 zł

Polski Związek Niewidomych, Warszawa

Zbadanie dostępności informacji i usług, zawartych w serwisach internetowych wybranych instytucji publicznych, dla osób z dysfunkcją wzroku. 36 000 zł

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Warszawa

Zbadanie praktyki nakłaniania przez domy pomocy społecznej z terenów woj. mazowieckiego i podkarpackiego członków rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnością intelektualną do występowania do sądów o orzeczenie ich ubezwłasnowolnienia. 41 000 zł

Pracownia Inicjatyw Lokalnych, Bukowno

Bukowno dla Niej i dla Niego – sprawdzenie przestrzegania zasady równości płci w programach, w sposobie wydatkowania środków publicznych i w innych działaniach władz i instytucji samorządowych miasta Bukowno. 20 660 zł

Stowarzyszenie 61, Warszawa

mamprawowiedziec.pl – rozbudowa serwisu zawierającego biografie i informacje o działalności parlamentarnej posłów i senatorów. 85 000 zł

Stowarzyszenie Kultura Miejska, Gdańsk

Indeks 73 – monitorowanie naruszania wolności twórczości artystycznej, badań naukowych, nauczania oraz wolności korzystania z dóbr kultury. 29 800 zł

Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy Bona Fides, Katowice

Dostęp do informacji publicznej – analiza aktów prawa lokalnego i sprawdzenie jakości udzielania odpowiedzi na zapytania w trybie dostępu do informacji publicznej we wszystkich 166 gminach woj. śląskiego (kontynuacja działań prowadzonych w 2007 roku). 43 960 zł

Stowarzyszenie Zdrowa Praca, Warszawa

Sprawdzenie rzetelności informacji przekazywanych opinii publicznej o skali zjawiska wypadków przy pracy w Polsce oraz sprawdzenie wykonywania przez Państwowy Inspektorat Pracy, organy ścigania, ZUS i sądy przewidzianych prawem obowiązków w odniesieniu do ofiar wypadków przy pracy i chorób zawodowych. 20 000 zł

Śląska Liga Walki z Rakiem, Katowice

Monitoring działania gmin i powiatów województwa śląskiego w zakresie planowania i wydatkowania środków publicznych na rozwiązywanie problemów związanych z ochroną zdrowia. 28 380 zł

Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę”, Warszawa

Przejrzysty dom kultury – zbadanie funkcjonowania 12 domów kultury pod kątem efektywności i skuteczności działań oraz wykorzystania funduszy publicznych. 38 300 zł

Stowarzyszenie Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich, Warszawa

Przygotowanie i prowadzenie portalu gromadzącego i upowszechniającego informacje o działaniach organizacji pozarządowych dotyczących społecznej kontroli nad funkcjonowaniem instytucji publicznych oraz organizacja seminariów na temat metod prowadzenia działalności strażniczej (II rata z dotacji w wysokości 448 000 zł, przyznanej w 2007 roku). 203 000 zł

Edukacja Prawna

Celem programu jest zwiększanie dostępu obywateli do pomocy prawnej i wymiaru sprawiedliwości oraz upowszechnianie zasad państwa prawa. Pomagamy organizacjom pozarządowym zajmującym się poradnictwem prawnym dla obywateli oraz specjalistycznym poradnictwem adresowanym do grup najłabszych lub dyskryminowanych społecznie. Wspieramy inicjatywy, które przyczyniają się do upowszechniania dobrych i eliminowania złych praktyk w polskim systemie prawnym.

Prowadzony przez nas w latach 2007–2009 konkurs dotacyjny adresowany jest do prawniczych organizacji pozarządowych, które zajmują się świadczeniem pomocy prawnej oraz działają na rzecz ograniczenia przepisów i praktyk dyskryminacyjnych w polskim prawie oraz zwiększenia przejrzystości i sprawności funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości.

W 2008 roku otrzymaliśmy 91 listów intencyjnych. 19 organizacji zaprosiliśmy do złożenia wniosków, spośród których komisja ekspertów wybrała 12 projektów. W dalszym ciągu niewiele organizacji podejmuje profesjonalne i systematyczne działania, które wychodzą poza świadczenie pomocy prawnej, dlatego ponownie zdecydowaną większość dotacji przekazaliśmy na projekty dotyczące poradnictwa prawnego dla grup zagrożonych dyskryminacją lub dla osób w trudnej sytuacji życiowej.

Ponadto w 2008 roku, po raz ostatni, przekazaliśmy 23 dotacje na działalność sieci Biur Porad Obywatelskich, zrzeszonych w Związku Biur Porad Obywatelskich, które wspieraliśmy od 1999 roku. W 35 Biurach w różnych miastach Polski ponad 100 pracowników i wolontariuszy udziela rocznie około 30 000 informacji i porad prawnych (z zakresu prawa karnego, cywilnego, prawa pracy, a także praw uchodźców, praw konsumenckich i praw pacjenta) osobom, których nie stać na profesjonalną pomoc prawną. Biura działają w oparciu o wspólnie wypracowane standardy: m.in. dostępności, poufności, profesjonalizmu i niezależności, a doradcy w nich pracujący objęci są stałym cyklem szkoleń prowadzonych przez specjalistów.

W 2008 roku program finansowany był ze środków Instytutu Społeczeństwa Otwartego.

Dotacje	523 400,00 zł
Koszty realizacji	40 236,02 zł
Razem koszty programu	563 636,02 zł

Dotacje

Elbląskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej, Elbląg

A może mediacja Wysoki Sądzie – propagowanie mediacji w wymiarze sprawiedliwości: wydanie „Poradnika mediatora” i rozprowadzenie go we wszystkich sądach w województwie warmińsko-mazurskim. 8 000 zł

Fundacja Dzieci Niczyje, Warszawa

Pomoc prawna i psychologiczna dla dzieci – ofiar przestępstw oraz ich rodziców i opiekunów w trakcie postępowań sądowych, warsztaty dla rodziców i opiekunów o prawach przysługujących im podczas postępowań sądowych oraz działania na rzecz wzmocnienia instytucji przedstawiciela społecznego w postępowaniach sądowych. 30 000 zł

La Strada Fundacja Przeciwko Handlowi Kobietami, Warszawa

Poradnictwo prawne dla ofiar handlu ludźmi i osób zagrożonych tym problemem, konsultacje prawne dla świadków i ofiar przestępczości zorganizowanej, występowanie w roli przedstawiciela społecznego w postępowaniach sądowych. 42 600 zł

Ogólnopolskie Stowarzyszenie Osób w Wieku Przedemerytalnym, Łódź

Poradnictwo prawne dla osób starszych w Łodzi, Pabianicach i Tomaszowie Mazowieckim, dotyczące problematyki pożyczek i kredytów oraz wcześniejszych emerytur, przygotowywanie pism urzędowych, reprezentowanie zwracających się o pomoc przed organami administracyjnymi i sądami. 42 300 zł

Prawnicze Stowarzyszenie Probus, Częstochowa

Utworzenie Biura Porad Prawnych przez stowarzyszenie skupiające młodych absolwentów studiów prawniczych i nieodpłatne udzielanie pomocy prawnej osobom niezamożnym. 24 500 zł

Stowarzyszenie Antymobbingowe pp. Barbary Grabowskiej, Gdańsk

Prawo przeciwko dyskryminacji – udzielanie bezpłatnej pomocy prawnej ofiarom mobbingu i dyskryminacji w miejscu pracy oraz upowszechnianie wiedzy o zagadnieniu mobbingu poprzez rozprowadzanie ulotek i plakatów w urzędach, szkołach i zakładach pracy. 18 200 zł

Stowarzyszenie Czajnia, Tomaszów Lubelski

Sprawnie w prawie – prowadzenie poradnictwa prawnego w Zakładzie Karnym w Zamościu i w pięciu gminach powiatu tomaszowskiego oraz zorganizowanie cyklu otwartych spotkań dla obywateli na temat aktualnych regulacji prawnych. 18 500 zł

Stowarzyszenie Aperto, Koszalin

Twoja praca, Twoja godność – bezpłatne porady prawne (głównie z zakresu prawa pracy) dla mieszkańców Koszalina i okolic oraz reprezentowanie zainteresowanych osób przed sądami. 27 600 zł

Stowarzyszenie Interwencji Prawnej SIP, Warszawa

Rodzinne domy dziecka – uruchomienie, we współpracy ze Związkiem Zawodowym Pracowników Rodzinnych Domów Dziecka, programu pomocy prawnej dla pracowników opieki zastępczej (udzielanie porad prawnych, prowadzenie spraw precedensowych, reprezentacja w postępowaniu sądowym) oraz opracowanie raportu o funkcjonowaniu rodzinnych domów dziecka. 17 000 zł

Stowarzyszenie Paragraf, Tarnobrzeg

Udzielanie bezpłatnych porad prawnych i przygotowywanie pism procesowych dla mieszkańców Tarnobrzega i okolic przez wykwalifikowanych prawników. 21 900 zł

Stowarzyszenie Wolnego Słowa, Warszawa

Zapomniani bohaterowie – zapewnienie pomocy prawnej niezamożnym osobom represjonowanym w okresie PRL w dochodzeniu przed sądem ustawowo należnych odszkodowań. 40 000 zł

Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka, Poznań

Bezpłatne poradnictwo prawne dla osób z problemami rodzinnymi i wychowawczymi, w szczególności dla rodziców w trakcie rozwodu. 33 000 zł

Biura Porad Obywatelskich

Fundacja Kamelot, Łódź

Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Ozorkowie – w 2008 roku udzielono 1879 porad. 6 360 zł

Mikołajskie Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych MS, Mikołajki

Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Mikołajkach – w 2008 roku udzielono 199 porad. 6 360 zł

Słupskie Biuro Porad Obywatelskich, Słupsk

Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Słupsku – w 2008 roku udzielono 560 porad. 6 360 zł

Stowarzyszenie <i>Wszyscy Razem In corpore</i>, Łódź	
Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Łodzi oraz w siedmiu zakładach karnych na terenie województwa łódzkiego – w 2008 roku udzielono 1306 porad.	6 360 zł
Stowarzyszenie Centrum Informacji Społecznej, Warszawa	
Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Warszawie – w 2008 roku udzielono 4290 porad.	12 720 zł
Stowarzyszenie Centrum Informacji Społecznej, Przemyśl	
Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Przemyślu – w 2008 roku udzielono 1056 porad.	6 360 zł
Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu, Radom	
Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Radomiu – w 2008 roku udzielono 159 porad.	6 360 zł
Stowarzyszenie Misericordia, Zabrze	
Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Zabrzu oraz w areszcie śledczym i zakładzie karnym – w 2008 roku udzielono 1082 porady.	6 360 zł
Stowarzyszenie na rzecz Osób Bezrobotnych, Ostrowiec Świętokrzyski	
Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Ostrowcu Świętokrzyskim – w 2008 roku udzielono 805 porad.	12 720 zł
Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno, Debrzno	
Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Debrznie – w 2008 roku udzielono 241 porad.	6 360 zł
Stowarzyszenie Obrony Praw Człowieka i Obywatela St.O.P., Wałbrzych	
Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Wałbrzychu oraz w czterech punktach mobilnych – w 2008 roku udzielono 2235 porad.	12 720 zł
Stowarzyszenie Ośrodek Edukacji Makrobiotycznej, Jelenia Góra	
Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Jeleniej Górze – w 2008 roku udzielono 350 porad.	6 360 zł
Stowarzyszenie Ovum, Gdynia	
Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Gdyni – w 2008 roku udzielono 4573 porady.	12 720 zł
Stowarzyszenie Pomocna Dłoń, Garwolin	
Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Garwolinie – w 2008 roku udzielono 305 porad.	12 720 zł
Stowarzyszenie Pomocy Niematerialnej Szansa, Krosno	
Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Krośnie – w 2008 roku udzielono 259 porad.	6 360 zł
Stowarzyszenie Porada, Gliwice	
Uruchomienie Biura Porad Obywatelskich w Gliwicach.	5 000 zł
Stowarzyszenie Radlińskie Biuro Porad Obywatelskich, Radlin	
Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Radlinie – w 2008 roku udzielono 637 porad.	12 720 zł
Stowarzyszenie Wspólna Troska, Skierniewice	
Uruchomienie Biura Porad Obywatelskich w Skierniewicach.	5 000 zł
Stowarzyszenie Rudzkie Konto Pomocy, Ruda Śląska	
Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Rudzie Śląskiej – w 2008 roku udzielono 901 porad.	6 360 zł
Stowarzyszenie Feniks, Kołobrzeg	
Uruchomienie Biura Porad Obywatelskich w Kołobrzegu.	5 000 zł
Stowarzyszenie Wspierania Poradnictwa Obywatelskiego, Łomża	
Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Łomży i w Zambrowie oraz w zakładach karnych w województwach: lubelskim, warmińsko-mazurskim i podlaskim – w 2008 roku udzielono 944 porady.	12 720 zł
Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka, Częstochowa	
Prowadzenie Biura Porad Obywatelskich w Częstochowie – w 2008 roku udzielono 49 porad.	6 360 zł
Związek Biur Porad Obywatelskich, Warszawa	
Wsparcie Biur Porad Obywatelskich w zakresie poszukiwaniu źródeł finansowania.	19 440 zł

Przeciw Korupcji

Celem programu jest przeciwdziałanie korupcji i zwiększenie przejrzystości w życiu publicznym. Monitorujemy poczynania władz i partii politycznych pod kątem przestrzegania przepisów antykorupcyjnych i standardów przejrzystości, oceniamy realizację obietnic dotyczących przeciwdziałania korupcji, składanych przez partie w trakcie kampanii wyborczych, oraz realizację rządowych strategii antykorupcyjnych. Badamy przejrzystość finansowania kampanii wyborczych i wydatkowania funduszy publicznych. Obserwujemy proces stanowienia prawa i proponujemy rozwiązania legislacyjne, które zapewniają przejrzystość procesów decyzyjnych i stanowią zabezpieczenie przed praktykami korupcyjnymi. Udzielamy porad prawnych osobom, które zetknęły się z korupcją, zwłaszcza tzw. demaskatorom, którzy ujawniwszy przestępstwo korupcyjne, spotkali się z szykanami ze strony pracodawcy i władz.

Monitoring obietnic wyborczych

Projekt prowadzony od 2001 roku przez Antykorupcyjną Koalicję Organizacji Pozarządowych (AKOP), w skład której, obok Fundacji Batorego, obecnie wchodzi: Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Fundacja Komunikacji Społecznej, Centrum Edukacji Obywatelskiej, Stowarzyszenie Szkoła Liderów i Stowarzyszenie Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich. Przed każdymi wyborami parlamentarnymi Koalicja zbiera od komitetów wyborczych deklaracje dotyczące przeciwdziałania korupcji, a następnie sprawdza, czy zasiadające w parlamencie partie polityczne wypełniają złożone obietnice i czy członkowie partii przestrzegają standardów przejrzystości. Wyniki monitoringu prezentowane są co roku na konferencjach oceniających realizację obietnic wyborczych w danym roku, a na zakończenie kadencji publikowany jest raport podsumowujący dokonania reprezentowanych w parlamencie partii politycznych.

21 października zorganizowaliśmy pierwszą w VI kadencji Sejmu konferencję przeglądową. Z zaprezentowanych na konferencji materiałów wynika, że partie rządzące bardzo powoli realizują swoje przedwyborcze deklaracje dotyczące ograniczania zagrożeń korupcyjnych: w ciągu roku przyjęto zaledwie 2 z 7 zapowiadanych ustaw, nie opracowano też zapowiadanej rządowej strategii przeciwdziałania korupcji. Uczestniczący w konferencji eksperci: prof. Edmund Wnuk-Lipiński i prof. Antoni Kamiński zwrócili uwagę na niewystarczające zmiany zaproponowane przez rząd w projekcie nowelizacji ustawy o służbie cywilnej. Do przedstawionych ocen odnieśli się reprezentanci partii politycznych: Mieczysław Augustyn (PO), Elżbieta Jakubiak (PiS) i Katarzyna Piekarska (SLD).

Koalicja AKOP przedstawia swoje opinie w ważnych sprawach dotyczących przeciwdziałania korupcji. W marcu 2008 roku wydano oświadczenie wyrażające zaniepokojenie faktem, iż rząd nie przedstawił priorytetów rządowej polityki przeciwdziałania korupcji oraz prezentuje niejednoznaczne stanowisko w sprawie CBA (w kampanii wyborczej PO zarzucało CBA łamanie prawa i zapowiadała daleko idące zmiany w jego funkcjonowaniu, jednak do tej pory nie zaproponowano żadnych zmian, a raport o CBA został utaj-

niony). W maju, w związku z zakończeniem prac nad raportem oceniającym skuteczność polskiej strategii antykorupcyjnej, przygotowanym w ramach rządowego tzw. Projektu Twinningowego przez ekspertów niemieckich: dr. Clausa-Petera Wulffa i Marcusa Ehbrechta, zwróciliśmy uwagę na to, że raport powinien zostać upowszechniony, a instytucje odpowiedzialne za walkę z korupcją powinny publicznie ustosunkować się do zawartych w nim ocen i wniosków.

Więcej informacji o działaniach Koalicji można znaleźć na www.akop.pl.

17 marca zorganizowaliśmy konferencję „Strategie antykorupcyjne w krajach Europy Środkowej i Wschodniej. Czy możliwa jest długofalowa strategia antykorupcyjna w Polsce?”.

Wzięli w niej udział m.in. prof. Rasma Karklins (University of Chicago, Illinois), Drago Kos (szef słoweńskiej Komisji Zapobiegania Korupcji, obecny szef GRECO), Arkadiusz Mularczyk (poseł PiS), Katarzyna Piekarska (posłanka SLD) oraz Julia Pitera (sekretarz stanu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, pełnomocnik rządu ds. opracowania programu zwalczania nadużyć w instytucjach publicznych).

Zdaniem większości uczestników dyskusji, szczególnie zagranicznych ekspertów, rozwiązanie problemu korupcji w państwie nie jest możliwe bez opracowania, a następnie konsekwentnej realizacji strategii, szczegółowo opisującej stan aktualny oraz stan docelowy uregulowań i praktyk antykorupcyjnych, metody, jakimi chcemy go osiągnąć, oraz wskaźniki mierzące stopień wykonania postawionych w strategii zadań. Uczestnicy zgodzili się, że strategia antykorupcyjna powinna opierać się na trzech filarach: edukacji, profilaktyce i egzekucji prawa oraz wyraźnie wskazywać instytucję nadzorującą jej realizację.

Monitoring procesu stanowienia prawa

W latach 2006–2008, opierając się na przepisach uchwalonej w 2005 roku *Ustawy o działalności lobbingsowej*, obserwowaliśmy proces legislacyjny wybranych ustaw, ważnych z punktu widzenia przeciwdziałania korupcji i zwiększania przejrzystości życia publicznego, formułowaliśmy nasze opinie i zgodnie z procedurą zgłaszaliśmy je ustawodawcy: rządowi lub sejmowi. Zależnie od decyzji legislatora uczestniczyliśmy w posiedzeniach podkomisji i komisji sejmowych lub w wystąpieniach publicznych. Co roku przedstawialiśmy raport dotyczący naszych spostrzeżeń, w tym zaistniałych nieprawidłowości w procesie stanowienia tych ustaw. Naszym celem było doprowadzenie do uwzględnienia w ustawach zapisów, które będą chronić interes publiczny, a także sprawdzenie, na ile ustawa o działalności lobbingsowej przyczynia się do większej przejrzystości procesu stanowienia prawa i do zabezpieczenia go przed pozaprawnymi wpływami.

W 2008 roku monitorowaliśmy proces legislacyjny czterech ustaw: o swobodzie działalności gospodarczej, o Urzędzie Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, o funduszach dożywotnich emerytur kapitałowych oraz o partnerstwie publiczno-prywatnym. Dzięki dotacji z programu Środki Przejściowe 2005 Unii Europejskiej do współpracy zaprosiliśmy środowiska zainteresowane zwiększeniem przejrzystości stanowienia prawa: dziennikarzy – sprawozdawców parlamentarnych, profesjonalnych lobbystów i organizacje pozarządowe. Przeprowadziliśmy ilościowe badanie opinii ¼ składu posłów i senatorów na temat lobbingu oraz jakościowe badanie opinii dziennikarzy i profesjonalnych lobbystów, prowadzone metodą wywiadów swobodnych. Monitorowaliśmy też zawartość Biuletynów Informacji Publicznej wszystkich ministerstw oraz sejmu pod kątem realizacji zapisów ustawy lobbingsowej.

Ponadto podjęliśmy działania mające na celu zmianę praktyki pracy sejmu. Do wszystkich klubów zaangażowaliśmy o rzetelne wypełnianie dokumentu informującego o doświadczeniach zawodowych i działalności gospodarczej prowadzonej przez pracowników biur poselskich. Nasz apel spotkał się z pozytywną reakcją wszystkich klubów parlamentarnych, a klub Prawa i Sprawiedliwości uchwałą wprowadził postulowane przez nas zmiany. Wnieśliśmy też do Marszałka Sejmu o rozszerzenie formularza o informacje dotyczące

wykształcenia. Przewodniczącym pięciu komisji sejmowych zaproponowaliśmy przyjęcie mechanizmu ujawniającego – poprzez wypełnienie stosownej ankiety – interes nieformalnych lobbystów, biorących udział w pracach nad projektami ustaw w parlamencie jako tzw. goście. Deklarację wprowadzenia naszych propozycji w życie uzyskaliśmy od przewodniczących Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka oraz Komisji Finansów Publicznych. Prezydium Komisji Ustawodawczej postanowiło każdorazowo decydować, czy poprosić gościa Komisji o wypełnienie ankiety. Przewodniczący dwu pozostałych komisji swoją decyzję uzależnili od stanowiska Komisji Regulaminowej i Spraw Poselskich, które powinno być znane w lutym 2009 roku.

Wnioski z prowadzonego przez trzy lata monitoringu oraz propozycje zmian w ustawodawstwie i praktyce tworzenia prawa zostały przedstawione w raporcie, który zaprezentowaliśmy na konferencji w listopadzie.

Monitoring finansowania kampanii wyborczych

W latach 2005–2006 prowadziliśmy monitoring finansowania kampanii wyborczych kandydatów ubiegających się o fotel Prezydenta RP oraz monitoring finansowania samorządowej kampanii wyborczej. Wyniki naszych obserwacji wykazały braki w obowiązujących przepisach prawnych, które umożliwiają ukrywanie nieprawidłowości w gospodarowaniu finansami przez komitety wyborcze, oraz słabości w nadzorze nad funduszami wyborczymi. Skłoniło nas to do podjęcia działań na rzecz reformy zasad dotyczących finansowania kampanii wyborczych. Działania te prowadzimy wspólnie z Instytutem Spraw Publicznych.

W 2008 roku upowszechniliśmy nasze propozycje zmian prawa wyborczego, zwłaszcza w zakresie finansowania kampanii prezydenckiej, prezentując je m.in. na spotkaniu z prezydium sejmowej Komisji Ustawodawczej oraz na jej plenarnym posiedzeniu (18 września). W efekcie przyczyniliśmy się do powołania Podkomisji ds. zmian w ordynacjach wyborczych, w której pracach uczestniczymy w charakterze gościa. Z końcem roku Podkomisja przekazała do pierwszego czytania projekt nowelizacji ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i innych ustaw, zawierający postulowane przez nas zmiany.

Ponadto na spotkaniu w sejmie 24 kwietnia przedstawiliśmy i przekazaliśmy na piśmie uwagi do projektu *Kodeksu wyborczego*, opracowanego przez ówczesny klub Lewica i Demokraci.

Monitoring wydatkowania funduszy publicznych

W ramach tego projektu, zaplanowanego na lata 2007–2008, sprawdzaliśmy, czy istnieją związki między decyzjami o przydzieleniu kontraktu w trybie zamówienia publicznego a wsparciem udzielonym przez szefów lub właścicieli zwycięskich firm wcześniej, zwłaszcza w czasie kampanii wyborczych 2005–2007, politykom rządzącym na różnych szczeblach władzy. W tym celu sporządziliśmy listę firm, które wygrały przetargi na zamówienia publiczne w wybranych ministerstwach i miastach, i sprawdziliśmy, kto jest właścicielem i kto zasiada w ciałach zarządzających tych firm. Następnie porównaliśmy te dane z listami darczyńców partii politycznych i osób wspierających kandydatów do władz lokalnych i państwowych, sprawdzając, czy istnieją między nimi jakieś związki. Sprawdzaliśmy też, czy nie występują inne nieprawidłowości w procesie zlecania zamówień publicznych, niekoniecznie spowodowane faktem „odwdzięczania się” polityków za wsparcie w kampanii wyborczej. Nieprawidłowości te mogą wynikać np. z nowelizacji *Prawa o zamówieniach publicznych*; wprowadzone w 2006 i 2007 roku zmiany, mające ułatwić absorpcję środków unijnych, rozluźniają procedury przetargowe i ograniczają możliwości odwoławcze, co może stanowić pole do nadużyć.

Do zbadania ewentualnych powiązań między światem polityki i biznesu wybraliśmy – zarządzane przez różne partie – dwa ministerstwa (Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej – zarządzane do sierpnia 2007 roku przez Samoobronę, następnie przez PiS, a od grudnia 2007 roku przez PO, oraz Ministerstwo Transportu – zarządzane do grudnia 2007 roku przez PiS, a obecnie przez PO) i trzy miasta (Warszawa

– zarządzana przez PO, Płock – zarządzany przez PiS, i Oświęcim – zarządzany przez osoby wybrane z listy Komitetu Obywatelskiego „Samorządny Oświęcim”).

W naszej pracy korzystaliśmy głównie z danych udostępnionych przez Biuletyny Informacji Publicznej, Krajowy Rejestr Sądowy i Państwową Komisję Wyborczą oraz z informacji publikowanych w „Rzeczpospolitej” i „Gazecie Wyborczej”. Wyniki badań i analiz oraz rekomendacje, dotyczące koniecznych zmian w prawie, zostaną przedstawione w raporcie, który opublikujemy w 2009 roku.

Poradnictwo prawne

Od 2000 roku prowadzimy poradnictwo prawne dla osób, które zetknęły się z korupcją, w zakresie przepisów regulujących m.in.: przestępczość korupcyjną, konflikt interesów, dostęp do informacji publicznej, proces rekrutacyjny na stanowiska pracy w instytucjach publicznych, zamówienia publiczne. Zgłaszające się do nas osoby i instytucje informujemy, co można w konkretnej sprawie zrobić. W uzasadnionych przypadkach oferujemy pomoc w postępowaniu odwoławczym, występujemy do instytucji nadzorczych i kontrolnych, a czasem także do prokuratury z prośbą o zbadanie sprawy. W wybranych przypadkach obserwujemy procesy sądowe, występując w roli przedstawiciela społecznego.

W 2008 roku zgłoszono do nas 105 spraw, zajęliśmy się 38 z nich. Przekazaliśmy 19 opinii prawnych, w 9 przypadkach interweniowaliśmy w instytucjach zwierzchnich, kontrolnych lub w sądach, przestaliśmy 4 wnioski o udzielenie informacji publicznej oraz uczestniczyliśmy w roli obserwatora w 6 sprawach sądowych, w których w roli skarżących występowali tzw. *whistleblowerzy*, czyli osoby, które w dobrej wierze zawiadomiły o nadużyciach w swoim miejscu pracy lub środowisku.

Dzięki dotacji z programu Środki Przejściowe 2005 Unii Europejskiej rozszerzyliśmy zakres działań związanych z ochroną prawną *whistleblowerów*. Poza poradnictwem prawnym, podejmowaniem interwencji i monitorowaniem wybranych postępowań sądowych przygotowaliśmy publikację *Jak zdemaskować szwindel? Czyli krótki przewodnik po whistle-blowingu*.

Lekarska Grupa Robocza

Od 2001 roku przy Fundacji Batorego działa Lekarska Grupa Robocza, zajmująca się sprawami etyki i przeciwdziałania korupcji w służbie zdrowia.

W kwietniu 2008 roku członkowie Grupy we współpracy z Naczelną Izbą Lekarską zorganizowali konferencję na temat rozwiązań systemowych, służących ograniczeniu korupcji w służbie zdrowia. Na trzech sesjach tematycznych dyskutowano o systemie szkolenia specjalizacyjnego lekarzy, systemie refundacji leków oraz o kontraktowaniu świadczeń zdrowotnych.

W 2008 roku program finansowany był ze środków Instytutu Społeczeństwa Otwartego oraz dotacji z programu Środki Przejściowe 2005 Unii Europejskiej (149 408,32 zł).

Razem koszty programu

538 707,64 zł

Partnerstwo Inicjatyw Społecznych

Celem programu jest rozwijanie ponadgranicznej współpracy organizacji pozarządowych z Polski i Niemiec z organizacjami z Białorusi, Ukrainy i Rosji (Obwodu Kaliningradzkiego), przyczyniającej się do wzmacniania solidarności i dobrosąsiedzkich kontaktów oraz do rozwiązywania problemów, z którymi borykają się kraje naszego regionu. Program, zaplanowany na lata 2004–2010, realizowany jest we współpracy z niemiecką Fundacją Roberta Boscha. Naszym partnerem na Ukrainie jest Fundacja Współpracy Polsko-Ukraińskiej PAUCI z Kijowa.

Wspieramy trójstronne projekty polskich i niemieckich oraz ukraińskich, białoruskich lub rosyjskich organizacji pozarządowych. Projekty mogą być adresowane do różnych grup społecznych i mogą dotyczyć różnych obszarów tematycznych. Ważne jest, by udział partnerów z trzech krajów nie był przypadkowy, lecz by inicjował lub rozwijał trwałą współpracę, która może przyczynić się do upowszechnienia modelowych działań społecznych. Oprócz dotacji oferujemy organizacjom pomoc w znalezieniu partnerów w pozostałych krajach oraz organizujemy seminaria służące wymianie doświadczeń i planowaniu wspólnych działań.

W roku 2008 przekazaliśmy 14 dotacji przyznanych w ubiegłorocznej edycji konkursu. Realizowane projekty dotyczyły wymiany doświadczeń i prezentacji dobrych praktyk w określonych dziedzinach społecznych, takich jak: integracja niepełnosprawnych, edukacja obywatelska młodzieży, edukacja ekologiczna, społeczna i zawodowa aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich. Jak co roku duża część działań adresowana była do aktywnej społecznie młodzieży i liderów lokalnych.

Przeprowadziliśmy też kolejną, piątą edycję konkursu, na który wpłynęło 49 listów intencyjnych. Autorzy 25 projektów zostali zaproszeni do udziału w trójstronnych seminariach zorganizowanych w Ryni (14–17 i 24–26 września). Podczas tych spotkań przedstawiciele organizacji prezentowali i dopracowywali swoje projekty oraz konsultowali je z gronem ekspertów i pracowników fundacji Batorego, Boscha i PAUCI. Po seminariach otrzymaliśmy 16 wniosków. Komisja ekspertów z Polski, Niemiec, Ukrainy, Rosji i Białorusi wybrała 12 projektów, które będą realizowane w 2009 roku.

W 2008 roku program finansowany był ze środków Fundacji Boscha (630 337,34 zł) i Instytutu Społeczeństwa Otwartego.

Dotacje	648 312,70 zł
Seminaria i posiedzenia międzynarodowej komisji	119 264,64 zł
Koszty realizacji	86 763,90 zł
Razem koszty programu	854 341,24 zł

Dotacje

Dom Spotkań im. Angelusa Silesiusa, Wrocław

Kształcenie liderów pozaformalnej edukacji młodzieży – szkolenia i wizyty studyjne w Niemczech i w Polsce dla grupy edukatorów z okręgu mohylewskiego (Białoruś), mające przygotować ich do roli trenerów edukacji nieformalnej.

12 450 EUR

Elćkie Stowarzyszenie Ekologiczne, Elk

Budowanie partnerstwa na rzecz środowiska naturalnego poprzez promocję edukacji ekologicznej – warsztaty dla uczniów z Berlina, Elku i Gusiewa (Obwód Kaliningradzki) oraz wizyty studyjne dla nauczycieli z Gusiewa.

10 980 EUR

Fundacja Rodowo, Sorkwity

Aktywne kobiety – cykl szkoleń i wizyt studyjnych, zorganizowanych przez niemiecką i polską organizację partnerską, dla kobiet z wiejskich terenów obwodu grodzieńskiego (Białoruś), przygotowujących je do prowadzenia działalności gospodarczej.

15 000 EUR

Instytut im. Michaela Tiffernusa, Ehrenkirchen

Spójrz dwa razy! – praca z grupami mieszkańców Wałbrzycha i Użgorodu (Ukraina) nad alternatywnymi strategiami rozwoju ich miast, wykorzystująca doświadczenia niemieckiej metody aktywizacji i integracji społeczności miejskich.

19 693 EUR

Kultur Aktiv, Drezno

BelaPlus 2008 – seminarium w Polsce i staże w europejskich organizacjach dla młodych Białorusinów – laureatów konkursu na lokalne inicjatywy kulturalno-społeczne (kontynuacja projektu realizowanego w 2007 roku).

13 000 EUR

Misja Ca-Tee-Drale, Goerlitz

Miasto dzieci – dofinansowanie udziału ukraińskich uczniów w realizowanym od paru lat trójstronnym projekcie aktywizacji obywatelskiej młodzieży szkolnej z Goerlitz (Niemcy), Tarnopola (Ukraina) i Zgorzelca (Polska).

4 000 EUR

Niemiecko-Rosyjska Wymiana, Berlin

Wolontariat bez granic – cykl warsztatów i wizyt studyjnych w Niemczech i w Polsce, przygotowujących cztery organizacje pozarządowe z Równego (Ukraina) do współpracy z ukraińskimi i zagranicznymi wolontariuszami.

12 000 EUR

Polska Fundacja im. Roberta Schumana, Warszawa

Forum ukraińsko-polsko-niemieckie Tri.net – warsztaty dla przedstawicieli organizacji pozarządowych z Polski, Niemiec i Ukrainy dotyczące międzynarodowej współpracy, budowania trójstronnych partnerstw i wypracowywania wspólnych projektów.

15 000 EUR

Forum młodych dziennikarzy – cykl szkoleń dla młodych dziennikarzy mediów lokalnych i studenckich z Niemiec, Polski i Ukrainy na temat sposobów prezentowania problematyki europejskiej.

12 540 EUR

Społeczny Instytut Ekologiczny SIE, Warszawa

Wspólne drogi ekorozwoju – cykl szkoleń i wizyt studyjnych dla białoruskich nauczycieli i przedstawicieli organizacji ekologicznych z okręgu mohylewskiego (Białoruś), prezentujących doświadczenia Mazowsza i Saksonii w zakresie angażowania lokalnych społeczności w rozwiązywanie problemów ekologicznych.

12 250 EUR

Stowarzyszenie Kulturalne Viva Art, Elbląg

Integracja = akceptacja – cykl seminariów i wizyt studyjnych dotyczących rehabilitacji i integracji społecznej osób niepełnosprawnych, z udziałem osób z niepełnosprawnością intelektualną lub fizyczną, ich opiekunów i terapeutów z Drezna, Elbląga i Zielonogrodzka (Obwód Kaliningradzki).

11 020 EUR

Stowarzyszenie Rerum Novarum, Warszawa

drohobych.eu – projekt artystyczny realizowany w Drohobyczu (Ukraina), osnuty wokół wielokulturowej przeszłości miasta i postaci Brunona Schulza: warsztaty plastyczne dla dzieci, młodzieży i dorosłych, prowadzone przez młodych artystów z Niemiec, Polski i Ukrainy, zakończone wystawą prac.

13 390 EUR

Towarzystwo Demokratyczne Wschód, Warszawa

Młodzież i wolontariat – działania na rzecz rozwoju ruchu wolontarystycznego w Obwodzie Kaliningradzkim: szkolenia i wizyta studyjna dla liderów centrum wolontariatu z Gusiewa oraz staże polskich i niemieckich wolontariuszy w Gusiewie (kontynuacja działań z lat 2005–2006).

15 200 EUR

Trialog – Sieć Nowych Idei, Berlin

InterNos – aktywnie przez życie – seminarium dla młodych ludzi z Meklemburgii, Mazur i Krymu poświęcone aktywności społecznej i obywatelskiej na prowincjach.

15 000 EUR

Memoria

Celem programu jest zachęcenie młodych ludzi z Europy Środkowej i Wschodniej do podejmowania wspólnych działań na rzecz ochrony europejskiego dziedzictwa kulturowego. Program, zainicjowany przez niemiecką Fundację Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość, zaplanowano na lata 2007–2009.

Wspieramy międzynarodowe wakacyjne obozy wolontariackie, na których młodzi ludzie z Niemiec, Polski, Litwy, Rosji, Białorusi i Ukrainy poznają różne aspekty historii kultury regionów pogranicznych oraz zdobywają wiedzę, doświadczenie i praktyczne umiejętności w zakresie ochrony dóbr kultury. Przekazujemy dotacje organizacjom pozarządowym, które mają doświadczenie w ochronie i upowszechnianiu europejskiego dorobku kulturowego i swoją działalność opierają na współpracy z młodzieżą w wieku 18–28 lat. Oprócz dotacji organizacjom oferujemy możliwość udziału w seminariach służących wymianie doświadczeń, poszerzaniu wiedzy i doskonaleniu metod pracy.

W roku 2008, w drugiej edycji konkursu dotacyjnego, otrzymaliśmy 33 wnioski, spośród których polsko-niemiecka komisja wyłoniła 12 projektów. W wakacyjnych obozach, które odbywały się w Polsce (7), na Ukrainie (2), na Białorusi (2) i w Obwodzie Kaliningradzkim (1), wzięło udział 200 wolontariuszy. Zajmowali się oni porządkowaniem i renowacją cmentarzy, świątyń lub innych lokalnych obiektów zabytkowych, zbierali opowieści i inne świadectwa wielokulturowej przeszłości regionów. Uczestniczyli także w warsztatach konserwatorskich i historycznych oraz przygotowywali spotkania, na których prezentowali wyniki swoich prac miejscowej ludności. Opisy zrealizowanych projektów dostępne są na stronie www.memoria.org.pl.

Dla organizatorów obozów przygotowaliśmy dwa seminaria. Pierwsze z nich (19–20 maja) służyło rozwijaniu wiedzy na temat metod pracy z wolontariuszami, konserwacji zabytków, ochrony miejsc pamięci wielokulturowej, współpracy z mieszkańcami. Drugie seminarium (24–25 października) poświęcone było m.in. prezentacji osiągniętych rezultatów oraz ewaluacji, którą przeprowadziła Agnieszka Iwaniak ze Stowarzyszenia BORIS.

Drugie seminarium poprzedziła debata (23 października) pt. „Obecni nieobecni. Europejskie dziedzictwo kulturowe w rzeczywistości lokalnej”, poświęcona praktyce ochrony dziedzictwa kulturowego w warunkach lokalnych i przywracaniu pamięci o społecznościach już nieobecnych, a tworzących niegdyś wielokulturową mozaikę pogranicza. W debacie udział wzięli: prof. Robert Traba (Centrum Badań Historycznych PAN w Berlinie), Longin Graczyk (Fundacja Ormiańska KZKO), Andriy Salyuk (Fundacja na Rzecz Ochrony Zabytków Lwowa), dr Aleksandra Sulikowska-Gąska (Instytut Historii Sztuki UW). Dyskusję poprowadził dr Grzegorz Godlewski (Instytut Kultury Polskiej UW).

W 2008 roku program finansowany był ze środków niemieckiej Fundacji Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość (586 888,93 zł) i Instytutu Społeczeństwa Otwartego.

Dotacje	503 437,88 zł
Seminaria, strona www i posiedzenia międzynarodowej komisji	83 451,05 zł
Koszty realizacji	93 536,81 zł
Razem koszty programu	680 425,74 zł

Dotacje

Ekologiczny Klub UNESCO Pracownia na rzecz Bioróżnorodności, Piaski

Gościniec protestancki – obóz z udziałem 15 wolontariuszy z Białorusi, Litwy, Niemiec, Polski i Ukrainy: badanie oraz dokumentacja oddziaływania protestantów na kulturę i życie gospodarcze Lublina i okolic oraz organizacja festiwalu kultury protestanckiej (kontynuacja projektu dotowanego w 2007 roku). **13 481 EUR**

Fundacja Ormiańska KZKO, Warszawa

Kuty nad Czermoszem, mała stolica Ormian – obóz z udziałem 17 wolontariuszy z Niemiec, Polski i Ukrainy: inwentaryzacja i renowacja cmentarzy ormiańskich w Kutach na Ukrainie. **14 698 EUR**

Organizacja Charytatywna Centrum Inicjatyw Oświatowych, Lwów

Śladami przeszłości – obóz z udziałem 18 wolontariuszy z Białorusi, Niemiec, Polski i Ukrainy: prace porządkowe i konserwatorskie na terenie klasztoru we wsi Podkamień na Ukrainie oraz przygotowanie broszury na temat historii regionu. **14 550 EUR**

Regionalne Towarzystwo Polsko-Niemieckie, Zielona Góra

Razem w Europie – obóz z udziałem 16 wolontariuszy z Niemiec, Polski i Ukrainy: inwentaryzacja i porządkowanie obiektów oraz organizacja Święta Winobrania na terenie skansenu we wsi Ochla koło Zielonej Góry. **15 000 EUR**

Stowarzyszenie Międzynarodowej i Międzykulturowej Wymiany Anawoj, Michałowo

Żywa historia – obóz z udziałem 15 wolontariuszy z Białorusi, Niemiec i Polski: odkrywanie i dokumentacja śladów wielokulturowej przeszłości gminy Michałowo oraz prace konserwatorskie na miejscowym cmentarzu żydowskim (kontynuacja projektu dotowanego w 2007 roku). **10 577 EUR**

Stowarzyszenie na rzecz Ziemi Podlaskiej Drumla, Łomianki

Śladami opowieści z przeszłości Podlasia – obóz z udziałem 18 wolontariuszy z Białorusi, Niemiec i Polski: prace renowacyjne w synagodze i na cmentarzu żydowskim w Krynkach oraz wywiady z mieszkańcami na temat wielokulturowej przeszłości ich miejscowości. **12 820 EUR**

Stowarzyszenie Regionet, Poznań

Wzdłuż Traktu Batorego – obóz z udziałem 20 wolontariuszy z Białorusi i Polski: porządkowanie cmentarza żydowskiego i umocnień fortyfikacyjnych z czasów I wojny światowej w rejonie miasta Pastawy na Białorusi, przygotowanie ich dokumentacji do państwowego rejestru zabytków oraz nakręcenie filmu o tych mało znanych miejscach pamięci. **11 220 EUR**

Stowarzyszenie Wspólnota Kulturowa Borussia, Olsztyn

Wolontariat międzynarodowy – obóz z udziałem 12 wolontariuszy z Niemiec, Polski i Rosji: porządkowanie terenu i renowacja elementów zabytkowego kompleksu architektonicznego Brama Fridlandzka w Kalinigradzie (kontynuacja projektu dotowanego w 2007 roku). **13 007 EUR**

Towarzystwo Amicus, Białystok

Grodno 2008 – obóz z udziałem 19 wolontariuszy z Białorusi, Niemiec i Polski: nakręcenie filmów dokumentalnych o mieszkańcach i zabytkach grodzieńskiej starówki (Białoruś), zagrożonej wyburzeniem pod trasę szybkiego ruchu i nowe budownictwo. **13 700 EUR**

Towarzystwo dla Natury i Człowieka, Lublin

Uroczyska pogranicza – obóz z udziałem 17 wolontariuszy z Białorusi, Niemiec, Polski i Ukrainy: prace konserwatorskie na cmentarzach różnych wyznań oraz warsztaty artystyczne nawiązujące do wielokulturowego dziedzictwa zachodniego Polesia (kontynuacja projektu dotowanego w 2007 roku). **10 916 EUR**

Towarzystwo im. Edyty Stein, Wrocław

Żydowskie ślady III – obóz z udziałem 14 wolontariuszy z Niemiec, Polski i Białorusi: zajęcia poświęcone przemianom kultury żydowskiej w XIX–XX wieku, warsztaty fotograficzne i dziennikarskie na temat żydowskiej symboliki nagrobnej oraz prace porządkowe na Nowym Cmentarzu Żydowskim we Wrocławiu. **11 147 EUR**

Wołyński Okręg Skautowskiej Organizacji Ukrainy Płast, Łuck

Pamięć bez granic – obóz z udziałem 12 wolontariuszy z Niemiec, Polski i Ukrainy: prace porządkowe i konserwatorskie na zabytkowym cmentarzu prawosławnym przy Sanktuarium Maryjnym na Wzgórzu Chełmskim. **12 574 EUR**

Wschód–Wschód

Celem programu jest wspieranie międzynarodowej współpracy na rzecz wprowadzania i utrwalania przemian demokratycznych, budowy i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego oraz upowszechniania nowatorskich rozwiązań problemów społecznych w regionie Europy Środkowo-Wschodniej, Azji Centralnej i Kaukazu. Program działa w ramach powołanego w 1991 roku przez Instytut Społeczeństwa Otwartego (Open Society Institute) regionalnego programu Wschód–Wschód: Partnerstwo Ponad Granicami.

Wspieramy międzynarodowe projekty realizowane przez polskie organizacje i instytucje we współpracy z partnerską organizacją z co najmniej jednego kraju regionu. Finansujemy też koszty podróży osób zaproszonych do udziału w przedsięwzięciach organizowanych w innych krajach regionu. Staramy się zachęcać polskie organizacje do przygotowywania projektów dotyczących dzielenia się doświadczeniami związanymi z procesem przystępowania do Unii Europejskiej z krajami kandydującymi do UE i wschodnimi sąsiadami Uni.

W 2008 roku przekazaliśmy 29 dotacji. Większość z dotowanych projektów to przedsięwzięcia długofalowe, często kontynuujące działania rozpoczęte w ubiegłych latach. Polscy eksperci uczestniczyli ponadto w 24 projektach organizowanych w innych krajach regionu. Tematyka wspólnych działań była bardzo zróżnicowana i dotyczyła m.in. współpracy samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorczości, pomocy niepełnosprawnym, opieki medycznej i ochrony zdrowia. Podobnie jak w latach ubiegłych większość projektów realizowana była we współpracy z organizacjami partnerskimi z krajów wschodnich, głównie z Ukrainy. Nadal niewiele było działań prowadzonych z organizacjami z Białorusi i krajów bałkańskich, ale zwiększyła się liczba projektów dotyczących współpracy polsko-rosyjskiej.

W czerwcu, we współpracy z moskiewską Fundacją Nowa Eurazja, zorganizowaliśmy w Pskowie drugie spotkanie polskich i rosyjskich organizacji (pierwsze odbyło się w Warszawie w 2006 roku). Uczestnicy (ok. 50 osób, w tym 19 z Polski) prezentowali sytuację trzeciego sektora w Rosji i w Polsce oraz najbardziej udane przedsięwzięcia, zainicjowane na poprzednim spotkaniu. Następnie, dyskutując w dwu grupach tematycznych, dotyczących aktywizacji lokalnej oraz problemu migrantów i uchodźców, próbowali znaleźć odpowiedniego partnera i przygotować zarys wspólnych działań. Polscy uczestnicy odwiedzili też organizacje pozarządowe i inne instytucje w Pskowie.

Program finansowany ze środków regionalnego programu Wschód–Wschód.

Dotacje	1 312 932,00 zł
Spotkanie polsko-rosyjskie	98 585,07 zł
Koszty realizacji	129 755,80 zł
Razem koszty programu	1 541 272,87 zł

Dotacje

Centrum Kształcenia i Dialogu Theotokos, Gliwice

Koleżeńskie wsparcie jako metoda przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – dwie wizyty studyjne w Polsce przedstawicieli organizacji pozarządowych z obwodu donieckiego (Ukraina) oraz wizyta monitoringowa w Doniecku. 54 551,60 zł

Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS, Łódź

Szkoła otwartej społeczności lokalnej – doświadczenia i dobre praktyki – dwa szkolenia: w Buriacji (Rosja) i w Polsce, dla przedstawicieli buriackich organizacji pozarządowych. 120 724,51 zł

Federacja Pacjentów Polskich FPP, Warszawa

Organizacje pacjentów na rzecz bezpieczeństwa i praw pacjentów – konferencja w Warszawie z udziałem przedstawicieli organizacji z Europy Środkowo-Wschodniej i Azji Centralnej oraz udział w konferencjach w Kijowie (Ukraina), w Ałma Acie (Kazachstan), w Kiszyniowie (Mołdawia) i w Tbilisi (Gruzja). 38 091,10 zł

Fundacja Edukacja dla Demokracji, Warszawa

Centra przedsiębiorczości przeciw bezrobociu – wizyty studyjne i warsztaty dla przedstawicieli władz, organizacji pozarządowych i szkół z Mołdawii, Rosji i Ukrainy (kontynuacja działań prowadzonych od 2006 roku). 95 658,71 zł

Fundacja Edukacji Międzykulturowej, Warszawa

Rozwój agroturystyki – wizyty studyjne i warsztaty dla lokalnych liderów, przedstawicieli mniejszości narodowych z Gruzji, z rejonu Pankisi i Samcche-Dżawachetii (kontynuacja projektu rozpoczętego w 2007 roku). 21 730 zł

Fundacja Krzyżowa dla Porozumienia Europejskiego, Grodziszczce

Poradnictwo obywatelskie i biura porad obywatelskich – wizyty studyjne i szkolenie dla przedstawicieli organizacji pozarządowych z Iwano-Frankowska, Lwowa, Równego i Tarnopola (Ukraina). 36 603,78 zł

Fundacja Szczęśliwe Dzieciństwo, Lublin

Internetowa giełda inicjatyw młodzieżowych – dwa warsztaty dla uczniów i nauczycieli z Tarnopola (Ukraina) na temat zakładania firm szkolnych i realizowania pomysłów wybranych w internetowej aukcji oraz spotkanie podsumowujące w Tarnopolu z udziałem polskich nauczycieli i uczniów. 68 436,72 zł

Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Warszawa

Wymiar sprawiedliwości wobec nieletnich sprawców, ofiar i świadków przestępstw – wizyta studyjna przedstawicieli czterech regionów Rosji (Mari El, Czuwaszia, Niżny Nowogród i Tatarstan). 37 240 zł

Instytut Informacji Publicznej, Sopot

Lokalna polityka społeczna: wdrażanie standardów europejskich – wizyta studyjna w Polsce przedstawicieli samorządu z Połtawy, Sum i Czerkasów (Ukraina) oraz wizyta monitoringowa w Połtawie i Czerkasach. 41 308,55 zł

Krajowe Towarzystwo Autyzmu, Oddział w Krakowie, Kraków

System wspierania osób z autyzmem – wizyta studyjna i warsztaty dla specjalistów, rodziców i działaczy organizacji pozarządowych z Czech, Litwy, Macedonii, Słowacji, Ukrainy i Węgier. 37 500 zł

Krakowskie Stowarzyszenie Zarządców Nieruchomości, Kraków

Zasady ustalania opłat za usługi komunalne – udział w seminarium we Lwowie oraz wizyta studyjna w Polsce przedstawicieli ukraińskich samorządów i wspólnot komunalnych. 14 848,07 zł

Krakowskie Stowarzyszenie Zarządców Nieruchomości, Kraków

Reformowanie mieszkalnictwa i usług komunalnych – szkolenie w Polsce dla ukraińskich menedżerów ze stowarzyszeń zarządców nieruchomości i przedsiębiorstw usług komunalnych. 9 500 zł

Małopolskie Towarzystwo Oświatowe, Nowy Sącz

Akademia młodych przedsiębiorców społecznych – wizyta studyjna młodych liderów społecznych i nauczycieli z Azerbejdżanu. 18 500 zł

Polska Fundacja im. Roberta Schumana, Warszawa

Promocja wolontariatu w sektorze pozarządowym – wizyta studyjna w Polsce przedstawicieli organizacji pozarządowych i władz lokalnych z Armenii oraz udział w konferencji w Gyumri (Armenia). 28 659,64 zł

Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne Ziarno, Słubice

Rolnicy na rzecz zrównoważonych społeczności wiejskich – wizyta studyjna białoruskich rolników. 26 380 zł

Stowarzyszenie Hospicjum Łódzkie, Łódź

Opieka paliatywna i leczenie bólu – dwa szkolenia dla lekarzy, pielęgniarek, pracowników socjalnych i terapeutów z Iwano-Frankowska, Kijowa i Lwowa (Ukraina). 21 950 zł

Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych EFFATA, Piła <i>Młodzi profesjonalni liderzy</i> – warsztaty dla przedstawicieli organizacji pozarządowych z Sum (Ukraina).	17 280 zł
Stowarzyszenie Jeden Świat, Poznań <i>Edukacja na temat praw człowieka w praktyce</i> – dwa szkolenia dla młodych przedstawicieli organizacji pozarządowych z Mołdawii, Rumunii, Rosji i Ukrainy.	60 700 zł
Stowarzyszenie Przyszań, Itawa <i>Wolontariusze w pracy z dziećmi niepełnosprawnymi</i> – dwa warsztaty w Polsce i na Litwie dla nauczycieli przedszkolnych, pedagogów i wolontariuszy.	22 770 zł
Stowarzyszenie Ośrodek Współpracy Europejskiej, Dzierżoniów <i>Rzetelne informowanie o UE i NATO</i> – wizyta studyjna ukraińskich dziennikarzy z Czernihowa i Połtawy oraz warsztaty dla dziennikarzy w Czernihowie i Połtawie.	21 280,31 zł
Stowarzyszenie Polskie Centrum Mediacji, Warszawa <i>Sprawiedliwość naprawcza i mediacje jako metody przeciwdziałania przemocy nieletnich</i> – szkolenie dla mediatorów z Rosji i Ukrainy w Warszawie oraz szkolenie w Kijowie.	114 845,10 zł
Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym Krok za Krokiem, Zamość <i>Równy dostęp do opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i edukacji dla dzieci niepełnosprawnych</i> – szkolenie i wizyta studyjna przedstawicieli ukraińskich organizacji pozarządowych z Kamieńca Podolskiego i Białej Cerkwi oraz wizyta monitoringowa w ukraińskich organizacjach partnerskich (kontynuacja działań realizowanych od 2005 roku).	14 925,51 zł
Stowarzyszenie Wydawnicze Barki, Poznań <i>Integracja grup wykluczonych społecznie</i> – wizyta studyjna w Polsce przedstawicieli ukraińskich organizacji pracujących z bezdomnymi i bezrobotnymi oraz trzy wizyty eksperckie w Kijowie i we Lwowie.	18 663,20 zł
Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica, Płock <i>Szkolne kluby europejskie</i> – szkolenia i wizyta studyjna w Polsce nauczycieli z obwodu sumskiego (Ukraina) oraz udział w seminarium w Sumach.	26 252,52 zł
Świętokrzyskie Centrum FRDL, Kielce <i>Przejrzysty samorząd</i> – wizyta studyjna przedstawicieli samorządu z obwodu winnickiego (Ukraina), prezentacja zasad i rezultatów akcji Przejrzysta Polska.	55 682,12 zł
Towarzystwo Edukacyjne Wiedza Powszechna, Gdańsk <i>Krok ku równości: temat równości płci w systemie edukacji na Białorusi</i> – warsztaty dla białoruskich nauczycielek, spotkania klubu dyskusyjnego oraz wizyta ewaluacyjna na Białorusi.	42 110 zł
Uniwersytet Warszawski, Instytut Dziennikarstwa, Warszawa <i>Media w okresie transformacji</i> – wizyta studyjna studentów i wykładowców dziennikarstwa z Uniwersytetu w Baku (Azerbejdżan) oraz rewizyta polskich studentów i wykładowców w Baku.	15 817,74 zł
Wschodnioeuropejskie Centrum Demokratyczne, Warszawa <i>Młodzi liderzy</i> – wizyta studyjna absolwentów Szkoły Liderów prowadzonej przez Centrum Interbilim w Biszkeku (kontynuacja współpracy zainicjowanej przez kirgiską organizację w 2007 roku).	26 245,52 zł
<i>Ochrona praw mniejszości narodowych i etnicznych</i> – wizyta studyjna młodych liderów z Buriacji (Rosja).	55 440,65 zł
Związek Młodzieży Chrześcijańskiej Polska YMCA, Warszawa <i>Temida – międzynarodowa współpraca akademicka w dziedzinie bezpłatnej pomocy prawnej</i> – wizyta studyjna i warsztaty dla studentów prawa z Armenii, Gruzji i Ukrainy	19 700 zł
Budowanie partnerstw Spotkanie w Pskowie (Rosja) przedstawicieli polskich i rosyjskich organizacji pozarządowych, zajmujących się aktywizacją lokalną oraz problemami migrantów i uchodźców (spotkanie zorganizowane przez Fundację Batorego we współpracy z Fundacją Nowa Eurazja).	98 585,07 zł

Udział w projektach realizowanych w innych krajach

Konferencja Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, Tirana, Albania Uczestniczka z Polski: Olga Soszyńska (Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa)	2 620,57 zł
Seminarium Interdyscyplinarne podejście do problemu molestowania dzieci, Sofia, Bułgaria Uczestnicy z Polski: Dorota Gajewska, Maria Keller-Hamela, Olga Kudanowska i Gabriela Roszkowska (Fundacja Dzieci Niczyje, Warszawa)	6 311,88 zł

Konferencja <i>Udział organizacji pozarządowych w procesach decyzyjnych w Unii Europejskiej</i>, Praga, Czechy Uczestniczka z Polski: Marta Pejda (Grupa Zagranica, Warszawa)	1 718,34 zł
Seminarium <i>Wspólna droga do Europy – wiedza, doświadczenie, rozwój</i>, Praga, Czechy Uczestnicy z Polski: Krzysztof Balon, Piotr Dancewicz, Jan Kopeć, Agnieszka Krawczyk, Justyna Ochędzan i Kamila Płowiec (Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Warszawa)	3 449,88 zł
Seminarium eksperckie <i>Od wzmocnienia Europejskiej Polityki Sąsiedztwa do prezydencji czeskiej w 2009 r. Gra energetyczna – kierunki północ i południe</i>, Praga, Czechy Uczestnik z Polski: Ernest Wyciszkievicz (Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa)	398 zł
Dwa szkolenia <i>Edukacja ekonomiczna dziennikarzy</i>, Ałma Ata, Kazachstan Uczestnicy z Polski: Tomasz Chmielewski, Adam Kot i Marcin Polak (Think Point, Warszawa)	22 411 zł
Konferencja <i>Perspektywy rozwoju państwa i społeczeństwa obywatelskiego w Azji Centralnej</i>, Biszkek, Kirgistan Uczestnik z Polski: Mariusz Marszewski (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Instytut Wschodni, Poznań)	2 744,83 zł
Szkolenie <i>Ocena działań administracji publicznej</i>, Tukums, Łotwa Uczestnicy z Polski: Magdalena Pszczółkowska i Witold Spirydowicz (Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Warszawa)	1 805,83 zł
Konferencja <i>Społeczeństwo informatyczne i jego wpływ na media młodzieżowe</i>, Skopje, Macedonia Uczestnicy z Polski: Jan Dąbkowski i Filip Jurzyk (Stowarzyszenie Młodych Dziennikarzy POLIS, Warszawa)	3 057,05 zł
Seminarium <i>Wzmocnienie organizacji pozarządowych Nadniedźstrza</i>, Kiszyniów, Mołdawia Uczestniczki z Polski: Kamila Hernik (Instytut Spraw Publicznych, Warszawa), Radziława Gortat (Uniwersytet Warszawski) i Marzena Strokowska (Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Warszawa)	6 364,14 zł
Seminarium <i>Monitoring wyborów i obywatelskie działania na rzecz przejrzystości procedur wyborczych</i>, Ułan Bator, Mongolia Uczestnik z Polski: Grzegorz Lewocki (Ministerstwo Sprawiedliwości, Warszawa)	3 039,80 zł
Trzy wizyty eksperckie <i>Przerwanie kręgu przemocy domowej</i>, Ułan Bator, Mongolia Uczestnicy z Polski: Alicja Łukaszewicz, Bogusława Ułanowicz-Pęcherczyk i Waldemar Weihs (Fundacja Merkury, Wałbrzych)	45 782,12 zł
Seminarium <i>Wyzwania dotyczące migracji w Europie</i>, Bukareszt, Rumunia Uczestniczka z Polski: Magdalena Lesińska (Ośrodek Badań nad Migracjami, Uniwersytet Warszawski)	1 324,64 zł
Seminarium <i>Regulacje prawne dotyczące wolontariatu</i>, Bratysława, Słowacja Uczestnicy z Polski: Galia Chimiak (UNDP Bośnia i Hercegowina), Grzegorz Makowski (Instytut Spraw Publicznych, Warszawa)	2 821,34 zł
Warsztat <i>Poszukiwanie wspólnych korzeni</i>, Istambuł, Turcja Uczestniczka z Polski: Agnieszka Cianciara (Instytut Spraw Publicznych, Warszawa)	2 038,88 zł
Konferencja <i>Poprawa przejrzystości w procesach negocjacji Unii Europejskiej</i>, Kijów, Ukraina Uczestnik z Polski: Łukasz Lipiński („Gazeta Wyborcza”, Warszawa)	1 424,17 zł
Warsztat filmowy <i>Film dokumentalny w obronie demokracji i w walce z niesprawiedliwością</i>, Kijów, Ukraina Uczestnik z Polski: Maciej Nowicki (Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Warszawa)	1 333,11 zł
Seminarium i wizyta monitoringowa <i>Rehabilitacja i resocjalizacja więźniów</i>, Kijów i Lwów, Ukraina Uczestnicy z Polski: seminarium – Jacek Kitliński i Andrzej Leńczuk (Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Rzeszowie), wizyta monitoringowa – Janusz Koczberski (Młodzieżowy Ośrodek Terapii i Readaptacji, Cholewianka koło Kazimierza Dolnego)	2 630,99 zł
Konferencja <i>Wykorzystanie procedur administracyjnych dla ochrony praw człowieka</i>, Jałta, Ukraina Uczestnicy z Polski: Jacek Chlebny (Wojewódzki Sąd Administracyjny, Warszawa), Wojciech Hermeliński (Trybunał Konstytucyjny, Warszawa), Stanisław Mikke, Piotr Sendeci, Andrzej Siemiński i Monika Strus-Wotos (Naczelna Rada Adwokacka, Warszawa), Leszek Leszczyński (Wojewódzki Sąd Administracyjny, Lublin)	13 673,92 zł
Szkolenie <i>Współpraca między szkołami i społecznościami lokalnymi</i>, Odessa, Ukraina Uczestniczki z Polski: Maria Nowak i Stanisława Płaszczyńska (Federacja Inicjatyw Oświatowych, Warszawa)	3 390,16 zł
Konferencja <i>Przewyciężanie niepamięci – dzisiejsza lekcja dla Rosji</i>, Budapeszt, Węgry Uczestnik z Polski: Paweł Machcewicz (Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa)	1 196 zł

Inicjatywy Obywatelskie w Europie Wschodniej

Celem programu, zaplanowanego na lata 2003–2009, jest wspieranie przemian demokratycznych i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego na Białorusi i Ukrainie. Współpracujemy z białoruskimi i ukraińskimi organizacjami zainteresowanymi pobudzeniem i wspieraniem lokalnych inicjatyw obywatelskich, budową partnerstwa organizacji pozarządowych z instytucjami publicznymi, a także prowadzeniem działań z zakresu edukacji obywatelskiej i europejskiej. Poza dotacjami organizacjom oferujemy możliwość udziału w wizytach studyjnych, spotkaniach i szkoleniach organizowanych na Białorusi, Ukrainie, w Polsce i w innych krajach.

Regionalne organizacje partnerskie

Wspieramy sieć 49 regionalnych organizacji partnerskich (38 z Ukrainy i 11 z Białorusi), wyłonionych w ramach trzech edycji otwartego konkursu dotacyjnego, przeprowadzonych w latach 2004–2006 w różnych regionach Białorusi i Ukrainy. Organizacjom tym przekazujemy dotacje przeznaczone na działania dotyczące m.in.: edukacji prawnej i poradnictwa prawnego dla obywateli, obrony i egzekwowania praw jednostki, edukacji obywatelskiej młodzieży, tworzenia lokalnych ośrodków aktywności obywatelskiej, przejrzystości rządzenia i dostępu do informacji, rozwoju filantropii. Część z tych dotacji wykorzystywana jest na umocnienie i rozwój organizacji (podnoszenie kwalifikacji zespołu, poprawę zarządzania, różnicowanie źródeł finansowania itp.). Naszych partnerów zapraszamy także na wizyty studyjne do Polski oraz przekazujemy im dotacje na organizowanie spotkań i szkoleń służących wymianie doświadczeń oraz podnoszeniu wiedzy i umiejętności w dziedzinach mieszczących się w zakresie ich zainteresowania.

W 2008 roku 20 organizacjom wybranym w trzeciej edycji konkursu przekazaliśmy dotacje przeznaczone na ich działalność programową oraz rozwój instytucjonalny w latach 2008–2009. Ukraińska organizacja „Profesjonalna Pomoc” otrzymała dotację na kontynuację szkoleń na temat rzecznictwa interesów i zasad planowania kampanii rzeczniczych. Uczestnicy szkoleń mogli ubiegać się o dotacje na realizację przygotowanych przez siebie projektów rzeczniczych. Otrzymaliśmy 14 wniosków, spośród których 5 uzyskało dofinansowanie.

Zorganizowaliśmy trzy wizyty studyjne w Polsce (13–19 kwietnia, 8–14 czerwca i 28 września – 4 października) dla 63 przedstawicieli władz lokalnych i biznesu wskazanych przez organizacje partnerskie. Uczestnicy odwiedzili 26 organizacji z 20 miejscowości (Sokółka, Mikołajki, Nidzica, Olsztyn, Pakosze, Kwidzyn, Wandzin, Płużnica, Biłgoraj, Grzybowo, Tarnów, Katowice, Ruda Śląska, Gliwice, Chudobczyce, Poznań, Szamocin, Płock, Wrocław, Bystrzyca Kłodzka) i poznawali ich doświadczenia dotyczące rozwiązywania problemów lokalnej społeczności oraz współpracy z innymi lokalnymi partnerami: władzami i biznesem.

Edukacja obywatelska i europejska

Przekazujemy dotacje organizacjom pozarządowym z Ukrainy i Białorusi na projekty dotyczące szeroko rozumianej edukacji obywatelskiej i europejskiej, szczególnie takie, które adresowane są do dużej grupy potencjalnych odbiorców lub prowadzą do powstania modelowego planu działania, dającego się zastosować w różnych miejscach i w różnej skali.

W 2008 roku przekazaliśmy cztery dotacje na projekty edukacyjne i badawcze oraz na publikację pisma „Nowa Europa” adresowanego do Białorusinów.

Program finansowany jest ze środków dotacji Fundacji Forda.

Dotacje	1 869 532,93 zł
Wizyty studyjne i monitoring	282 481,85 zł
Koszty realizacji	217 066,43 zł
Razem koszty programu	2 369 081,21 zł

Dotacje

Regionalne organizacje partnerskie

Bukowińska Agencja Partnerstwa, Czerniowce

Dotacja na lata 2008–2009 na rozwój instytucjonalny i na kontynuację działań dotyczących rozwoju lokalnego, w tym konkurs małych grantów. 20 310 USD

Centrum Inicjatyw Młodzieżowych Totem, Chersoń

Dotacja na lata 2008–2009 na rozwój instytucjonalny oraz na wspieranie inicjatyw osób niepełnosprawnych, w tym konkurs małych grantów, i realizację projektu dla młodzieży dotyczącego problemu korupcji. 23 210 USD

Centrum Wspierania Inicjatyw Obywatelskich i Kulturalnych Tamaryszek, Dniepropietrowsk

Dotacja na lata 2008–2009 na rozwój instytucjonalny oraz na działania na rzecz zwiększenia aktywności mieszkańców obwodu dniepropietrowskiego, w tym konkurs małych grantów. 27 255 USD

Chmielnicka Obwodowa Organizacja Społeczna Adaptacja, Chmielnicki

Dotacja na lata 2008–2009 na rozwój instytucjonalny oraz na działania dotyczące współpracy trzeciego sektora z władzami lokalnymi. 24 995 USD

Czerkaska Organizacja Obwodowa Komitetu Wyborców Ukrainy, Czerkasy

Dotacja na lata 2008–2009 na rozwój instytucjonalny oraz na wspieranie inicjatyw lokalnych z obwodu czerkaskiego, w tym konkurs małych grantów. 25 710 USD

Dnieprzańskie Stowarzyszenie Rozwoju Regionów, Dniepropietrowsk

Dotacja na lata 2008–2009 na rozwój instytucjonalny oraz na kontynuację wspierania aktywności obywatelskiej w małych miastach i wsiach obwodu dniepropietrowskiego, w tym konkurs małych grantów. 22 420 USD

Fundacja Charytatywna Aist, Symferopol

Dotacja na lata 2008–2009 na rozwój instytucjonalny oraz na upowszechnianie sprawiedliwości naprawczej i mediacji na Krymie, w tym konkurs małych grantów. 26 000 USD

Instytut Zarządzania Społeczno-Kulturowego ISKM, Kirowohrad

Dotacja na lata 2008–2009 na rozwój instytucjonalny oraz na wspieranie inicjatyw obywatelskich z obwodu kirowogradzkiego, w tym konkurs małych grantów. 24 400 USD

Miejska Organizacja Ekologiczna Mama 86, Teodozja

Dotacja na lata 2008–2009 na rozwój instytucjonalny oraz na działania dotyczące społecznej kontroli działalności władz samorządowych w mieście Teodozja Wielka, w tym konkurs małych grantów. 21 480 USD

Organizacja Społeczna Nasze Dzieci, Odessa

Dotacja na lata 2008–2009 na rozwój instytucjonalny oraz na wspieranie inicjatyw młodzieżowych, w tym konkurs małych grantów. 24 980 USD

Organizacja społeczna Rozwój Wspólnot Wiejskich, Ługańsk

Dotacja na lata 2008–2009 na rozwój instytucjonalny oraz na kontynuację działań na rzecz aktywizacji wspólnot wiejskich, w tym konkurs małych grantów. 29 400 USD

Połtawska Organizacja Dzieci i Młodzieży KROK, Połtawa

Dotacja na lata 2008–2009 na rozwój instytucjonalny i na działania na rzecz dzieci i młodzieży oraz na rzecz rozwoju filantropii w obwodzie połtawskim, w tym konkurs małych grantów. 26 080 USD

Regionalna Społeczna Fundacja Charytatywna Prawo i Demokracja, Lwów

Dotacja na lata 2008–2009 na rozwój instytucjonalny oraz na działania na rzecz podnoszenia jakości usług komunalnych i na stworzenie w obwodzie lwowskim sieci ośrodków pomocy prawnej dla osób ubogich, starszych i niepełnosprawnych. 24 976 USD

Stowarzyszenie Obrony Praw Młodzieży Wołynia, Łuck

Dotacja na lata 2008–2009 na rozwój instytucjonalny oraz na wspieranie inicjatyw obywatelskich we wsiach obwodu wołyńskiego, w tym konkurs małych grantów. 25 935 USD

Stowarzyszenie Twórcze Technologie Optymalnego Rozwoju Osobowości, Kirowohrad

Dotacja na lata 2008–2009 na rozwój instytucjonalny oraz na wspieranie inicjatyw obywatelskich we wsiach obwodu kirowogradzkiego, w tym konkurs małych grantów. 22 390 USD

Zachodnioukraińskie Centrum Kobiety Perspektywy, Lwów

Dotacja na lata 2008–2009 na rozwój instytucjonalny i na działania z zakresu edukacji i pomocy prawnej oraz wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich w obwodzie lwowskim, w tym konkurs małych grantów. 25 120 USD

Zakarpackie Centrum Doradztwa i Rozwoju Advance, Bieriegiewo

Dotacja na lata 2008–2009 na rozwój instytucjonalny oraz na wspieranie inicjatyw obywatelskich w rejonie bieriegowskim, w tym konkurs małych grantów. 26 000 USD

Organizacja Społeczna Profesjonalna Pomoc, Komsomolsk

Cykl szkoleń z zakresu rzecznictwa interesów i technik monitoringu z elementami wiedzy o prawach człowieka dla grantobiorców programu Inicjatywy Obywatelskie (kontynuacja szkoleń organizowanych w 2007 roku). 94 200 USD

Agencja Rozwoju Ekonomicznego Wozniesieńska, Wozniesieńsk

Działania na rzecz włączenia mieszkańców Wozniesieńska w proces tworzenia nowego planu zagospodarowania miasta, uwzględniającego ich potrzeby i harmonijny rozwój miasta. 13 850 USD

Czerkaska Organizacja Obwodowa Komitetu Wyborców Ukrainy, Czerkasy

Działania na rzecz włączenia młodzieży z obwodu czerkaskiego w proces tworzenia lokalnej polityki młodzieżowej oraz budowania przejrzystego systemu finansowania inicjatyw młodzieżowych ze środków publicznych. 11 000 USD

Doniecka Organizacja Obwodowa Komitetu Wyborców Ukrainy, Donieck

Działania na rzecz włączenia mieszkańców obwodu donieckiego w proces podejmowania decyzji dotyczących zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie ich miejscowości. 12 800 USD

Organizacje białoruskie

Dotacje przeznaczone na rozwój instytucjonalny oraz na realizację projektów edukacji europejskiej i wspierania lokalnych inicjatyw obywatelskich (nie wymieniamy nazw organizacji białoruskich, które otrzymały dotacje, ze względu na sytuację polityczną na Białorusi). 106 370 USD

Edukacja europejska i obywatelska

Dialog Europejski, Lwów

Edukacja europejska dla inicjatyw pozarządowych – wspieranie rozwoju nieformalnych inicjatyw z zakresu edukacji europejskiej w 10 kolejnych małych miejscowościach Ukrainy (kontynuacja działań prowadzonych od 2005 roku) oraz przygotowanie grupy trenerów do prowadzenia szkoleń na temat funduszy europejskich. 92 200 USD

Białoruski Instytut Studiów Strategicznych, Wilno

Podstawy umowy społecznej na Białorusi – projekt badawczy na temat postaw Białorusinów wobec reżimu Łukaszenki. 10 000 USD

Białoruskie Stowarzyszenie im. Roberta Schumana, Warszawa

Zbadanie wpływu wprowadzonych na Białorusi w grudniu 2007 roku zmian przepisów prawnych, dotyczących ulg i świadczeń socjalnych, na sytuację najsłabszych grup społecznych. 48 300 USD

Europa bez Granic, Dortmund

Wydanie dwóch numerów papierowej wersji internetowego magazynu „Nowa Europa”, adresowanego do Białorusinów i zawierającego informacje o procesach integracji europejskiej i euroatlantyckiej oraz o relacjach UE – Białoruś. 17 780 USD

Współpraca Międzynarodowa

Celem programu jest wspieranie demokratycznych przemian w Europie Wschodniej, kształtowanie przyjaznej polityki Polski i Unii Europejskiej wobec sąsiadów na Wschodzie oraz inicjowanie dyskusji publicznej i udział w debacie na temat spraw międzynarodowych w Polsce i na forum europejskim.

Przyjazna granica

W ramach projektu od 2002 roku prowadzimy działania na rzecz liberalizacji polityki wizowej Polski i pozostałych państw członkowskich Unii Europejskiej wobec obywateli krajów Europy Wschodniej oraz na rzecz podniesienia standardów obsługi cudzoziemców na przejściach granicznych na wschodniej granicy Unii. Wspólnie z grupą organizacji pozarządowych z Polski, Rosji, Ukrainy i Białorusi prowadziliśmy monitoring polskich przejść granicznych pod kątem zachowania służb wobec przekraczających je cudzoziemców ze Wschodu (2002–2003), monitoring polskiej polityki wizowej (2003–2004), monitoring procedur wydawania wiz przez kraje Unii Europejskiej obywatelom Europy Wschodniej (2005–2006) oraz monitoring lądowych przejść granicznych Unii Europejskiej (2007). Raporty i wynikające z monitoringu rekomendacje wykorzystujemy w podejmowanej na forum unijnym kampanii na rzecz wprowadzania przyjaznych rozwiązań wizowych i granicznych wobec wschodnich sąsiadów Unii Europejskiej.

W 2008 roku posumowaliśmy wyniki przeprowadzonego rok wcześniej monitoringu 19 przejść granicznych w siedmiu krajach: Bułgarii, Estonii, Finlandii, Polsce, Rumunii, na Węgrzech i na Słowacji. Opracowano siedem raportów krajowych oraz raport końcowy pt. *Monitoring przejść granicznych Unii Europejskiej* autorstwa Marty Kindler i Ewy Matejko z Ośrodka Badań nad Migracjami Uniwersytetu Warszawskiego, przygotowany we współpracy z przedstawicielami instytucji, które prowadziły badania w poszczególnych krajach. Z naszych badań wynika, że sposób obsługi podróżnych i warunki, w jakich podróżni oczekują, wymagają większej uwagi i zmian. Najważniejsze problemy dotyczą: infrastruktury przejść granicznych, komunikacji (dostęp do informacji na temat procedur granicznych i komunikacja między podróżnymi a funkcjonariuszami granicznymi), współpracy między instytucjami zarządzającymi granicą, władzami lokalnymi i centralnymi. Konsekwencjami tych problemów są m.in. tworzenie się kolejek, niedostateczne stosowanie reguł niedyskryminacji, praktyki korupcyjne.

Raport prezentowany był: w maju w Warszawie podczas konferencji „Co się dzieje na granicach Unii?”, w Brukseli (czerwiec) – na spotkaniu zorganizowanym we współpracy z Ośrodkiem Studiów nad Polityką Europejską (CEPS) i brukselskim biurem Instytutu Społeczeństwa Otwartego (OSI), w Kijowie (czerwiec) – na seminarium zorganizowanym wspólnie z Centrum Pokoju, Konwersji i Polityki Zagranicznej Ukrainy (CPCFPU) i Międzynarodową Fundacją Odrodzenie, w Budapeszcie (lipiec) – na dorocznej konferencji programu „Wyzwanie” oraz w Helsinkach (wrzesień) – na konferencji zorganizowanej we współpracy z Fińskim Instytutem Spraw Międzynarodowych. Przedstawione w raporcie wyniki badań i wnioski były

także omawiane w trakcie mniej oficjalnych spotkań z przedstawicielami władz krajów członkowskich UE oraz instytucji unijnych.

Podjęliśmy też działania na rzecz liberalizacji procedur wizowych. W styczniu, wspólnie z czeskim Stowarzyszeniem Spraw Międzynarodowych (AMO), wystosowaliśmy apel „Jak zapobiec tworzeniu żelaznej kurtyny między UE a Białorusią?”, postulujący obniżenie cen wiz schengenських dla obywateli Białorusi z 60 do 35 euro. Apel podpisali m.in. byli prezydenci Czech i Polski: Václav Havel, Lech Wałęsa i Aleksander Kwaśniewski, przedstawiciele polskiego i czeskiego parlamentu oraz polskie i czeskie organizacje pozarządowe. W czerwcu opublikowaliśmy analizę *Co można zmienić w sprawie wiz? Polityka wizowa po wejściu Polski do Schengen*, w której zaprezentowaliśmy wpływ zaostrzenia polityki wizowej UE na sytuację wschodnich sąsiadów Polski, a także działania, które należy podjąć, by złagodzić jej skutki na Wschodzie. Problematykę tę podjęliśmy także w trakcie spotkań z przedstawicielami Departamentu Konsularnego MSZ, na konferencjach oraz w artykułach i wypowiedziach dla mediów.

Jesienią – we współpracy z Centrum Carnegie z Moskwy, Centrum Innowacji Socjalnych (CIS) z Mińska, CPCFPU z Kijowa i Instytutem na rzecz Polityki Publicznej z Kiszyniowa – przeprowadziliśmy w Kijowie, Kiszyniowie, Mińsku i Moskwie monitoring konsulatów 9 państw UE: Czech, Litwy, Łotwy, Finlandii, Francji, Niemiec, Polski, Wielkiej Brytanii i Włoch. Badaliśmy zmiany w zakresie procedur wizowych i jakości obsługi osób ubiegających się o legalny pobyt w UE w stosunku do sytuacji sprzed trzech lat, kiedy przeprowadziliśmy podobne badania przy zastosowaniu tej samej metodologii. W grudniu na konferencji „Polityka wizowa rok po Schengen” Leszek Chajewski (socjolog) przedstawił wstępne wyniki i wnioski z badań. W dyskusji wzięli udział: Leonid Kalicenia (CIS, Mińsk), Ołeksandr Suszko (CPCFPU, Kijów) i Krzysztof Lisek (przewodniczący Sejmowej Komisji Spraw Zagranicznych).

Więcej niż sąsiedztwo

Celem projektu jest promowanie integracji krajów objętych Europejską Polityką Sąsiedztwa (EPS) z Unią Europejską. W polu naszego zainteresowania obok Białorusi i Ukrainy znajdują się także Mołdawia i kraje Kaukazu Południowego (Armenia, Azerbejdżan i Gruzja), które również są adresatami EPS.

W 2008 roku byliśmy partnerem, zainicjowanych przez czeskie AMO, czterech spotkań „Od wzmocnienia ENP do czeskiej prezydencji w UE”, które miały na celu przygotowanie czeskich władz do objęcia prezydencji UE w 2009 roku. Na spotkaniach omawiano: sprawy energetyczne, w tym kwestię budowy gazociągów północnego i południowego (maj), politykę UE w regionie Morza Czarnego (wrzesień), możliwości rozwiązywania tzw. „zamrożonych konfliktów” w rejonie Morza Czarnego (listopad) i unijną politykę wizową wobec wschodnich sąsiadów strefy Schengen (grudzień).

W październiku wydaliśmy w wersji elektronicznej publikację *Pięć tez o Europejskiej Polityce Sąsiedztwa*, w której znalazły się m.in. krytyka dotychczasowych działań Unii i konkluzja, że EPS w coraz większym stopniu dzieli się na dwie części – politykę wobec wschodnich sąsiadów i politykę wobec sąsiadów południowych. Nawiązując do zgłoszonego na forum UE przez Polskę i Szwecję w czerwcu 2008 roku dokumentu „Partnerstwo Wschodnie”, przygotowaliśmy w październiku publikację internetową *Partnerstwo Wschodnie – komentarz*, w której – oceniając pozytywnie wstępną koncepcję Partnerstwa – przedstawiono propozycje zmian dotyczących m.in. włączenia do Partnerstwa kwestii związanych z bezpieczeństwem energetycznym.

Kwestie współpracy Unii Europejskiej z jej wschodnimi sąsiadami były tematem polsko-niemieckiego spotkania, zorganizowanego w listopadzie w Berlinie we współpracy z Niemieckim Instytutem do spraw Polityki i Bezpieczeństwa, z udziałem m.in. Jarosława Bratkiewicza (polski MSZ), Johannes Junga (członek Bundestagu), Hansa-Dietera Lucasa (Specjalny Wysłannik Rządu Niemieckiego ds. Europy Wschodniej,

Kaukazu i Azji Środkowej), Alexandra Schönfeldera (niemiecki MSZ) i Pawła Zalewskiego (poseł na Sejm RP). Uczestniczyliśmy także w konferencjach na ten temat: w Bratysławie, zorganizowanej przez Słowackie Stowarzyszenie Spraw Międzynarodowych (SFPA), oraz w Tallinie, przygotowanej przez Estońską Akademię Dyplomatyczną (listopad).

Fundacja Batorego – wraz ze szwedzkim Międzynarodowym Centrum Liberalnym – jest partnerem litewskiego Centrum Studiów Wschodnioeuropejskich w finansowanym przez Radę Nordycką projekcie „Wspieranie działań białoruskich ośrodków badawczych”. Pierwsze spotkanie dziewięciu ekspertów z białoruskich ośrodków analitycznych z przedstawicielami trzech partnerskich organizacji odbyło się w październiku w Wilnie.

We współpracy z Ministerstwem Spraw Zagranicznych przygotowaliśmy grupę polskich obserwatorów do misji OBWE na wybory parlamentarne na Białorusi. Po wyborach zorganizowaliśmy dyskusję „Co się dzieje na Białorusi?” (listopad), w której udział wzięli eksperci Białoruskiego Instytutu Studiów Strategicznych: Aleksander Czubrik, Kirił Hajduk i Witalij Silicki oraz Jelena Tonkaczewa – prawniczka od lat zajmująca się problemami organizacji pozarządowych na Białorusi. Spotkanie stanowiło próbę odpowiedzi na pytania o genezę i źródło fenomenu poparcia Białorusinów dla Aleksandra Łukaszenki, o ich stosunek do Unii Europejskiej, a także o kondycję białoruskiej gospodarki.

Dzięki dotacji uzyskanej z MSZ w ramach programu Polska Pomoc, kontynuowaliśmy – we współpracy z Międzynarodową Fundacją Odrodzenie z Kijowa – projekt „Ukraina na drodze do UE”, który w 2008 roku adresowany był do ukraińskich organizacji zajmujących się imigrantami i uchodźcami. Przedstawiciele dziewięciu, wybranych na podstawie konkursu, organizacji z siedmiu miast, położonych w różnych obwodach Ukrainy (Czernihów, Drohobycz, Cherson, Kijów, Kirowohrad, Lwów, Winnica), uczestniczyli w wizycie studyjnej oraz odbyli staże w polskich organizacjach o największym doświadczeniu w pracy na rzecz migrantów i uchodźców: Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć, Regionalnym Centrum Wolontariatu w Lublinie, Polskiej Akcji Humanitarnej, Stowarzyszeniu Interwencji Prawnej i Stowarzyszeniu Jeden Świat (22 lipca – 9 sierpnia i 31 sierpnia – 20 września). Po powrocie na Ukrainę stażyci przygotowali w swoich miastach spotkania z udziałem przedstawicieli władz lokalnych i instytucji państwowych, dziennikarzy i reprezentantów innych organizacji pozarządowych zajmujących się podobną problematyką. Spotkania te miały na celu poprawę współpracy ukraińskiego trzeciego sektora z administracją państwową oraz zainicjowanie debaty na temat pomocy migrantom i uchodźcom. W ramach projektu wydaliśmy także w języku ukraińskim przewodnik *Pomagamy cudzoziemcom*, przedstawiający doświadczenia polskiego trzeciego sektora w pracy z migrantami i uchodźcami.

Rosja w Europie

W ramach tego projektu podejmujemy kwestie dotyczące polskiej oraz europejskiej dyskusji o przemianach zachodzących w Rosji i o polityce UE wobec Federacji Rosyjskiej.

W czerwcu, we współpracy z moskiewskim Centrum Carnegie, zorganizowaliśmy konferencję „Rosyjski gaz w Europie”, w której udział wzięli eksperci od spraw energetycznych z Rosji i Unii Europejskiej: Sławomir Dębski (Polski Instytut Spraw Międzynarodowych), Agata Łoskot-Strachota (Ośrodek Studiów Wschodnich), Jakub Godzimirski (Norweski Instytut Spraw Międzynarodowych), Roland Götz (Niemiecki Instytut do spraw Polityki i Bezpieczeństwa), Samuel Greene (Moskiewskie Centrum Carnegie), Tatiana Mitrowa (Instytut Badań nad Energetyką, Rosyjska Akademia Nauk), Jens Müller (Nord Stream AG), Andris Spruds (Łotewski Instytut Spraw Międzynarodowych), Frank Umbach (Niemiecka Rada do spraw Międzynarodowych), Piotr Woźniak (były Minister Gospodarki), Ernest Wyciszkwicz (Polski Instytut Spraw Międzynarodowych) oraz Jean-Arnold Vinois (Komisja Europejska). Dyskusja dotyczyła trzech głównych problemów związanych

z eksportem rosyjskiego gazu: wielkości wydobycia i rosyjskich możliwości eksportowych przy wzrastającym zużyciu surowca na rosyjskim rynku wewnętrznym, głównych czynników politycznych i ekonomicznych, decydujących o budowie nowych gazociągów i wykorzystaniu starych szlaków dostaw rosyjskiego gazu do UE, a także obecności Gazpromu i spółek z rosyjskim kapitałem na unijnym rynku wewnętrznym. W spotkaniu wzięło udział około 100 osób.

W ramach Grupy Roboczej do spraw Polityki Wschodniej UE, którą prowadzimy wraz z Ośrodkiem Studiów Wschodnich, zorganizowaliśmy dwa spotkania: w styczniu – dotyczące polskiej polityki wobec Rosji i we wrześniu – o konsekwencjach rosyjskiej interwencji zbrojnej w Gruzji. Przedstawiciel Fundacji brał udział w pracach zajmującego się Rosją Task Force, działającego przy unijnym Instytucie Studiów nad Bezpieczeństwem w Paryżu.

Blżej Azji Centralnej

Celem tego projektu jest rozszerzenie współpracy między organizacjami z Polski i Azji Centralnej oraz upowszechnienie w naszym kraju wiedzy o tym regionie.

W 2008 roku zorganizowaliśmy dwa seminaria na temat rozwoju lokalnego i problemów społecznych w Azji Centralnej. W seminarium „Problemy społeczne i społeczeństwo obywatelskie w Azji Centralnej” (maj) uczestniczyło blisko 60 osób z Polski i Europy Środkowej, m.in. Walentyn Bogatyriew (Fundacja Programu Wsparcia Rozwoju, Kirgistan), Marina Głuszkowa (Instytut Projektowania Humanitarnego, Kirgistan), Gocmurad Kutlijew (niezależny ekspert, Turkmenistan), Ojbek Machmudow (Narodowy Uniwersytet Uzbekistanu) i Jewgeni Żowtis (Kazachstańskie Międzynarodowe Biuro Praw Człowieka i Praworządności). W seminarium „Administracja terytorialna i rozwój lokalny w Azji Centralnej” (grudzień) wzięło udział około 30 osób, w tym Marina Głuszkowa (Instytut Projektowania Humanitarnego, Kirgistan) i Rachmoil Safarow (były działacz samorządowy i analityk grupy Tajikconsult, Tadżykistan).

Projekt Wyzwanie

Od listopada 2004 roku Fundacja uczestniczy w międzynarodowym projekcie „Wyzwanie. Zmieniające się uwarunkowania dla swobód obywatelskich i polityki bezpieczeństwa w Europie”, finansowanym ze środków 6. Programu Ramowego Unii Europejskiej. Projekt – koordynowany przez CEPS – realizowany jest przez konsorcjum 21 instytucji partnerskich współpracujących w 17 obszarach tematycznych, poświęconych różnym aspektom polityki bezpieczeństwa oraz analizie jej wpływu na swobody obywatelskie. W 2008 roku naszym wkładem w realizację projektu był raport z monitoringu przejść granicznych Unii Europejskiej, który prezentowaliśmy na dorocznej konferencji w Budapeszcie (3–5 lipca).

Grupa Zagranica

Od 2001 roku Fundacja uczestniczy w pracach koalicji polskich organizacji pozarządowych działających poza granicami naszego kraju. Celami Grupy Zagranica są: wymiana informacji, współpraca z administracją publiczną, udział w formułowaniu i realizowaniu polskiej polityki pomocowej, współpraca z pokrewnymi porozumieniami w innych krajach, a także upowszechnianie informacji o działaniach polskich organizacji pozarządowych poza granicami kraju i zabieganie o poparcie dla ich działań ze strony opinii publicznej. Przedstawiciel Fundacji – Wojciech Tworkowski – jest członkiem 6-osobowego Komitetu Wykonawczego (organu zarządzającego) Grupy Zagranica. W 2008 roku w skład Grupy wchodziło blisko 50 organizacji.

W 2008 roku Grupa Zagranica współpracowała z Ministerstwem Spraw Zagranicznych oraz parlamentem RP nad wdrożeniem rozwiązań na rzecz skutecznego zaangażowania Polski we współpracę rozwojową, przede wszystkim poprzez promowanie przyjęcia ustawy o polskiej pomocy zagranicznej. Grupa konsultowa-

ła także założenia programu Polska Pomoc na rok 2009 oraz współpracowała z Departamentem Współpracy Rozwojowej MSZ przy przygotowaniu dokumentu pomocniczego na temat zaangażowania polskich instytucji w Gruzji. Ponadto Grupa pośredniczyła w wymianie informacji i podwyższaniu potencjału uczestniczących w niej organizacji członkowskich poprzez organizację seminariów oraz pracy szeregu grup roboczych.

W ramach naszych działań w Grupie Zagranica przygotowaliśmy w listopadzie prezentację raportu *O europejską przyszłość Gruzji. Czas na działanie dla polskich organizacji pozarządowych* autorstwa Wojciecha Tworkowskiego z Fundacji Batorego i Witolda Hebanowskiego z Fundacji Inna Przestrzeń. Raport stanowi próbę diagnozy sytuacji w Gruzji po konflikcie osetyjskim i określenia możliwości polskiego zaangażowania się w tym rejonie, przede wszystkim poprzez działanie polskich organizacji pozarządowych. Raport powstał na zlecenie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności przy współpracy grupy roboczej *Kaukaz Plus* Grupy Zagranica.

W 2008 roku program finansowany był ze środków Instytutu Społeczeństwa Otwartego, Ministerstwa Spraw Zagranicznych (111 031,57 zł) oraz Centrum Studiów nad Polityką Europejską CEPS (29 255,65 zł).

Razem koszty programu

736 987,66 zł

Przeciwdziałanie Uzależnieniom

Celem programu, działającego od 1996 roku, jest upowszechnianie w krajach Europy Środkowo-Wschodniej, Azji Centralnej i Kaukazu Południowego polskich doświadczeń w dziedzinie leczenia i profilaktyki uzależnień oraz reedukacji sprawców przemocy domowej. Współpracujemy z organizacjami pozarządowymi i administracją publiczną w krajach regionu, pomagając we wdrażaniu sprawdzonych w Polsce metod leczenia i zapobiegania uzależnieniom. Organizujemy szkolenia, staże, wizyty studyjne oraz wydajemy publikacje służące podniesieniu kwalifikacji specjalistów zajmujących się terapią uzależnień.

Program „Atlantis”: leczenie uzależnień w zakładach karnych

Od 12 lat szkolimy specjalistów w zakresie leczenia uzależnień w zakładach zamkniętych. Współpracujemy ze służbami penitencjarnymi w krajach regionu, pomagając im wprowadzać w placówkach więziennych metodę leczenia alkoholików i narkomanów „Atlantis”, opierającą się na filozofii 12 Kroków AA oraz na współpracy z trzeźwiejącymi uczestnikami grup Anonimowych Alkoholików. Swoje doświadczenie przekazujemy organizując międzynarodowe seminaria, staże i praktyki specjalistyczne dla psychologów, lekarzy, pedagogów więziennych, pracowników służb penitencjarnych i resortów sprawiedliwości z Europy Wschodniej i Azji, w tym z Gruzji, Armenii, Ukrainy, Bułgarii, Uzbekistanu, Mołdawii, Syberii i Dalekiego Wschodu. Seminaria na temat programów „Atlantis” organizujemy również w Polsce, współpracując z Centralnym Zarządem Służby Więziennej, Aresztem Śledczym w Warszawie przy ul. Rakowieckiej oraz zakładem karnym w Barczewie koło Olsztyna.

Projekt „Syberia”

Od 2005 roku, we współpracy ze specjalistami z Polski i Petersburga, prowadzimy na terytorium północno-wschodniej Syberii i Dalekiego Wschodu Rosji szkolenia, spotkania i warsztaty psychoedukacyjne w dziedzinie terapii uzależnień. Nasi eksperci dzielili się swoją wiedzą i doświadczeniem m.in. w Irkucku, Angarsku, Ułan Ude, Cziecie, Nowosybirsku, Władywostoku, Chabarowsku, Nachodce, Magadanie, na Kamczatce i Sachalinie. Dzięki współpracy z miejscowymi terapeutami udało się w odległych rejonach Rosji zainicjować tworzenie grup Anonimowych Alkoholików (AA), grup samopomocowych dla rodzin uzależnionych (Al-Anon) oraz dla dorosłych dzieci alkoholików (DDA); powstają też nowe oddziały terapeutyczne oparte na współpracy z AA oraz rozwija się ruch samopomocy, pomagający trzeźwiejącym pacjentom i ich najbliższym.

Szkolenia w Polsce i za granicą

W 2008 roku zorganizowaliśmy w kraju trzy seminaria: dla terapeutów uzależnień, dla dziennikarzy z regionu na temat nowej polityki narkotykowej w Polsce i na świecie oraz XIV Międzynarodową Szkołę

Letnią Terapią Uzależnień. W trakcie seminariów przeprowadzonych w Tadżykistanie, Bułgarii, Rosji i na Ukrainie popularyzowaliśmy Model Minnesota, w ramach którego terapię pacjentów opiera się o program 12 Kroków oraz bliską współpracę ze wspólnotą Anonimowych Alkoholików i grupami Al-Anon dla rodzin osób uzależnionych. W Biszkeku w Kirgistanie przeprowadziliśmy także szkolenie na temat programów terapii uzależnień w zakładach karnych, w którym wzięli udział pracownicy penitencjarni z Uzbekistanu i Kazachstanu.

Publikacje

W 2008 wydaliśmy 3 numery biuletynu o uzależnieniach „Arka” (w języku polskim, rosyjskim i bułgarskim) oraz przekład na język bułgarski książki na temat terapii uzależnień autorstwa Ewy Woydyłto pt. *Wyzdrowieć z uzależnienia*. Oddział Warszawski Polskiego Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii wydał współfinansowaną przez nas książkę pt. *Blżej marzeń*, w której znalazły się wyłonione w drodze konkursu teksty i ilustracje autorstwa dzieci z Ośrodka Kultury Ochoty w Warszawie.

Program finansowany jest z dotacji Instytutu Społeczeństwa Otwartego.

Razem koszty programu

615 992,75 zł

Skrócone sprawozdanie finansowe

Dotacje i darowizny (PLN)

Fundacja Instytut Społeczeństwa Otwartego, Zug (Szwajcaria)	8 307 110,00
Fundacja Charlesa Stewarta Motta, Flint, Michigan	2 569 920,00
Fundacja Roberta Boscha, Stuttgart	623 036,75
Fundacja Społeczeństwa Obywatelskiego w Europie Środkowej i Wschodniej, Waszyngton	614 640,00
Fundacja Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość, Berlin	610 959,20
Wpłaty 1% podatku od osób fizycznych	521 885,91
Fundacja Forda, Nowy Jork	428 517,00
Agora S.A., Warszawa	311 523,00
Prywatny darczyńca ze Stanów Zjednoczonych	139 398,00
Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Warszawa	131 683,45
Fundacja Agory, Warszawa	125 200,00
Unia Europejska – Środki Przejściowe 2005	121 349,97
Fundusz na rzecz Fundacji Batorego, Waszyngton (z darowizn Fundacji im. Karola Urygi-Nawarowskiego i Fundacji Żydowskiego Życia i Kultury im. Tada Taubego)	112 687,95
Prywatni darczyńcy z Polski	39 662,15
Fundusz dla Organizacji Pozarządowych finansowany ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz budżetu RP	35 996,67
Nestlé Polska, Warszawa	30 000,00
Centrum Studiów nad Polityką Europejską CEPS, Bruksela	20 677,72
Fundacja Społeczeństwa Otwartego, Londyn	14 936,84
Świadczenia pieniężne z wyroków sądowych	4 900,00
Instytut Społeczeństwa Otwartego, Bruksela	2 040,59
Axel Springer Polska, Warszawa	1 200,00
Centrum Strategii Liberalnych, Sofia	1 163,22
Polityka Spółdzielnia Pracy, Warszawa	665,20
Caritas Diecezji Hildensheim, Hildensheim	494,00
Bank Handlowy, Warszawa	169,28
Zwroty z rozliczeń dotacji	194 424,10
Razem	14 964 241,00

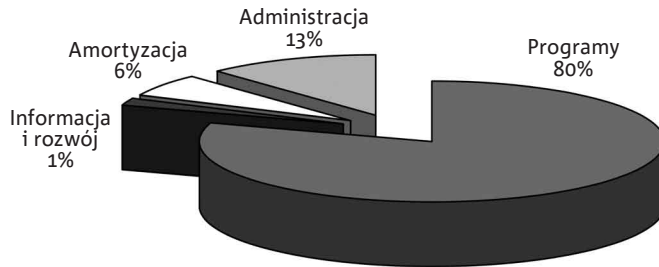
Koszty (PLN)

Programy	12 806 017,29
Informacja i rozwój	191 630,91
Administracja	2 070 264,86
Amortyzacja	914 678,53
Razem	15 982 591,59

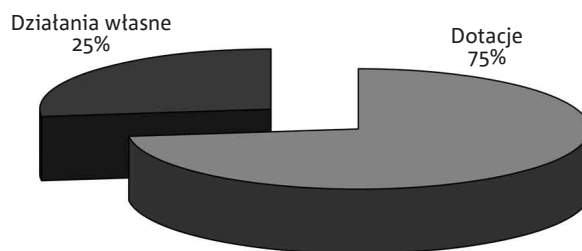
Koszty programowe (PLN)

Programy krajowe	
Debata Fundacji Batorego	172 072,84
Masz Głos, Masz Wybór	1 349 184,87
Instytucje Obywatelskie	936 767,44
Równe Szanse	1 027 689,79
Dla Tolerancji	532 060,83
Działania Strażnicze	887 796,39
Edukacja Prawna	563 636,02
Przeciw Korupcji	538 707,64
Programy międzynarodowe	
Partnerstwo Inicjatyw Społecznych	854 341,24
Memoria	680 425,74
Wschód–Wschód	1 541 272,87
Inicjatywy Obywatelskie w Europie Wschodniej	2 369 081,21
Współpraca Międzynarodowa	736 987,66
Przeciwdziałanie Uzależnieniom	615 992,75
Razem	12 806 017,29

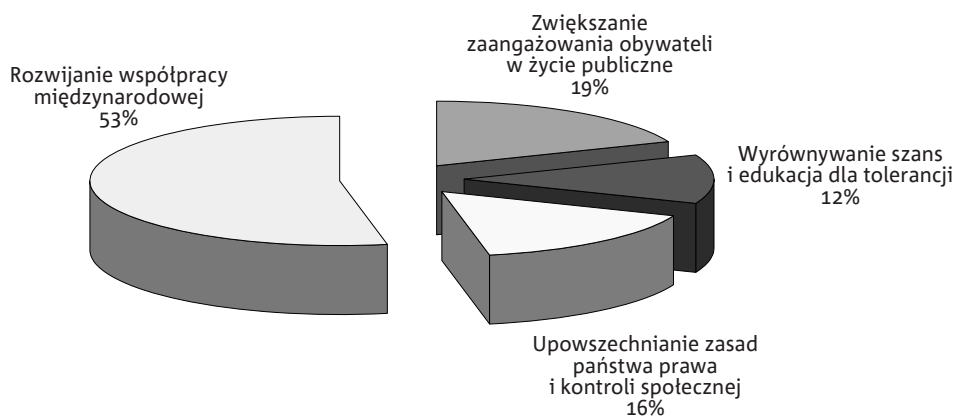
Struktura wydatków



Struktura wydatków programowych



Wydatki programowe według obszarów



Bilans

AKTYWA		Stan na dzień	
		31.12.2007	31.12.2008
1	2	3	4
A	Aktywa trwałe	95 718 056,14	56 771 373,12
I	Wartości niematerialne i prawne	55 479,87	22 730,02
II	Rzeczowe aktywa trwałe	25 863 776,27	25 022 143,10
	– grunty użytkowane wieczysto	3 450 805,08	3 450 805,08
	– budynek	21 644 260,92	20 984 272,56
	– urządzenia techniczne i maszyny	768 710,27	587 065,46
III	Inwestycje długoterminowe (obligacje skarbowe)	69 798 800,00	31 726 500,00
B	Aktywa obrotowe	72 988 933,22	100 679 905,09
I	Należności krótkoterminowe	1 596 723,76	442 166,56
	– należności z tytułu usług	327 298,31	237 653,50
	– należności z tytułu operacji finansowych	1 223 324,06	174 859,29
	– należności inne	46 101,39	29 653,77
II	Inwestycje krótkoterminowe	71 360 001,23	100 210 309,15
1	Krótkoterminowe aktywa finansowe	57 034 385,06	92 224 712,71
	– akcje	36 711 236,14	15 805 284,24
	– obligacje, lokaty, jednostki uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym	18 225 172,92	75 611 120,47
	– inne krótkoterminowe aktywa finansowe (odsetki od obligacji)	2 097 976,00	808 308,00
2	Środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	14 325 616,17	7 985 596,44
	– kasa i rachunki bankowe	9 555 499,09	4 580 683,87
	– inne środki pieniężne (lokaty)	4 770 117,08	3 404 912,57
III	Rozliczenia międzyokresowe	32 208,23	27 429,38
	– krótkoterminowe	32 208,23	27 429,38
SUMA AKTYWÓW		168 706 989,36	157 451 278,21

PASywa		Stan na dzień	
		31.12.2007	31.12.2008
5	6	7	8
A	Fundusze własne	165 599 504,94	154 018 619,81
I	Fundusz statutowy	108 477 504,35	129 943 584,83
	– z rozliczenia wyniku finansowego	108 384 919,51	129 827 006,60
	– fundusz założycielski	92 584,84	116 578,23
II	Fundusz z aktualizacji wyceny	(154 882,63)	(2 526 354,38)
III	Wynik finansowy	57 276 883,22	26 601 389,36
	– z rozliczenia wyniku lat poprzednich	37 935 791,80	35 834 796,13
	– z rozliczenia wyniku bieżącego roku	19 341 091,42	(9 233 406,77)
B	Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	3 107 484,42	3 432 658,40
I	Zobowiązania długoterminowe	621 513,64	40 000,00
II	Zobowiązania krótkoterminowe	2 227 633,55	3 170 111,86
1	wobec pozostałych jednostek	2 169 547,04	3 107 149,95
	– zobowiązania grantowe	1 728 223,22	1 860 787,65
	– zobowiązania z tytułu dostaw towarów i usług	110 897,17	71 960,41
	– rozrachunki z budżetem	136 312,96	104 267,18
	– rozrachunki z ZUS	68 301,04	37 982,62
	– zobowiązania z tytułu operacji finansowych	95 882,10	393 687,95
	– zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	–	153 965,00
	– zobowiązania inne	29 930,55	484 499,14
2	fundusze specjalne	58 086,51	62 961,91
III	Rozliczenia międzyokresowe	258 337,23	222 546,54
	– krótkoterminowe	258 337,23	222 546,54
SUMA PASYWÓW		168 706 989,36	157 451 278,21

Rachunek zysków i strat

Poz.	Wyszczególnienie	Kwota	
		2007	2008
1	2	3	4
A	Przychody z działalności statutowej	15 720 548,67	18 054 994,23
1	Przychody z działalności pożytku publicznego	13 684 344,10	14 964 241,00
2	Pozostałe przychody określone statutem	2 036 204,57	3 090 753,23
B	Koszty realizacji zadań statutowych	13 545 613,35	12 806 017,29
C	Wynik finansowy z działalności statutowej A-B	2 174 935,32	5 248 976,94
D	Koszty biura Fundacji	3 491 248,18	3 176 574,30
1	Zużycie materiałów i energii	243 937,46	250 356,69
2	Usługi obce	1 266 046,78	1 062 611,09
3	Amortyzacja	1 046 491,39	914 678,53
4	Wynagrodzenia i narzuty	739 919,92	704 679,68
5	Pozostałe koszty	194 852,63	244 248,31
E	Pozostałe przychody	55 030,72	87 111,44
F	Pozostałe koszty	23 755,91	1 451,59
G	Przychody finansowe	21 113 369,95	4 921 824,96
H	Koszty finansowe	483 303,48	16 308 508,22
I	Wynik finansowy brutto na całokształcie działalności C-D+E-F+G-H	19 345 028,42	(9 228 620,77)
J	Podatek dochodowy	3 937,00	4 786,00
	Wynik działalności za rok I-J	19 341 091,42	(9 233 406,77)



**OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA
O SKRÓCONYM SPRAWOZDANIU FINANSOWYM**

DLA RADY FUNDACJI IM. STEFANA BATOREGO

PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.
Oddział w Krakowie
Centrum Biurowe Lubicz
ul. Lubicz 23
31-503 Kraków
Polska
Telefon +48 (12) 429 6100
Faks +48 (12) 429 6535
<http://www.pwc.com/pl>

Załączone skrócone sprawozdanie finansowe Fundacji im. Stefana Batorego z siedzibą w Warszawie, ul. Sapieżyńska 10 a (zwanej dalej „Fundacją”) zostało sporządzone przez Zarząd Fundacji na podstawie zbadanego pełnego rocznego sprawozdania finansowego Fundacji za okres obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 r. („sprawozdanie finansowe Fundacji”). Sprawozdanie finansowe Fundacji zostało sporządzone zgodnie z obowiązującymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zasadami rachunkowości określonymi w Ustawie o rachunkowości oraz Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek nie będących spółkami handlowymi, nie prowadzących działalności gospodarczej.

Badanie sprawozdania finansowego Fundacji, na podstawie którego sporządzono skrócone sprawozdanie finansowe, przeprowadziliśmy zgodnie z normami wykonywania zawodu biegłego rewidenta, wydanymi przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce. W dniu 7 kwietnia 2009 r. wydaliśmy opinię bez zastrzeżeń o sprawozdaniu finansowym Fundacji.

Naszym zdaniem przedstawione na poprzednich stronach skrócone sprawozdanie finansowe jest we wszystkich istotnych aspektach zgodne w zaprezentowanym zakresie z pełnym rocznym sprawozdaniem finansowym Fundacji, które stanowiło podstawę do jego sporządzenia.

Dla pełnego zrozumienia sytuacji majątkowej i finansowej Fundacji oraz jej wyniku finansowego za okres obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 r. należy czytać pełne sprawozdanie finansowe Fundacji, wraz z opinią i raportem z badania biegłego rewidenta dotyczącą tego sprawozdania finansowego.

Działający w imieniu PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o.:

Michał Mastalerz
Członek Zarządu
Biegły Rewident
Numer ewidencyjny 90074/7719

Spółka wpisana na listę podmiotów
uprawnionych do badania sprawozdań
finansowych pod numerem 144

Kraków, 7 kwietnia 2009 r.

